This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, January 14, 2003

Lietuvos nacionalinė
M.Mažvydo biblioteka

Apr(2k) 2766

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 2 (2757) 2003 JANUARY-SAUSIS 14 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS – LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3 CANADA • www.tzib.com Nr. kaina – $1

Gyvosios tautos diena

PRIEŠ dvylika trumpų, akimirka prabėgusių metų, 1991 sausio 13-tąją žuvo keturiolika narsių lietuvių. Sovietinių kareivių šūvių ir tankų, riedėjusių per Vilnių, aukomis tapo **Loreta Asanavičiūtė, Virginijus Druskis, Darius Gerbutavičius, Rolandas Jankauskas, Rimantas Juknevičius, Alvydas Kanapinskas, Algimantas-Petras Kavoliukas, Vytautas Koncevičius, Vidas Maciulevičius, Titas Masiulis, Alvydas Matulka, Apolinaras-Juozas Povilaitis, Ignas Šimulionis, Vytautas Vaitkus**. Jie buvo šių laikų, šios Nepriklausomybės gynėjai, jie mirė gindami tautos laisvę. Tą naktį jie išėjo, su minia kitų lietuvių, į nežinią. Metus prieš tai paskelbta nepriklausomybė jiems visiems buvo nauja, brangi. Vos po metų ir vėl buvo grasinama ją žlugdyti. Tą naktį visi išėjo be abejonių, gal ir su baime širdyse, tačiau be klausimo – ėjo, kas galėjo. Su draugais, su daina, su viltimi. Ir laimėjo. Dera kasmet tų žuvusiųjų pavardes pakartoti, prisiminti. Jokie žymenys, jokie medaliai negali jų gyvybės nei grąžinti, nei atstoti. Tačiau jų žuvimo prasmė lieka kaip tautos valios amžina liepsna. Sentimentali patriotika? To nesakytų nei vienas tos nakties liudininkas. Tą naktį tauta buvo tvirta, gyva, nors ir dalis jos vaikų mirė, liko sužaloti. Jų šeimoms paguoda yra ta, kad jie mirė didvyriai.

KĄ tas reiškia? Tai mirtis nevengta ir nesavanaudiška. Jie nelaukė, kol bus saugu, kol ką nors gaus. Ne visiems lemta didvyriškai mirti ar net gyventi. Tačiau jų pavyzdys gali paskatinti visus, kas apie juos žino. O tas žinojimas yra ir visada bus esminė tautos istorijos dalis. Čia pat, visų akyse, drąsiai stojo nuogomis rankomis ginti tautą visi – kartu. Užsienio lietuviams irgi itin skaudi buvo ta naktis, ilgesnį laiką dar tomis dienomis negalėjus sugaudyti žinių, žinant tik, kad gresia pavojus. Sužinojus, kas ten vyko, liūdėta, tačiau ir pasididžiuota, kad tėvynainiai atsigynė nuo priešo. Todėl pats svarbiausias tos nakties palikimas yra ne tik pergalė, bet ir prisiminimas. Tauta išlieka gyva ne tik žodžiais, bet ir žygiais. Tą naktį lietuviška daina juos lydėjo, žengiančius per Vilniaus ir kitų miestų gatves, vieningai. Prisiminti tą dvasią, ją perduoti augančioms kartoms reiškia išlaikyti tautos gyvastingumą. Šiandien tą dvasią slepia arba jai pavojų kelia visuotinis polinkis vengti nesavanaudiškų pastangų, slysti per gyvenimą patogiomis apatijos ir prisitaikymo vėžėmis. Numesti niekinantį, pesimistinį žodį užuot apgalvojus, pasiūlius ką nors šviesesnio, nuveikus ką nors teigiamesnio. Naujiems metams vos prasidėjus, prisiminus tą Sausio tryliktąją atidavusius pačią didžiausią duoklę, tenka apsvarstyti ir savąją. **RSJ**

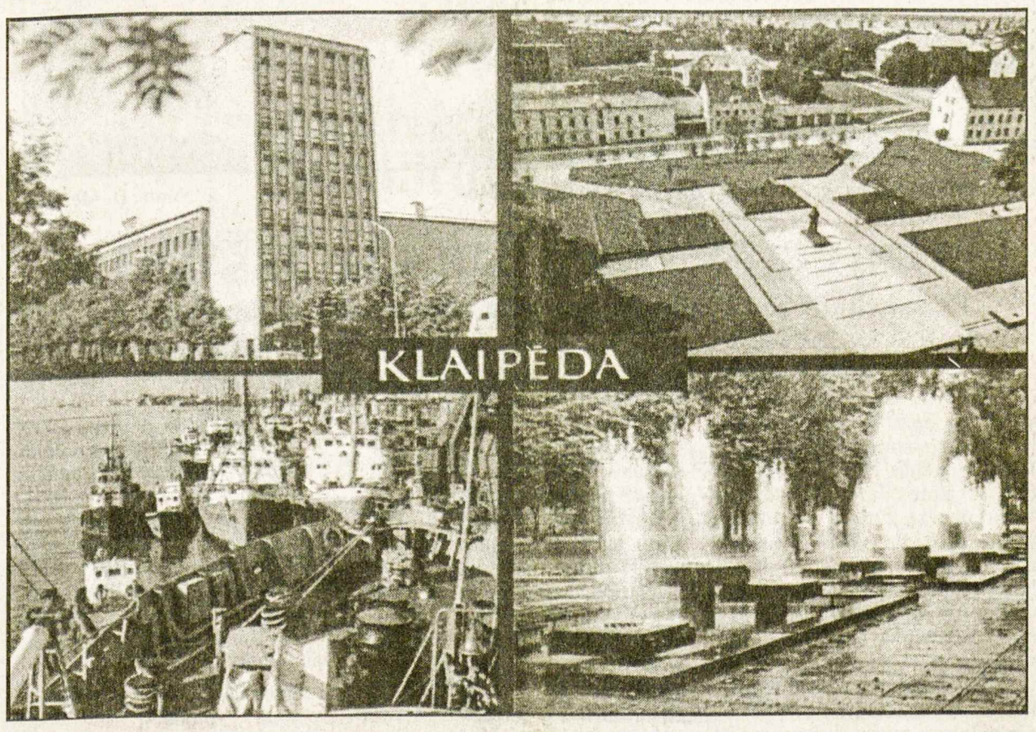

Lietuvos langas į pasaulį – nauji pastatai, aikštės, uostas...

Nuo Memelburgo iki Klaipėdos

B. STUNDŽIA

Šiaurinės Mažosios Lietuvos didžiausias miestas Klaipėda yra svarbiausias Lietuvos uostas, kuris plečiamas, gerinamas ir valstybės iždui atneša daug pajamų. 2002 m. Klaipėda minėjo 750 metų sukaktį, kai kryžiuočiai ten pastatė pilį ir pavadino ją "Memelburg".

Sukaktis, sujungus su Jūros diena, buvo iškilmingai atšvęsta. Dalyvavo Lietuvos prezidentas V. Adamkus, Latvijos ir Estijos vadovai, Petrapilio srities gubernatorius ir apie pusė milijono piliečių.

Į iškilmes iš Vienos atvyko vokiečių ordino magistras su palyda, kelių valstybių teatrai su savo veikalais ir kiti muzikiniai vienetai. Vyko sporto žaidynės, įvairios parodos, jūreivių eitynės.

2003 m. sausio 15 d. sukanka 80 metų, kai Mažosios Lietuvos patriotų pageidavimu Klaipėdos sritis buvo prijungta prie Didžiosios Lietuvos. Klaipėda tapo bene svarbiausiu Lietuvos uostu, nes tai kelio pradžia ir vartai į pasaulį. Pagilinus uosto įplauką iki 14 metrų ir praplatinus iki 150 metrų dabar gali įplaukti didieji, 100,000 tonų tanklaiviai. Uosto įplaukos sutvarkymas kainavo apie 130 milijonų litų; vien bangolaužių statybai išleista 98 milijonai. Pietinis molas buvo pailgintas 278 metrais, o šiaurinis – 205. Pastatyti didieji sandėliai, talpintuvų prieplauka, dabar statoma keleivinių ir karinių laivų prieplauka, beveik jau užbaigtas žvejų uostelis. Dar reikia perstatyti kelias kranų linės bei pagilinti prie jų priėjimą.

Deja, lietuviai per šimtmečius būdami atstumti nuo jūros, dar nevisai įvertina jūrininkystės ir laivyno reikšmę. Buvo prarastas iš sovietų paveldėtas nemažas žvejybos ir prekybos laivynas bei keli keltai.

Kadangi laivynuose dirba daug rusakalbių, tai dažniausiai vartojama rusų kalba. Nesistengiama, kaip kitose jūrinėse valstybėse, turėti savus jūrinius terminus.

Klaipėda yra ne tik uostas, su atitinkama pramone, bet ir kultūrinis centras. Prieš karą ir vokiečių okupaciją ten ruošė specialistus ir mokytojus Prekybos ir Pedagoginis institutai, veikė Vytauto D. gimnazija, teatras, muzikos mokykla, eilė chorų. Dabar ten veikia universitetas, daug vidurinių ir specialių mokyklų, Dramos ir muzikos teatras, konservatorija, jūrų ir kiti muziejai, chorai ir tautinių šokių samburiai.

Į miesto ir viso krašto ekonomikos plėtrą, prieš karą daug įtakos turėjo "Lietūkio", "Pieno centro", "Maisto" bendrovių veikla. Iš seniau ten veikė faneros, celiuliozės, degtukų, tekstilės, elektros baterijų, tabako, alaus, saldainių įmonės, Lindenau laivų statykla.

Dabar svarbų vaidmenį turi įsikūrusios laivų krovos bendrovės – "Clasco", "Bega", "Smeltė", tabako fabrikas "Phillip Morris", laivų remonto ir statybos įmonės, laivininkystės bendrovės: "Lisco" Lietuvos jūrų laivininkystė, Klaipėdos transporto laivynas "Baltlanta" ir kelios mažesnės. Veikia keletas žvejybos laivų ir žuvies perdirbimo įmonių, laivų aprūpinimo prekyba "Klaipėdos nafta" ir baldų įmonė.

Miesto gyventojui čia pat jūra, netoli Palanga ir Kuršių Nerijos vasarvietės.

Kai kuriems Klaipėdos miesto gyventojams ir turbūt daugumai rusakalbių miesto istorija prasideda ne 1252 m., ne 1923 m. sausio 15 d. bet 1945 m. okupavus sritį. Jie žino, kad už Nemuno ir Nidos kaimynystėje – "nuo amžių buvusi rusų žemė", t.y. Karaliaučiaus sritis.

Savaitė Lietuvoje

Naujas prezidentas

Sausio 5 d. prezidentu išrinktas Telšiuose gimęs 46 m. lakūnas, buvęs Vilniaus meras ir ministeris pirmininkas Rolandas Paksas. Kadaise Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) narys, vėliau Liberalų partijos pirmininkas, atsiskyręs nuo jos ir įsteigęs Liberalų demokratų partiją; 2000 m. buvo išrinktas į seimą Antakalnio rinkimų apygardoje.

Vasario 26 d. prieš perimdamas prezidento pareigas, jis turės atsisakyti seimo nario mandato, sustabdyti savo veiklą politinėje partijoje, kurios jis yra pirmininkas. Laimėjęs rinkimų antrą ratą, jis pareiškė, jog nekeis užsienio politikos krypties. Jis žadėjo pirmiausia vykti į Briuselį, su Europos sąjungos vadovais išsiaiškinti dėl "kelių punktų, kurie manęs netenkina". Jis tikisi išlaikyti gerus santykius su dabartine seimo dauguma, rašo ELTA/LGTIC.

Prezidentas Valdas Adamkus tęs įprastą savo darbą iki vasario 26 d., neketina išvykti iš Lietuvos, o likti aktyvus bei dirbti Lietuvos labui.

Rinkimai vyko laisvai

Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) pirmininkas Zenonas Vaigauskas antrąjį prezidento rinkimų ratą apibūdino kaip vykusį laisvai, sąžiningai, pagal tarptautinius demokratijos standartus, rašo ELTA/LGTIC. Rinkimai vyko ramiai, skundų dėl įstatymo pažeidimų, galėjusių sutrukdyti piliečiams demokratiškai išreikšti savo valią ir turėti įtakos rinkimų rezultatams, negauta.

Skundų vis dėlto gauta dėl rinkimų agitacijos pažeidimų. Juose atkreiptas dėmesys į rinkimų išvakarėse skraidžiusį sraigtasparnį su R. Pakso pavarde bei tą dieną *Vakaro žinių* laikraštyje išspausdintą rinkimų agitacijos medžiagą. Tačiau šie pažeidimai nekelia abejonių dėl rinkimų sąžiningo vykdymo. Antrasis rinkimų ratas kainavo apie 4.5 mln. litų.

"Sveikatinimo" programa

Sausio 8 d. Lietuvos vyriausybė patvirtino "Valstybinę aplinkos sveikatinimo veiksmų 2003-2006 programą", skelbia ELTA/LGTIC. Ji parengta vadovaujantis Europos aplinkos ir sveikatos chartos principais, Pasaulio sveikatos organizacijos strategija "Sveikata visiems XXI" bei kitais tarptautiniais dokumentais.

Programos tikslas yra saugoti ir gerinti Lietuvos gyventojų sveikatą, tobulinant aplinkos sveikatinimo valdymą bei užtikrinant tokią aplinką, kuri nekeltų grėsmės žmonių sveikatai, siekti, kad visuomenės sveikata taptų ilgalaikių ekonominių interesų objektu.

Svarbiausias vaidmuo įgyvendinant ir derinant šioje programoje numatytas priemones tenka Sveikatos apsaugos ministerijos visuomenės sveikatos priežiūros institucijoms, Aplinkos ministerijai ir jos įstaigoms bei savivaldybės institucijoms. Įgyvendinus šį dokumentą, tikimasi, kad pagerės aplinkos kokybė ir gyventojų sveikatos rodikliai.

Lankėsi Ukrainos seimo vadovas

ELTA/LGTIC žiniomis, Lietuvos ir Ukrainos parlamentų bendradarbiavimui steigiamas parlamentarų forumas. Dėl to 2002 m. gruodžio pradžioje tarėsi Lietuvos seimo pirmininkas Artūras Paulauskas Vilniuje, susitikęs su Ukrainos parlamento (Rados) pirmininku Vladimiru Litvinu. Forumo įsteigimas leistų pereiti nuo žodinių susitarimų prie praktinių veiksmų sprendžiant įvairias politines bei humanitarines problemas, Ukrainos pareigūno teigimu. Susitikime taip pat buvo aptarti abiejų valstybių strateginiai tikslai. A. Paulauskas kėlė Ukrainoje gyvenančių lietuvių problemas. Svečias taip pat susitiko su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi, ministeriu pirmininku Algirdu Brazausku, Vilniaus meru Artūru Zuoku, pasakė kalbą seimo posėdyje. 2002 m. gruodžio 4 d. buvo pasirašytas pareiškimas dėl tarpparlamentinio forumo įsteigimo. Pirmasis posėdis numatytas pirmąjį 2003 m. ketvirtį.

Prasidės derybos

Sausio 13 d. Briuselyje Lietuvos pareigūnai pradėjo derybas su ŠAS (NATO) dėl visateisės narystės. Lietuvos ir ŠAS derybininkai tariasi dėl politinių, gynybinių, karinių, saugumo ir teisinių narystės sričių, taip pat dėl klausimų, susijusių su ištekliais, praneša ELTA/LGTIC.

Derybų dėl Lietuvos stojimo į ŠAS delegacijos vadovu paskirtas Užsienio reikalų ministerijos sekretorius ir Lietuvos integracijos į ŠAS vyriausiasis koordinatorius Giedrius Čekuolis. Jo pavaduotojai – Krašto apsaugos ministerijos sekretorius Povilas Malakauskas ir Lietuvos misijos prie ŠAS vadovė ambasadorė Gintė Damušytė.

Tikimasi, kad kovo pabaigoje derybos bus baigtos, ir pakviestosios šalys pasirašys prisijungimo prie ŠAS protokolus. Po to prasidės protokolų patvirtinimas ŠAS valstybių parlamentuose, o Lietuva turės patvirtinti 1949 m. Vašingtono sutartį, kuria buvo sukurta ši organizacija. **RSJ**

KANADOS ĮVYKIAI

Atsargiai internete!

"Consumers International" organizacija, apimanti 250 vartotojų draugijų 115-oje valstybių, ir *Consumer Web Watch* (Vartotojų tinklapių stebėtoja), pelno nesiekianti JAV organizacija, neseniai paskelbė savo tyrimų rezultatus, kuriuose perspėja interneto naršytojus, kad būtų atsargūs naudodamiesi tinklapių rasta informacija. Šių organizacijų tyrimo duomenys buvo surinkti apžiūrint daugiau negu 460 interneto tinklapių trylikoje valstybių (įskaitant ir 30 tinklapių Kanadoje), kuriuose siūlomi patarimai sveikatos, finansinių patarnavimų bei produktų pasiūlos (*comparison shopping*) srityse.

Šios apžiūros duomenys parodė, kad 49% sveikatos informacijos tinklapiai neperspėjo vartotojų, kad pasitikrintų pas profesionalus, prieš naudodamiesi tinklapių patarimais; apie 50% tinklapių, siūlančių sveikatos bei finansinius patarimus, nedavė patarimų autorių pavardžių bei kitų svarbių profesinių duomenų. Didesnė pusė tinklapių nepažymėjo kaip sena jų informacija, kaip dažnai ji atnaujinama; per 60% nenurodė, ar jų duota informacija buvo įtaigota tinklapio rėmėjų ar kitokių komercinių bendrovių. Apie trečdalis tinklapių, reikalaujančių iš vartotojų asmeniškų duomenų, neturėjo privatumo išlaikymo nuostatų. Produktų pasiūlos tinklapiai, neva įvardinantys pigiausius produktus, dažnai to nepadaro ir klaidina vartotojus. Tyrimus pravedusios organizacijos pastebi, kad dažnai yra sunku nustatyti, kas remia tinklapius, ir iš kur gauta siūloma informacija. Todėl patariama būti atsargiems naudojantis interneto informacija, nes apskritai jos tikrumas ir tikslumas nėra nei reguliuojamas, nei garantuojamas.

Louise Pitre, kanadietė dainininkė iš Smooth Rock Falls, Ontario, dainavusi pagrindinį vaidmenį *Mamma Mia* spektaklyje Toronte, o nuo 2001 m. spalio Niujorke, buvo pakviesta vesti kelias dainas Naujųjų metų sutikimo programoje Niujorko *Times Square*. Kad jai būtų lengviau įvesti į dainas pusmilijoninę publiką, laukiančią, kol nusileis tradicinis bokšto viršūnėje didžiulis šviečiantis sviedinys Naujųjų metų vidurnaktį, du milžiniški *Panasonic Astrovision* ekranai rodė dainų žodžius. Šiuo metu Louise Pitre Niujorko *Winter Garden* teatre atlieka 8 spektaklius kas savaitę dainuodama populiariosios švedų grupės ABBA dainas *Mamma Mia* vaidinime. Taip pat ruošiasi prancūziškų kabareto dainų vakarui kovo 7 d. Manhattano prestižinėje *Town Hall* teatro salėje, kur ji dainuos Edith Piaff, Jacques Brel kūrinius, ir žada įterpti kvebekiečių Gilles Vigneault ir Jean-Luc Plamondon dainų.

Kun. Les Costello, kadaise suorganizavęs jaunų Ontario kunigų būrį į *Flying Fathers* (skrajojančių dvasiškių) ledo ritulio komandą, su ja apkeliavęs visą Šiaurės Amerikos žemyną ir surinkęs per $4 mln. labdarai, mirė, sulaukęs 74 metų. Mirė

(Nukelta į 8-tą psl.)

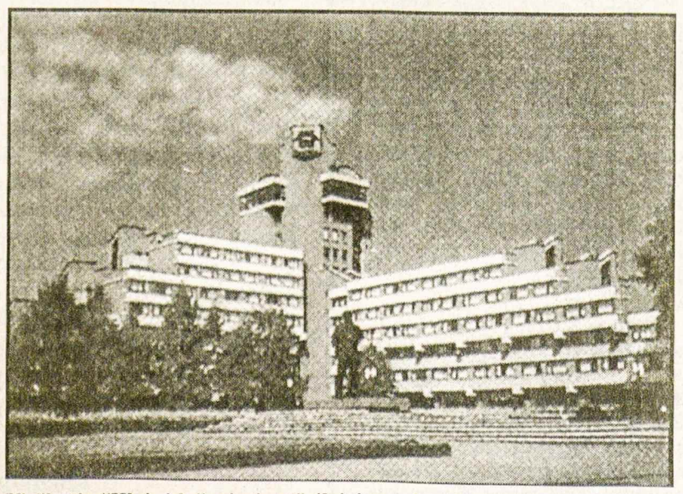

Viešbutis "Klaipėda", visais atžvilgiais modernus su restoranu, kavine ir apsaugoma autoaikšte

Dar vienas archyvas Lietuvai

Algirdo Gustaičio archyvas išsiųstas į Vilnių

Tai istoriko, žurnalisto, rašytojo, kino kritiko Algirdo Gustaičio iš Los Angeles archyvas, kuris nuo šiol yra saugomas Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos rankraščių skyriuje.

LMA bibliotekos rankraščių skyriuje Algirdo Gustaičio fondas pažymėtas F360 numeriu. Užtruks keletą metų, kol didžioji dalis Algirdo archyvinės medžiagos bus aprašyta, suregistruota ir prieinama mokslininkams. Didžioji dalis autoriaus rankraščių yra knygose ar laikraščiuose išspausdinta, jo tyrinėjimai atsispindi keliolikoje jo leistų knygų, žemėlapių, jų paaiškinimų, daugybėje straipsnių (skaičiuojamų tūkstančiais). Pagaliau ir jo naujausios knygos – *Dailiųjų menų klubo metraščio* šeši albumai (Vilniuje išleidus pačią knygą, atsidūrė Gustaičio fonde. LMA bibliotekos direktorius dr. Juozas Marcinkevičius rašė: "Aš stebiuosi Jūsų kruopštumu, darbštumu ir kūrybingumu registruojant išeivijos lietuvių kultūrinio gyvenimo faktus. Jūsų kūrinys yra neblėstančios reikšmės paminklas išeivijos kultūrininkams. Kaip būtų gera, kad daugiau tokių žmonių kaip Jūs turėtume lietuvių tarpe!"

Į Vilnių iškeliavo ir beveik visa Gustaičio archyvo dalis, susijusi su Mažosios Lietuvos – Karaliaučiaus krašto tyrinėjimais, jo pirmykščių lietuvių genčių raštų ieškojimu, *Tikrosios Lietuvos* geografinėmis sienomis, jo surinkta medžiaga apie kankles, jo enciklopedinis asmenybių rinkinys, kelionių medžiaga, knygos vaikams, rankraščiai, nuotraukos, piešiniai, žemėlapiai, straipsniai. Tai didžia dalimi unikali medžiaga, kurią Algirdas rinko visą savo gyvenimą.

Gustaičių šeima nesibijo, kad archyvinė medžiaga gali būti sunaikinta, kaip kad čia yra kilę diskusijų išeivių tarpe dėl archyvų Lietuvoje nesaugumo.

Didžioji dalis archyvų atrinkimo ir pakavimo vargų krito ant Danguolės Gustaitienės pečių. Mat Algirdas nelabai gerai jautėsi, jau kurį laiką sirgo.

Kęstutis Šalavėjus

Red. pastaba. A. Gustaitis mirė 2002 m. Kūčių dieną.

Šiame numeryje

Gyvosios tautos diena
Tą naktį tauta buvo tvirta, gyva, nors dalis jos vaikų mirė
Nuo Memelburgo iki Klaipėdos
Vien bangolaužių statybai išleista 98 milijonai
Dabarties grėsmės ir iššūkiai
Blogis krikščionybei nėra tik pasyvus trūkumas
"Paženklinkime savo pasaulį meile ir viltimi"
Buvo būtina sukurti ŠA ateitininkų vyriausią vadovybę
Terorizmas valstybiniu mastu
Svarbu nepalikti galinčio prabilti liudininko
Medicinos kryptys
Jie gydomi koncertais, grožinės literatūros kūriniais, spalvomis...
Nauja operos teatro trupė Vilniuje
Laisvos veiklos perspektyvą išvydau tik po Maskvos pučo
"Einu per žemę"
A. Slavicko stiprioji vieta – melodingų žodžių dariniai
Turininga literatūros popietė
Visi trys anuomet išgarsėję kūrėjai tą vakarą susitiko
Tylus gilios vagos arėjas
Retas kuris leidinėlis išeidavo be Pėteraičio įnašo

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672 FAX 905 290-9802 E-mail: tevzib@pathcom.com
www.tzib.com
PAP Registration No. 09408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $45, rėmėjo – $55, garbės – $65. Oro paštu į užjūrius – $170, paprastu paštu – $60. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-5709. Subscriptions: regular $45.00, patron $55.00, sponsor $65.00 per year. Airmail overseas – $170, reg lar mail overseas – $60. PERIODICALS Postage paid at Niagara Falls, N . US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Bc 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

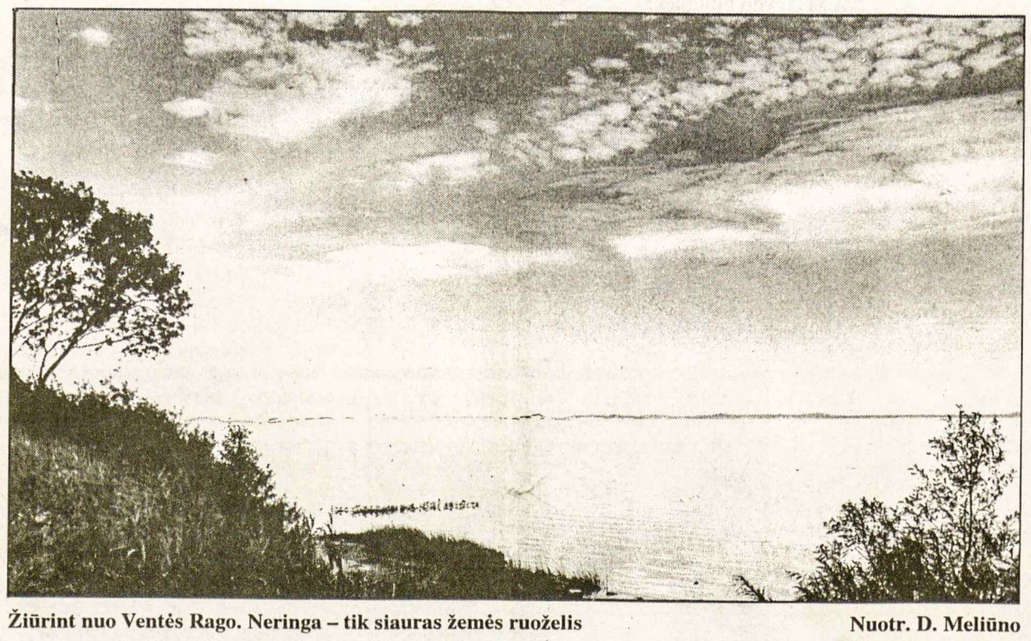

Žiūrint nuo Ventės Rago. Neringa – tik siauras žemės ruoželis — Nuotr. D. Meliūno

Dabarties grėsmės ir iššūkiai

Prisimenant a.a. Prano Dielininkaičio šimtąsias gimimo metines

VIDMANTAS VALIUŠAITIS

Gyvename metu, kai vėl bandomas tautų ir valstybių atsparumas kylančioms naujoms, lig šiol nepažintoms grėsmėms. Ir tos grėsmės kyla gal net ne tiek iš išorės, kiek iš vidaus. Visuomenės, kuriose komunistinis režimas ilgus dešimtmečius žmones buvo "sulyginęs", atpalaidavęs juos nuo teisių ir laisvių, nuo turto, nuo nuosavybės, nuo pastovumo, stovi naujo iššūkio akivaizdoje.

Tas iššūkis yra pats žmogus, kuriam dešimtmečiais buvo slopinta laisva mintis, laisva valia bei iniciatyva ir skiepytas aklas paklusnumas. Tai žmogus, kuris ilgus metus gyveno be turto, be nuosavybės, materialiai nesavarankus ir priklausomas nuo jam darbą duodančios ir šiokį tokį uždarbį teikiančios valdžios malonės. Žmogus, kuris buvo tik darbo įrankis, vergas, atlyginamas tik tiek, kad nemirtų, bet ne tiek, kad galėtų padoriai gyventi. Laikomas amžinoje nežinioje, nesaugume, tarp bado ir sotumo, laisvės ir kalėjimo, tarp būti ir nebūti, jis liko nesusijęs pastovesniais ryšiais nei su savo žeme, net ir su šeima. Tokioj padėty jis buvo laikomas sąmoningai, nes toks buvo lengviausiai valdomas.

Visuomenės, kuriose daug nuskriaustųjų, vilties stokojančiųjų yra palanki terpė rasinei ir socialinei neapykantai, ideologiniam ir pasaulėžiūriniam fanatizmui, organizuotam nusikalstamumui ir terorizmui. Tokiose visuomenėse vis mažiau vietos lieka kultūrai ir laisvei. Čekijos prezidentas Vaclav Havel pastebėjo, kad šios grėsmės turi du bendrus dalykus: jos nukreiptos prieš žmoniškumą; jose glūdi daug galingesnio sprogimo pavojus, t.y. pavojus didelio konflikto, kuris įtrauktų mus visus.

Demografiniai duomenys verčia suklusti

2002 m. spalio mėnesį buvo paskelbti Statistikos departamento duomenys apie demografinę Lietuvos padėtį: santuokų sumažėjo nuo 36,000 1991-aisiais iki 15,000 2001-aisiais. Skyrybų 2001-aisiais užregistruota 11,000 vadinasi, 73% nuo susituokusiųjų skaičiaus. 1991 m. vienai gimdžiusiai moteriai vidutiniškai teko dar 2.5 vaiko, tuo tarpu 2001-aisiais jau tik 1.2. Prieš dešimt metų nesantuokinių vaikų gimė 6%, pernai – 25%. Per dešimtmetį Lietuvos gyventojų sumažėjo beveik 10%. Daugiau kaip trečdalis dabartinių gyventojų yra pensininkai...

Prieš dvejus metus vykusiame ateitininkų suvažiavime Kaune, remdamasis jaunimo apklausų statistiniais duomenimis, vyskupas Kauneckas praskleidė kas dedasi mūsų visuomenės gelmėse – du trečdaliai Lietuvos jaunimo galvoja apie savižudybę.

Vadinasi, kokio masto neviltis, kokia tamsa, koks netikėjimas ir kokia beprasmybė yra persmelkusi Lietuvos ateitį?..

Nėra karo, nėra okupacijos, nėra svetimos kariuomenės, gyvename laisvoje šalyje ir atviroje visuomenėje, tačiau lietuvių tautos, kaip socialinės bendrijos – ir pirmiausia šeimos institucijos, kaip valstybės ir tautos pagrindo – spartus nykimas yra faktas, su kuriuo negalima nesiskaityti. Lietuvių tauta, faktiškai, žengia istorinėn nebūtin.

Svarbu nepailsti

Prisiminus dar didelį mastą įgavusias socialines negandas – alkoholizmą, narkomaniją, prostituciją, kriminalinius nusikaltimus, neretai iškrypėlišką jų pobūdį, darbingų ir potencialiai reikalingų kraštui žmonių nevaldomą emigraciją užsienin, – kyla natūralūs klausimai: ar yra prasmė tapatinti save su šia paliegusia, savo tapatybės nepajėgiančia atrasti, socialinės dezintegracijos ir biologinio sunykimo link pavojingai pasvirusia tauta? Koks tikslas kalbėti apie žmones, gyvenusius tada, kai net televizorių nebuvo, tuo tarpu kai šiandien didelei daliai tautos bažnyčia yra televizorius, tikėjimo aspiracijos baigiasi laikraščiuose skelbiamų horoskopų skaitymu, o išminties mokytojas ir populiariausias dvasinis guru – "Dviračio žynių" vedėjas ir kandidatas į prezidentus Bratka?

Prieš mus šiandien nėra aiškaus priešo. Pasaulis tapo sudėtingas ir nenuspėjamas, keičiasi pavojų, nuo kurių privalome apsiginti, prigimtis. Ar pavyks Lietuvai aiškiai suvokti ir ryžtingai apsibrėžti savo kultūrinę, istorinę ir politinę tapatybę?

Kitas Prano Dielininkaičio draugas ir bendražygis, istorikas Zenonas Ivinskis, daugiau kaip prieš trisdešimt metų, kada Lietuvos laisvei nebuvo jokios prošvaistės, jokios vilties, viename savo interviu sakė: "Svarbu nepailsti, nenusiminti, kai vis dar naktis be aušros, svarbu išsilaikyti lyg tam kietam žvirgždui svetimos jūros bangose... Svarbu išlaikyti gyvą artimą tarpusavinį ryšį, svarbu su didele kantrybe nuolat budėti".

Tai žodžiai jau pasitraukusiojo iš gyvųjų. Žodžiai – lyg iš anapus kapo. Bet jie vis tiek veikia pasilikusius. Veikia savo dvasia. Tuo tarpu pats Pranas Dielininkaitis savo prakalbas mėgdavo baigti efektingu vaizdu iš pirmo pasaulinio karo Belgijoje – esą sužeistas vėliavnešys pakilęs ir šūktelėjęs: "Kritusieji, pirmyn!"

Pirmyn, nors pakeliui iškrito dešimtys tūkstančių sukilėlių ir partizanų, šimtai tūkstančių tremtinių ir kankinių, nors iškrito Sausio tryliktosios ir Medininkų gynėjai, nors sprogėjo partijos ir išduoda artimiausieji bendražygiai, nors aplinkui vien aimanos ir skamba pesimistiški balsai, esą pragiedrėjimo Lietuvai nematyti...

"Mirties kultūra" alsuoja į pakaušį

Blogio samprata apsprendžia mūsų pažiūras į gyvenimo eigą arba istoriją. Kam blogis yra tik paprastas gyvenimo trūkumas, tam istorija yra tik šiapusinė gyvenimo tėkmė, ramiai plaukianti nuolatinio išsivystymo bei tobulėjimo vaga. Vieną dieną ji pasieks šio tobulėjimo viršūnę ir įtekės į begalinio gėrio jūrą. Tačiau kam blogis yra pikta jėga, tam istorija yra nuolatinės grumtynės, apimančios ir žemę ir dangų, nes jose dalyvauja ne tik žmogus, bet ir Dievas.

Blogis krikščionybei nėra tik pasyvus trūkumas, bet pirmiausiai aktyvi pikta valia, kurios vykdytojai – piktoji dvasia ir nusidėjęs žmogus – sąmoningai ardo ir Dievo žygiams kenkia, pastebi dar vienas Prano Dielininkaičio bendražygis filosofas Antanas Maceina. Prieš šitą tad piktą valią krikščionybė kaip tik ir stato gerą valią, kuri iš vidaus susijungia su Dievo valia, iš jos gaudama jėgos nugalėti blogiui ir savyje ir šalia savęs esančiame pasaulyje.

Dvasios srityje blogis virsta tikrovine jėga, ardančia ir gamtą ir pačią save. Čia blogis yra sąmoningas apsisprendimas prieš Dievą. O iš šio apsisprendimo plaukia ištisa eilė piktų veiksmų, paverčiančių dvasinę sritį vienu ištisos, nepaliaujančios kovos lauku.

Neveltui tad šią jėgą, šiuolaikiniame pasaulyje besireiškiančią labai komplikuotais pavidalais, popiežius Jonas Paulius II yra pavadinęs "mirties kultūra". Jos alsavimą į pakaušį labai aiškiai pajutome ir mes, lietuviai.

Tarsi legendinis Ekskalibūras

Ar galima išsisaugoti nuo šio visa smelkiančio "mirties kultūros" perskverbimo? Tėra vienintelis ginklas – priešpastatyti jam "gyvybės Evangeliją".

"Gyvybės Evangelija" buvo ir Prano Dielininkaičio bei visos 1936-ųjų metų jaunųjų katalikų intelektualų kartos ginklas, kuriuo jie naudojosi, atrodytų, beviltiškoje Dovydo kovoje prieš Galijotą, mėginę statyti pylimą prieš "blogio imperijos" veržimąsi.

Šiandien, kada tos "blogio imperijos" medžiaginį įsikūnijimą primena tik styrantys kolchozinio palikimo griuvėsiai ar Grūto muziejun suvežtų praeities vaiduoklių akmeniniai pavidalai, minėtasis ginklas tebėra toks pat aštrus ir laiko dantims neįkandamas, nelyginant anas legendinis karaliaus Artūro kalavijas Ekskalibūras, tinkamas tačiau tik geriems darbams liudyti.

Tai priežastis, kodėl net ir šimtmečiui praėjus verta prisiminti tuos, kurie gyvenimo pavyzdžiu pagrindė savo tikėjimą žmogiškosios egzistencijos prasmingumu ir nesusvyravo didžiausių grėsmių, nevilties ir blogio triumfo akivaizdoje, Tiesos kalaviją palikdami nesuteptą.

RELIGINIAME GYVENIME

Lenkijos prezidentas A. Kwasniewskis su žmona ir kitais giminaičiais 2002 m. lapkričio 23 d. lankėsi Vilniuje ir dalyvavo priėmime, skirtame atšvęsti Lietuvos pakvietimą į ŠAS-gą (NATO). Kitą dieną, lapkričio 24, su Lietuvos prezidentu V. Adamkumi jis meldėsi Aušros Vartuose. Ten lotynų kalba Mišias aukojęs klebonas kun. E. Rydzikas abiem prezidentam įteikė Aušros Vartų Gailestingumo Motinos atvaizdus, o Lenkijos prezidentas ta proga klebonui padovanojo liturginę taurę.

"Maironis, jo epocha ir sąsajos su šiandiena" – tokiu pavadinimu praeitų metų lapkričio 14 d. Maironio literatūros muziejuje, vad. direktorės A. Ruseckaitės, buvo surengta konferencija, skirta Maironio 140-osioms gimimo metinėms paminėti. Pranešimus skaitė mokslininkai, menotyrininkai, muziejininkai, muzikai, dvasininkai bei moksleiviai. Iškeltas poeto talento ryšys su kunigyste. Prof. dr. V. Daujotytė apibūdino Maironį kaip svarbių gyvenimo momentų reiškėją ir apgailestavo, kad nykstant dvasinėms vertybėms keičiasi požiūris į Maironio poezijos iškilumą.

Kankiniui Telšių vyskupui Vincentui Borisevičiui atminti Lietuvoje buvo surengta visa eilė minėjimų. Praeitų metų lapkričio 23 d. sukako 115 metų nuo vyskupo gimimo, o lapkričio 18 d. – 56 metai nuo jam sovietų įvykdytos mirties bausmės. Telšių kunigų seminarijoje lapkričio 18 d. įvyko vysk. J. Borutos, SJ, vadovaujama konferencija, kurioje buvo itin pabrėžtos visiems laikams pavyzdžiu paliekančios vyskupo kankinio būdo savybės kaip gilus tikėjimas, meilė priešams, kilnumas, didvyriškumas, aukojimasis. Vysk. J. Boruta, SJ, kalbėjo ir apie neseniai išleistą knygą "Vyskupas Vincentas Borisevičius straipsniuose ir dokumentuose". Apie jaunimo auklėjimą paskaitą skaitė mons. dr. St. V. Brazdeikis, perteikdamas vysk. V. Borisevičiaus mintis šia tema ir siedamas tai su šių dienų aktualijomis. Po konferencijos ir Mišių dalyviai rinkosi į Katedros kriptą, kurion 1999 m. iš Vilniaus Tuskulėnų parko kapavietės buvo perkelti vyskupo palaikai. Telšių kunigų seminarija kartu šventė ir savo 75 metų įkūrimo sukaktį. Buvo perskaitytas popiežiaus Jono Pauliaus II sveikinimas. Seminarijai suteiktas Vysk. Vincento Borisevičiaus vardas. Pavadinimą ženklinančią lentą pašventino Panevėžio vysk. J. Kauneckas. Vyko V. Borisevičiaus katalikiškos gimnazijos moksleivių parengta meninė programa. Vysk. V. Borisevičiaus gimtojoje Vilkaviškio vyskupijoje, Bebrininkų kaime, sukakties proga lapkričio 20 d. buvo pašventintas naujai pastatytas kryžius. Marijampolėje sukaktis paminėta prokatedroje prie pal. Arkivyskupo Jurgio Matulaičio kapo. Iškilmei taipgi vadovavo vysk. J. Boruta, SJ. Giedojo Telšių kunigų seminarijos klierikų choras. Kazlų Rūdoje minėjimo Mišias koncelebravo vysk. J. Žemaitis, MIC, kunigai I. Plioraitis ir T. Vallianas bei mons. A. Svarinskas. Po Mišių vyko konferencija, kurioje pranešimus skaitė moksleiviai, o istorikas A. Lelešius pasakojo apie Kazlų Rūdos politinius kalinius ir tremtinius.

Lietuviškosios Biblijos 400 metų sukaktis iškilmingai paminėta 2002 m. lapkričio 27 d. Lietuvos dailės muziejuje buvo atidaryta tarptautinė knygų paroda "Biblijos vertėjas Jonas Bretkūnas (1536-1602)". Lietuvoje pirmą kartą buvo rodomas J. Bretkūno verstos Biblijos rankraštis – Senojo ir Naujojo Testamentų ir psalmių vertimai, Bretkūno postilių rinkinys, jo laiškai. J. Bretkūnas Bibliją pradėjo versti 1579 metais ir baigė darbą 1590 m. Parodos atidarymo metu į gausiai susirinkusius filologus, dvasininkus, istorikus bei svečius kalbėjo muziejaus direktorius R. Budrys, pabrėžęs, kad Biblijos vertimas esąs aukščiausias kultūros matas. Dalyvius pasveikino prezidentas V. Adamkus, kultūros ministerė R. Dovydėnienė bei svečiai iš Vokietijos. Iškilmingame minėjime Lietuvos dramos teatre žodį tarė evangelikų liuteronų vysk. Jonas Kalvanas, iškėlęs J. Bretkūno pastangas liudyti lietuviams "tikrąją šviesybę" gimtąja kalba. Pranešimą "Jonas Bretkūnas – asmenybė ir darbai" skaitė prof. dr. Jochenas D. Range. Apie baltų kultūrą kalbėjo Lietuvos istorijos instituto vyr. darbuotoja dr. I. Lukšaitė. Buvo apdovanoti moksleiviai, laimėję Biblijos tema rašinių konkursą. Ištraukas iš J. Bretkūno laiškų skaitė aktoriai I. Ciplijauskas, B. Gražys, V. Paukštė. Giedotos L. Rėzos giesmės, to laikotarpio kūrinius atliko kamerinis choras "Aidija".

SOFIJA ŠVIESAITĖ

Saulės giesmė

Sausio 13 atminti

Prieš dvylika metų Saulė užtekėjo
Iš debesio kraujuojančios žaizdos.
Jos šviesūs spinduliai atskrist
skubėjo,
Tirpdyti žemę supančios tamsos.

Ir sudainavo sodai, girios, laukas,
Ir subangavo Nemunas plačiai.
Švietė jo aukuruos sudėtos aukos, –
Jėgas atgavo prispausti pečiai.

Pabudo žemės žalias želmenėlis
Po pusės amžiaus įšalo gilaus.
Kai Laisvės Angelas tą rytą kėlės,
Trispalvius žiedus žėrė lig dangaus...

Šiandien jau Trečias tūkstantmetis
vaikšto –
Dvylikos metų dukrą vedas jis –
Trylika žvaigždžių meldžia Jiems iš
aukšto:
VIEŠPATIE, laimink Tėviškę –
mumis!

Dainuok, giedok, širdie, tą Saulės
giesmę,
Kudirkos pagimdytą kitados...
Pajausk jo dvasią, gilią džiaugsmo
prasmę,
Pažink, įvertink LAISVĘ LIETUVOS!

2002.I.7

Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. **(905) 625-2412**

ILGAMEČIAM BENDRADARBIUI
AtA
BRONIUI STAŠKEVIČIUI
iškeliavus amžinybėn,
gilią užuojautą reiškiame jo žmonai DANUTEI, sūnums – ARŪNUI, LINUI, ROMUI dukroms – REGINAI bei ALMAI ir jų visų šeimoms, giminėms bei artimiesiems –
TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ leidėjai ir darbuotojai

MYLIMAM DĖDEI
a.a. BRONIUI STAŠKEVIČIUI
mirus, nuoširdžiai užjaučiame prelatą kun. JONĄ ir kun. VYTĄ STAŠKEVIČIUS, BALIŪNŲ bei kitas artimųjų šeimas liūdesio valandoje –
Anapilio parapijos choras ir parapijos taryba

MONTREALIO LIETUVIŲ "RŪTOS" KLUBO ILGAMEČIAM AKTYVIAM VALDYBOS NARIUI (pirm., sekr., iždin.)
a.a. BRONIUI STAŠKEVIČIUI
mirus,
nuoširdžiai užjaučiame jo žmoną DANUTĘ, jų vaikus ir vaikaičius –
Klubo nariai

AtA
BRONIUI STAŠKEVIČIUI
mirus,
jo žmonai DANUTEI, vaikams – ARŪNUI, REGINAI, ALMAI, LINUI IR ROMUI bei jų šeimoms ir visiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškiame ir kartu liūdime –
KLB Montrealio apylinkės valdyba

AtA
EDITAI STANAITIENEI
mirus,
užjaučiame jos vyrą VILIŲ STANAITĮ ir visą šeimą –
Angelė ir Jonas V. Šimkai

BUVUSIAI KLAIPĖDOS VYTAUTO DIDŽIOJO GIMNAZIJOS BENDRAMOKSLEI
a.a. EDITAI STANAITIENEI
mirus,
gilią užuojautą reiškiame jos vyrui VILIUI, dukroms – BELLAI ir ILONAI bei visiems artimiesiems –
Birutė ir Algis Kerniai

AtA
EDITAI STANAITIENEI
staiga iškeliavus į amžinybę,
mūsų buvusį pirmininką VILIŲ STANAITĮ ir jo šeimą nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –
Toronto lietuvių pensininkų klubo valdyba ir nariai

PADĖKA

AtA
VERNA PRANCKEVIČIENĖ
iškeliavo amžinybėn 2002 m. gruodžio 13 d.

Dėkoju Aušros Vartų Dievo Gailestingumo Motinos, Švenčiausios Mergelės Marijos parapijos klebonui kun. Juozapui Marijai Žukauskui, OFM, už Ligonio sakramento suteikimą. Dėkingas vikarui kun. Audriui Šarkai, OFM, už Rožinio pravedimą, aukotas šv. Mišias, gražius žodžius ir palydėjimą į amžiną poilsį. Padėka Bakšių ir Pruden šeimoms už didžiulę pagalbą sunkiu momentu ir Rasai Pruden už atsisveikinimo žodį.

Taip pat dėkoju karsto nešėjams, Lilijai Turūtaitei už giedojimą, Liudai Stungevičienei už prisiminimo giesmę lietuvių valandėlės programos metu, Danai ir Bernardui Mačiams už skaniai paruoštas vaišes ir visom poniom už iškeptus pyragus. Didelis ačiū visiems paaukojusiems Lietuvos vaikams. Ačiū draugėms-ams dalyvavusiems maldose, šv. Mišiose, palydėjime ir vaišėse.

Liūdintis vyras *Petras Pranckevičius*

AtA
PETRUI IMBRASUI
mirus,
reiškiame nuoširdžią užuojautą dukrai KRISTINAI SHAW ir sūnui ANDRIUI su šeimomis –
Aitvariečiai

MYLIMAI MAMYTEI
AtA
ONAI TUNAITIENEI
mirus, reiškiame nuoširdžią užuojautą sūnui VIDMANTUI ŠILININKUI, jo šeimai ir giminėms –
Aitvariečiai

Sukaktys, minėjimai, konferencijos

Lietuvių katalikų mokslo akademijos renginiai 2002 metais, kuriuose buvo išryškinti svarbieji įvykiai ir asmenys

2002-aisiais metais Katalikų akademija minėjo savo aštuoniasdešimtmetį. Sukaktis buvo paminėta Vilniuje spalio 25 d. Minėjimas prasidėjo šv. Mišiomis Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčioje. Jų koncelebracijai vadovavo ir pamokslą pasakė LKMA centro valdybos pirmininkas vysk. Jonas Boruta, SJ. Po Mišių bažnyčios salėje vyko konferencija; pranešimus skaitė dr. Aldona Vasiliauskienė – *LKMA genezės akcentai*; akad. Antanas Tyla – *LKMA veiklos perspektyvos*; toliau leisti leidinius, atlikti tyrinėjimus, stengtis pradėti leisti Vilniaus kapitulos fondo istorinius šaltinius; akad. Sofija Kanopkaitė, akad. Bronius Grigelionis – *Tikslieji mokslai Katalikų akademijoje.*

Akademijos sukaktis paminėta ir Kaune spalio 26 d. Minėjimas pradėtas šv. Mišiomis VDU Teologijos fakulteto koplyčioje. Po Mišių vyko konferencija; įžangos žodį tarė arkivysk. Sigitas Tamkevičius, SJ, pranešimus skaitė prof. Egidijus Aleksandravičius – *LKMA vaidmuo vakar ir šiandien,* dr. Albinas Plėšnys – *LKMA Lietuvos filosofijos raidoje,* po to vyko diskusija *Šiuolaikiniai LKMA uždaviniai.*

2002 metais LKMA rengė mokslines konferencijas; jos nariai aktyviai dalyvavo įvairiose konferencijose Lietuvoje ir užsienyje.

Kovo 5 d. Kauno miesto rotušėje paminėta menotyrininko ir literatūros kritiko, dramaturgo ir publicisto, mokslininko ir pedagogo, Vytauto Didžiojo universiteto profesoriaus ir senato sekretoriaus, LKMA akademiko dr. Jono Griniaus (1902-1980) gimimo 100-ųjų metinių sukaktis. Pranešimus skaitė Vidmantas Valiušaitis – *Jono Griniaus asmuo ir palikimas,* prof. Viktorija Srupskelytė – *Kritiko humanisto kelias.*

Kovo 19 d. vyko konferencija *Lietuvių kryždirbystė* (surengta kartu su Lietuvos valstybiniu muziejumi). Joje pranešimus skaitė LKMA nariai – prof. Vacys Milius, dr. Alė Počiulpaitė, dr. Jonas Mardosa, Ilona Burinskaitė, Skaidrė Urbonienė.

Šiais metais vyko renginiai, skirti Marijos Pečkauskaitės-Šatrijos Raganos gimimo 125-osioms metinėms. LKMA ir Vilniaus universiteto Religijos studijų ir tyrimo centro surengta konferencija vyko gegužės 10 dieną universiteto senato posėdžių salėje, kitą dieną konferencija pakartota Telšių kunigų seminarijoje; tos dienos popietę LKMA nariai susitiko su Židikų vidurinės mokyklos kolektyvu, aplankė Marijos Pečkauskaitės kapą. Konferencijoje pranešimus skaitė vysk. dr. Jonas Boruta, SJ (LKMA), prof. Vanda Aramavičiūtė (VU), dr. Stasė Dzenuškaitė (LKMA), prof. Antanina Grabauskienė (VPU), dr. Eglė Prėskienienė (ŠU), dr. Juozas Žilionis (VPU). Pasidžiaugta, jog šios didžios sielos gyvenimas nepamirštas mūsų dienomis: tai, ką M. Pečkauskaitė paliko grožinėje kūryboje, pedagoginiuose raštuose, nėra praeinantys dalykai; negalima nustoti žavėtis tuo, kas kilnu, kas pranoksta žmogaus galias. Prisimintas ir M. Pečkauskaitės didysis mokytojas Frydrichas Vilhelmas Foersteris.

Taikomosios dailės muziejuje vykusiame M. Pečkauskaitės minėjime dalyvavo ir skaitė pranešimą vysk. J. Boruta, SJ. Jis taip pat dalyvavo ir skaitė pranešimus Žemaitijoje (Keturakiuose, Medingėnuose, Plungėje, Židikuose) vykusiuose Šatrijos Raganos minėjimuose.

Lapkričio 21-22 d. vyko tarptautinė mokslinė konferencija (surengta kartu su Lietuvos istorijos institutu) *Vyskupas Antanas Baranauskas: asmenybė ir aplinka,* skirta vysk. A. Baranausko mirties 100-ioms metinėms. Pranešimus skaitė LKMA nariai: vysk. Jonas Boruta, SJ, – *Ar vyskupo Antano Baranausko idėjos sulaukė savo "išauštančių metų"?,* prof. Vanda Žekonienė – *Ekologijos samprata pagal Antano Baranausko "Anykščių šilelį",* dr. Kazimieras Garšva – *Antrųjų rytiečių nekirčiuoti balsiai nuo Antano Baranausko iki šiol,* dr. Paulius Subačius – *Europa Antano Baranausko akimis,* dr. Bronius Makauskas (Lenkija) – *Antanas Baranauskas – nesuprastas intelektualas ir vyskupas,* habil. dr. Aldona Prašmantaitė – *Šventasis Raštas XIX a. Lietuvos katalikiškos kultūros kontekste: vertimai ir vertėjai,* kun. prof. Tadeusz Krahel (Lenkija) – *Vyskupo Stepono Zwierowicziaus Vilniaus vyskupijos valdymas pagal kun. Jono Kurczewskio atsiminimus,* Algimantas Katilius – *Vyskupas Antanas Baranauskas ir kunigų seminarijos problemos: rusiškų disciplinų dėstymas.* **Inf.**

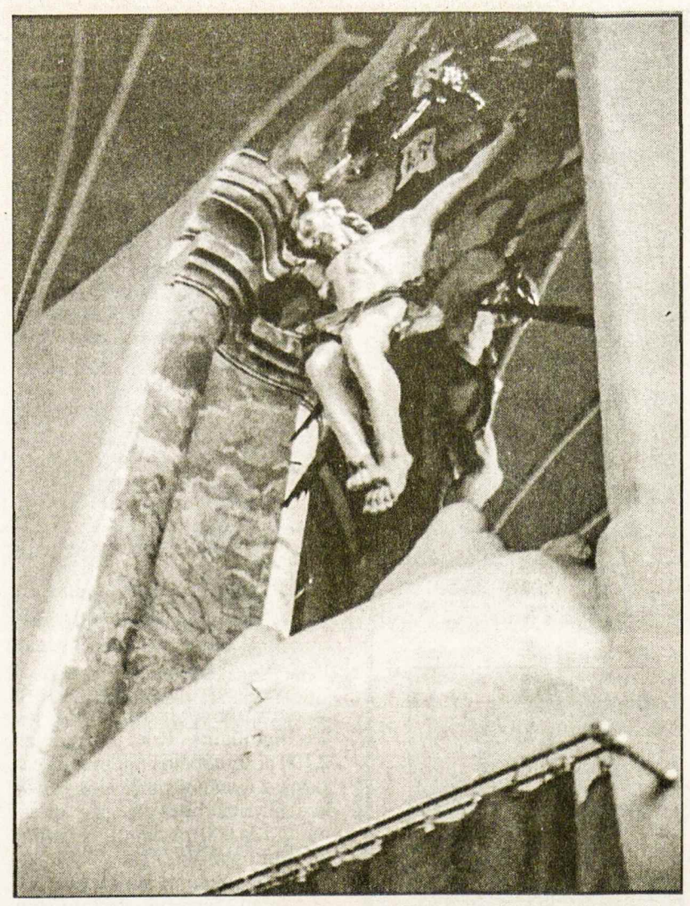

Dvigubas Nukryžiuotasis virš altoriaus Tytuvėnų šventovėje – viena pusė atsukta į maldininkus šventovėje, kita – į vienuolius koplyčioje
Nuotr. G. Kurpio

Garsėja sibirinės maldaknygės autorė

Išleista nauja laida Sibiro tremtinės Adelės Dirsytės maldaknygės "Marija, gelbėki mus". Pastangos paskelbti ją palaimintąja ir šventąja

DR. ROMUALDAS KRIAUČIŪNAS

2003 m. vasario 16 d. sueina lygiai penkiasdešimtis metų nuo Adelės Dirsytės *Marija, gelbėk mus* ranka rašytos maldaknygės pasirodymo Sibire. Tam įvykiui prisiminti, Šiaurės Amerikos Ateitininkų taryba išleido naują tos maldaknygės laidą.

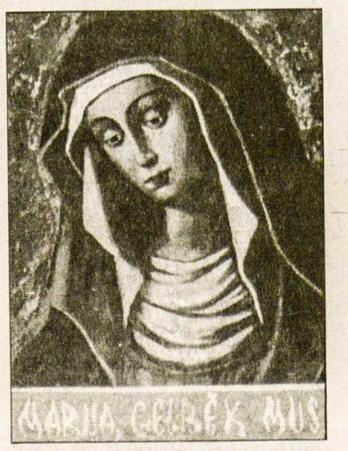

A. Dirsyte domimasi ir kitaip. Tos pačios tarybos iniciatyva yra platinama peticija, prašanti Lietuvos vadovų pagalbos surasti ir į Lietuvą grąžinti A. Dirsytės palaikus. Rašomi atsiminimai, straipsniai, iškelią A. Dirsytės krikščioniškąsias vertybes. 2000 m. kovo mėnesį 114 lietuvių buvo įtraukti į kankinių sąrašą, kuris papildė dvidešimtojo šimtmečio martirologiją. Tame sąraše yra ir Adelė Dirsytė. Kalbama apie beatifikacijos bylos galimybes.

Dabar yra gera proga prisiminti beatifikacijos ir kanonizacijos procedūrą. Svarbiausia yra suprasti, kad nei viena, nei kita procedūra asmens nepadaro šventuoju. Tuo Bažnyčia tik pripažįsta ką Dievas jau yra nusprendęs ar atlikęs.

Kanonizacija – tai popiežiaus sprendimas, kuriuo Dievo tarnas, jau beatifikuotas (palaimintas), yra skelbiamas šventuoju, įtraukiamas į šventųjų sąrašą – kanoną, kad būtų visos Bažnyčios gerbiamas. Šiuo aktu popiežius nusprendžia, kad asmuo tikrai yra amžinoje garbėje pas Dievą ir pristato tikintiesiems kaip sektiną pavyzdį. Kanonizacija skiriasi nuo beatifikacijos, kuri yra tik parengiamasis žingsnis į kanonizaciją.

Pirmaisiais krikščionybės amžiais šventieji buvo pripažįstami visuotiniu žmonių įsitikinimu. Ypač kankiniai, kurių gyvenimą žmonės yra stebėję, buvo liudininkais jų didvyriškos kankinio mirties, tuojau imta gerbti kaip šventieji. Pasibaigus Bažnyčios persekiojimų laikotarpiui, krikščionių bendruomenėse imta gerbti kita asmenų rūšis – išpažinėjai, kurie buvo nukentėję dėl savo tikėjimo arba pasižymėję jo gynimu. Suklestėjus atsketinio gyvenimo formoms, šventaisiais buvo laikomi žymesnieji atsiskyrėliai, asketai, vienuoliai, ypač vienuolinio gyvenimo steigėjai.

VI-X šimtmetyje, pagonių tautų krikštijimo laikotarpyje, iškilo nauji šventieji: vyskupai, vienuoliai misijonieriai, konvertitai karaliai, karalienės ir kunigaikštystės vienuolynų steigėjos ir jų viršininkės. Jų gyvenimai buvo apipinti legendomis ir stebuklingais įvykiais. Tada jau neužteko vien žmonių pripažinimo – reikėjo dvasinės vyriausybės autoriteto šventuosius skelbiant, kad būtų galima užkirsti kelią įsibrovusiam nekritiškumui, legendiniam elementui šventųjų gyvenime ir veikloje. Todėl tame laikotarpyje šventųjų kanonizacijai vadovavo vyskupai. Pagrindas šventumui liko tas pats – asmens šventumo garsas, dėl kurio gerbiamas mirusiojo kapas, šaukiamasi jo užtarimo, patiriama malonių.

Nuo XI šimtmečio esamai kanonizacijos procedūrai sustiprinti imta prašyti popiežiaus pritarimo ir leidimo. Nuo XIII š. šventųjų kanonizacija rezervuota jau tik vienam popiežiui, kuris, gavęs prašymą kandidatą skelbti šventuoju, skirdavo tam tikrus atstovus, kurie, nuvykę į kandidato mirties vietą, turėdavo apklausinėti liudininkus apie kandidato gyvenimą, mirtį ir stebuklus. Surinkta medžiaga būdavo pristatoma popiežiui, kuris skirdavo kardinolų komisiją jai peržiūrėti ir pateikti popiežiaus sprendimui. Tokia kanonizacijos procedūra buvo panaudota šv. Kazimiero kanonizacijai.

Popiežius Urbonas VIII (1623-44) nustatė smulkias taisykles, paskelbtas 1642 m., kurių buvo laikomasi iki 1993 m., kada dabartinis popiežius Jonas Paulius II kanonizacijos procedūroje padarė svarbių pakeitimų.

Pasinaudota literatūra: *The Catholic Times,* 2002 m. rugsėjo 28 – spalio 4 d; *Lietuvių enciklopedija,* X tomas, Lietuvių enciklopedijos leidykla, Boston, 1957; Aldona Vasiliauskienė, *Akmenuotas patrioto kelias,* Regnum fondas, Vilnius, 2001.

"Paženklinkime savo pasaulį meile ir viltimi!"

Prieš porą metų buvo suorganizuota ir išrinkta Šiaurės Amerikos ateitininkų taryba (ŠAAT). Joje yra keletas komisijų. Bene svarbiausia – Programos komisija. Jos pirmininkas dr. Petras Vytenis Kisielius sutiko Tėviškės žiburių skaitytojus su minėta taryba ir apskritai ateitininkų veikla plačiau supažindinti

– Kokios aplinkybės paskatino ŠAAT atsiradimą?

– Kai 1997 m. ateitininkų kongreso nutarimu Ateitininkų federacijos valdyba buvo grąžinta į Lietuvą, dėl didelių nuotolių atsirado sunkumų tiesioginiam artimam Šiaurės Amerikoje esančių sąjungų bendravimui su vyriausiąja Ateitininkų federacijos valdyba. Pradžioje ilgesnį laiką Šiaurės Amerikoje veikė savanorių vadovybė sudėtingai ateitininkų organizacijai vadovauti. Tačiau tas laikotarpis nepasižymėjo normalia ateitininkų veikla. Kanadoje ir JAV vis trūko atsakingos darbų koordinacijos. Tuo pat metu pamažu vystėsi ŠA ateitininkų persiorganizavimo procesas – kūrimas naujos, savos administracijos, priklausant Ateitininkų federacijos valdybai, jau esančiai Lietuvoje. Nebuvo reikalo organizuoti naujų sąjungų. Jos jau egzistavo nuo 1927 m. Palangos konferencijos. Tačiau buvo būtina sukurti ŠA ateitininkų vyriausią vadovybę, kuri koordinuotų ateitininkų sąjungų veiklą šioje Atlanto pusėje, kuri, kaip ateitininkijos padalinys, palaikytų glaudžius ryšius su viso pasaulio ateitininkijos vyriausia vadovybe – Ateitininkų federacija, esančia Lietuvoje. Aišku, teko kurti naujoms aplinkybėms pritaikytus įstatus, atitinkančius ir gyvenamojo krašto valdžios reikalavimus. Buvo sukurta ŠAAT kaip vyriausias ŠA ateitininkų vadovybės organas.

– Nuo kada ji veikia ir kas ją sudaro?

– Šiaurės Amerikos ateitininkai išrinko naują ŠAAT 2000-jų m. pradžioje. ŠAAT savo trejų metų kadenciją pradėjo 2000 m. gegužės mėnesį. Ji yra susiskirsčiusi pagal pareigas ir darbo komisijas. Tarybos sudėtis: kun. dr. Kęstutis Trimakas – tarybos dvasios vadas, Nijolė Balčiūnienė – pirmininkė; dr. Vytas Narutis ir Lidija Ringienė – vicepirmininkai, dr. Romualdas Kriaučiūnas – sekretorius, dr. Aloyzas Pakalniškis – iždininkas.

– Ateitininkų sąjūdis ir organizacija apima visą pasaulį, nors ne visose pasaulio vietose yra jos telkiniai. Jau keletas metų Ateitininkų federacijos centras yra Lietuvoje. Kokie ŠAAT ryšiai ir santykiai su Ateitininkų federacija Lietuvoje, kokie santykiai su pačia ateitininkų veikla tėvynėje?

– Per visus dvylika nepriklausomos Lietuvos metų išeivijos ateitininkija bendravo ir ekonomiškai rėmė Lietuvos ateitininkijos veiklą. Ateitininkų federacijos valdyboje Šiaurės Amerikos ateitininkai turi vicepirmininkę išeivijos reikalams – tai Laima Šalčiuvienė. Ateitininkų federacijos taryboje yra bene septyni nariai, atstovaujantys išeivijos ateitininkams. Šiais metais vyksta jau trečiasis bendras Lietuvos ir išeivijos ateitininkų kongresas. Ryšys tarp ŠA ir Lietuvos ateitininkų yra glaudus ir gyvas. Amerikos ateitininkų stovyklose dalyvauja Lietuvos ateitininkų atstovai ir atvirkščiai – Lietuvos ateitininkų stovyklose dalyvauja Amerikos ateitininkų atstovai.

– Jau ruošiamasi antrosios ŠAAT-bos rinkimams. Ką daugiau apie tai galėtumėte pasakyti?

– ŠAAT kadencija baigiasi 2003 m. gegužės mėnesį. Už poros mėnesių bus renkami dvylika asmenų į naują tarybą. ŠAAT rinkimuose gali dalyvauti visi Kanadoje ir JAV gyvenantieji Ateitininkų sendraugių, Studentų ateitininkų, Moksleivių ateitininkų sąjungų įžodį davusieji nariai. ŠAAT gali būti renkamas ateitininkas, sulaukęs 18 metų amžiaus ir buvęs ateitininku ne mažiau kaip penkeris metus. ŠAAT nario kadencija yra treji metai. Rinkiminė komisija, susidedanti iš pirmininko Prano Razgaičio, Stasės Kazlauskienės ir Rimo Laniausko, rinkimus praves korespondenciniu būdu. Komisija išsiuntinės balsavimo lapelius kiekvienam Kanadoje ir JAV gyvenančiam ASS, SAS ir MAS įžodį davusiam nariui. Nominacijų komisija, gavusi iš sąjungų centro valdybų jų padalinių sąrašus, juos pristato Rinkiminei komisijai. Norėdama, kad kuo daugiau Kanados ir JAV ateitininkų dalyvautų rinkimuose ir kad balsuotojų skaičius nenukentėtų dėl pasikeitusių adresų, ŠAAT prašo Kanados ateitininkus kuo greičiau siųsti savo vardą, pavardę, adresą, telefono numerį bei, jei turimą, elektroninio pašto kodą Vytautui Žemaičiui e-paštu: vzemaitis@walshgroup.com arba Nijolei Balčiūnienei, 2930 Rockefeller Road, Willoughby Hills, OH 44092, USA. Jos telefonas yra 440-944-5741; e-pašto kodas: nbalciunas@aol.com. Prašome pažymėti kuriai sąjungai registruojami nariai priklauso.

– Geografiškai Šiaurės Amerika susideda iš JAV, Kanados ir Meksikos. Neteko girdėti apie ateitininkų veiklą Meksikoje. Ateitininkų veikla Kanadoje turi gražią istoriją. Ar taryboje atstovaujami Kanados ateitininkai?

– Deja, ŠAAT nėra nei vieno kanadiečio ateitininko. Prieš praeitus rinkimus niekas iš Kanados ateitininkų nesutiko į tarybą kandidatuoti. Ateitininkų federacijos taryboje Lietuvoje yra net septyni išeivijos ateitininkų atstovai, kurie buvo Ateitininkų kongreso išrinkti. Vienas iš jų, Vincas Kolyčius, atstovauja Kanados ateitininkams.

– Kaip tarybon galima būtų išrinkti atstovą ar atstovus iš Kanados? Kur kreiptis?

– Kandidatus į ŠAAT gali pasiūlyti kiekvienas Kanados ir JAV ateitininkas, atsiųsdamas laišką ŠAAT Nominacijų komisijai, Nijolės Balčiūnienės adresu, jau minėtu anksčiau. Laiške turi būti trumpai apibūdinama siūlomo kandidato veikla ateitininkijoje, nuo kada yra ateitininkas, profesija, amžius, gyvenvietės adresas, telefono numeris ir, jei turima, e-pašto kodas. Laiške taip pat turi būti pridėtas siūlomo kandidato raštiškas sutikimas. Kandidato siūlymo lapą galima atsispausdinti iš ateitininkų tinklapių, apsilankant ateitis.org. Šie laiškai turi būti pasiųsti Nijolei Balčiūnienei iki vasario mėn. 1 d. Kandidatai gali siūlyti patys save. ŠAAT labai laukia kandidatų iš Kanados.

– Nors šiuo metu taryboje nėra Kanados atstovo, tarybai vistiek rūpi Kanados ateitininkų gyvastis. Paskutiniame tarybos posėdyje apie tai buvo daug kalbėta. Ką daugiau apie tai galėtumėte pasakyti?

— Mes atkreipėme dėmesį ir žavėjomės mažo lietuvių telkinio Hamilton mieste ateitininkų energija, entuziazmu ir pavyzdingomis Vaičiūnų ir Gudinskų šeimomis. Tačiau ŠAAT posėdyje jautėsi nusivylimas Toronto ateitininkų veikla, kuri, pastebimai, sumenkėjusi. Ten pat prisiminta kokia gyva buvo Toronto ateitininkų veikla prieš 15, 20, 30 metų ir kokie gausūs buvo ateitininkai. Toronto ateitininkija išugdė Algio Puterio vadovaujamą Moksleivių ateitininkų sąjungos centro valdybą, 1970 m. sudarytą iš Laimos Gustainytės (vėliau Underienės), Gabijos Juozapavičiūtės (Petrauskienės) ir Algio Juzukonio. Sekančiai MAS centro valdybai keletą metų po to vadovavo Eugenijus Girdauskas. Jon įėjo Rūta Čepaitytė (Rygelienė), Vaida Kuprevičiūtė (Petrauskienė), Vaidotas Vaičiūnas, Romas Puteris, Algis Čepas ir Almis Kuolas. Hamiltono ateitininkija išaugino MAS CV pirmininką dr. Kęstutį Šeštoką, dabar gyvenantį Baltimorėje. Jo valdyboje darbavosi Renata Slapšytė, Kristina Gedrimaitė (Alšėnienė), Marius Gudinskas. Jaunučių komisijoje aktyviai veikė Paulius Kuras ir Regina Garliauskaitė. Atmintin įstrigę savo metu pasižymėję ateitininkai veikėjai Ramūnė Sakalaitė (Jonaitienė), Dainora Juozapavičiūtė, Virginija Kuraitė (Zubrickienė), Rūta Girdauskaitė, Darius, Vytas ir Indrė Čuplinskai, Rimas ir Zita Prakapai, Ramunė Stravinskaitė, Rima Gustainytė, Vida Petkevičiūtė, Rita Rudaitytė, Rita Kolyčiūtė, Joana Kuraitė (Lasienė), Dana Dirmantaitė, Giedrė Čepaitytė, Antanas Rašymas, Linas Daukša, Bernadeta Abromaitytė, Marytė Balaišytė, Tadas Slivinskas, Danutė Grajauskaitė, Algis Ankus, Edis Macijauskas, Leta Vaitonytė, Aušra Pleinytė, Ramunė Pleinytė, Danutė Beržaitytė, Tomas Murauskas, Loreta Ulbaitė, Linas Kaknevičius, Rima Bumbulytė, Morkus Sungaila, Dalia Pajarskaitė.

(Nukelta į 4-tą psl.)

Šiaurės Amerikos ateitininkų tarybos posėdžio dalyviai 2002 m. lapkričio 23 d. Ateitininkų namuose, Lemonte, IL. Iš kairės į dešinę, pirmoje eilėje: dr. Ona Daugirdienė, Laima Šalčiuvienė, tarybos pirmininkė Nijolė Balčiūnienė, Lidija Ringienė, dr. Petras Vytenis Kisielius; antroje eilėje: Vytas Žemaitaits, dr. Aloyzas Pakalniškis, dr. Romualdas Kriaučiūnas, Darius Polikaitis ir dr. Vytautas Narutis **Nuotr. G. Kriaučiūnienės**

PADĖKA

Nutilo balsas mylimo žmogaus,
nutilo daina, nutilo giesmė
nutilo amžinai…
O gal tu giedi Viešpačiui…
(Vita Kamežienė)

AtA

JONAS DERVAITIS,

mirties Angelo aplankytas, iškeliavo į Dangiškojo Tėvo namus 2002 m. lapkričio 28 d.

Nuoširdžiai dėkojame Lietuvos kankinių parapijos klebonui prel. Jonui Staškevičiui, Hamiltono Aušros Vartų parapijos klebonui kun. Juozapui Žukauskui, OFM, ir kun. Edžiui Putrimui už aukotas gedulines Mišias Lietuvos kankinių šventovėje, pamokslą ir palydėjimą į kapines.

Gili padėka kun. Juozapui Žukauskui, OFM, už aplankymą ir suteiktą paskutinį patarnavimą ligoninėje, maldas laidotuvių namuose ir laidojimo apeigas prie kapo. Dėkojame Algimantui Zubrickui už atsisveikinimą laidotuvių namuose St. Catharines lietuvių vardu ir prie kapo Lionginui Paškui *Tėvynės sąjungos* vardu. Dėkingi už jautrų giedojimą muz. L. Turūtaitei ir Vytautui Mašalui. Ačiū vaikaičiams ir jų artimiesiems, nešusiems Tėvuko karstą. Dėkojame visiems, lankiusiems velionį ligoninėje, laidotuvių namuose, palydėjusiems į Anapilį ir už dalyvavimą gedulinėse Mišiose; už šv. Mišių aukas, gražias gėles, pareikštas užuojautas raštu, *Tėviškės žiburiuose* bei žodžiu, gautas iš giminių – Lietuvoje, Amerikoje, draugų ir pažįstamų – nuoširdus ačiū! Dėkojame už aukas Slaugos namams ir "Kovai su vėžiu ir džiova" sergantiems vaikams ir tremtiniams Lietuvoje – aukų rinkėjoms D. Keršienei ir M. Povilaitienei; "Pagalbai Lietuvos vaikams" aukų rinkėjai Elenai Gudinskienei, į vargą patekusiems našlaičiams sušelpti Lietuvoje vietoj gėlių ir aukų rinkėjui Akgimantui Zubrickui – visiems gili padėka.

Ačiū B. Stanulienei už skanius pietus, visoms ponioms už pyragus ir W. Dauginiui už laidotuvių nuotraukas. Jūsų visų išreikštas nuoširdumas skaudžiomis valandomis pasiliks neužmirštamai mūsų širdyse.

Liūdintys: *žmona Kunigunda, duktė Danutė ir sūnus Edmundas su šeima*

AtA

AUKSUOLIUI VALIŪNUI

iškeliavus amžinybėn,

jo žmoną KAREN, dukreles – RENA ir SARAH, tėvelius – ALGĮ ir GENĘ, sesutę SNAIGĘ su šeima bei visus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia –

Toronto skautininkių-skautininkų draugovės

PADĖKA

AtA

ANTANAS KAIRYS

mirė 2002 m. lapkričio 19 d.

Nuoširdžiai dėkoju kunigams – Augustinui Simanavičiui, OFM, Pijui Šarpnickui, OFM, Eugenijui Jurgučiui, OFM, už atnašautas gedulines Mišias ir D. Radtkienei už giedojimą. Nuoširdus ačiū visiems, dalyvavusiems laidotuvėse – už pareikštas man užuojautas, atsiųstas gražias gėles, už aukas šv. Mišioms ir – karsto nešėjams.

Ypatingą padėką reiškiu kun. Eugenijui Jurgučiui, OFM, už velionies lankymą ligoninėje, už maldas prie karsto ir palydėjimą į Šv. Jono lietuvių kapines. Dėkoju Teodorui Stanuliui už didelę pagalbą laidotuvių metu.

Liūdinti sesuo Genovaitė ir artimieji tėvynėje

LAISVOJE TĖVYNĖJE

PRISIEKĖ ANTSTOLIAI IR ADVOKATAI

Lietuvos teisingumo ministerijos pranešimu, 2002 m. gruodžio 18 d. prisiekė 16 naujų advokatų ir 37 antstoliai. Pakeitus Advokatūros įstatymą 2001 m., teisę verstis advokato praktika Lietuvoje turės Europos sąjungos valstybių narių teisininkai, savo valstybės patvirtinimu. Nuo 2003 m. sausio mėnesio privačią veiklą pradeda daugiau kaip pusė iš beveik 140 egzaminus išlaikiusiųjų antstolių, kuriems suteikiama teisė vykdyti vykdomuosius dokumentus, teikti kai kurias naujas paslaugas, pvz., teisines konsultacijas, faktinių aplinkybių konstatavimą ir pan. Antstolių veiklą kontroliuoja apylinkės teismo teisėjai.

PIGI DARBO JĖGA

Konkurencijos tyrimo Baltijos valstybių pramonės bendrovėse rezultatus gruodžio mėnesį paskelbė tarptautinė konsultacinė bendrovė "Deloitte & Touche". Tyrimo duomenimis, Baltijos bendrovių darbo našumas 2001 m. sudarė mažiau kaip 48,000 eurų vienam darbuotojui. Vidurio ir Rytų Europoje šis rodiklis sudaro 67,000 eurų, o tarptautinėse įmonėse, kurios veikia šiame regione, metinis našumas siekė 120,000 eurų vienam darbuotojui. Pastaraisiais metais padidinti darbo našumą pavyko tik Lietuvos bendrovėms. Estijos bendrovės pasižymi geriausiu įsipareigojimų valdymu, jos yra geriau pasirengusios partnerystei negu kitų Baltijos valstybių įmonės, tačiau Estijos bendrovės mažiau atsižvelgia į savo darbuotojų nuomonę, joms prireikia ilgesnio laiko užsakymams įvykdyti. Konkurencinėje kovoje visų Baltijos valstybių bendrovės "pernelyg pasikliauja pigia darbo jėga", tačiau įsijungiant į Europos sąjungą šis "konkurencinis privalumas pamažu išnyks, tuo tarpu darbo jėgos lankstumas įgaus didesnę svarbą."

INVESTICIJŲ STATISTIKA

Statistikos departamento duomenimis, 2001 m. Lietuvoje buvo investuota 7.8 bln. litų, arba 21% daugiau negu 2000 m. Pastatų, inžinerinių statinių statybai ir remontui buvo skirta 3.9 bln. litų – 49.6% visų investicijų, o privatūs investuotojai į statybas investavo 2.4 bln. litų. Kaip praneša ELTA/LGTIC, per 2001 m. buvo pastatyti 1,844 gyvenamieji namai, kuriuose yra 3,785 butų, bei 940 negyvenamųjų pastatų. Daugiausia pagal bendrojo ploto rodiklį – 205,400 kv. metrų – pastatyta prekybos, viešbučių ir maitinimo įmonių pastatų (30.5%).

SPROGIMAS VILKAVIŠKYJE

Trims jaunuoliams Klausučių kaimo garaže 2002 m. gruodžio 9 d. ardant artilerijos sviedinį, jis sprogo ir mirtinai sužalojo vieną iš jų, kitą sunkiai sužeidė. Po to išminuotojai Žaliosios miške pradėję kasinėjimus rado didelį kiekį sprogmenų, likusių nuo karo laikų. Atrasta 78 artilerijos sviediniai, 75 rankinės granatos F1, 160 granatų RGD ir 25 minosvaidžių minos. Numatoma kasinėjimus tęsti, nes sprogmenų dar liko labai daug. Civilinės apsaugos departamentas ėmėsi priemonių užtikrinti žmonių saugumą – įspėti Klausučių mokyklos mokiniai, sustiprintas policijos patruliavimas, pastatyti įspėjamieji ženklai.

IŠAUGO IMPORTAS

Statistikos departamento duomenimis, per paskutinius 10 mėnesių 2002 m., Lietuvos eksportas išaugo 9.4%, importas 12.6%. Eksportuota 16.9 bln. litų vertės prekių, o įvežta už 23.2 bln. litų. Bendras Lietuvos užsienio prekybos balansas buvo neigiamas – siekė 6.3 bln. litų ir buvo 22% didesnis, negu tuo pačiu laikotarpiu užpernai. Deficitas didėjo daugiausia dėl transporto priemonių bei mašinių ir elektros įrenginių importo augimo. Didžiausias užsienio prekybos deficitas buvo prekiaujant su Vokietija (sudarė maždaug 39% bendro Lietuvos užsienio prekybos deficito). Užsienio prekybos su Rusija deficitas smarkiai sumažėjo. Viena iš eksporto augimo sulėtėjimo priežasčių – eksportuojamų svarbiausių prekių vieneto vertės sumažėjimas. Svarbiausi Lietuvos eksporto partneriai buvo Jungtinė karalystė (15%), Rusija (12.6%), Vokietija (10.3%), Latvija (9.3%); importo – Rusija (21%), Vokietija (17.6%), Italija (5%) ir Lenkija (4.9%).

SOSTINĖ SAUGESNĖ

ELTA/LGTIC rašo, kad 2002 m. gruodžio mėnesį Vilniaus miesto savivaldybė paskelbė nusikaltimų sumažėjimą. Daugiau kaip pusėje Vilniaus seniūnijų žiemos pradžioje gyventi tapo saugiau. Trijuose Vilniaus rajonuose – Antakalnyje, Paneriuose ir Pilaitėje lapkritį nusikalstamumas sumažėjo daugiau negu du kartus Taip pat nusikaltimų skaičius mažėja ir Senamiestyje. Nesaugiausios gatvės lapkričio mėnesį buvo Kalvarijų ir Žirmūnų, kur užregistruota po 21 ir 20 vagysčių ir kitų nusikaltimų.

AUGS TURIZMAS

Valstybinio turizmo departamento direktorius Alvytis Lukoševičius praneša, kad bendras turistų srautas Lietuvoje 2003 m. turėtų išaugti 10-15%. Kaip rašo BNS/LGTIC, kurortuose investicijos 1997-2000 metais buvo didžiausios Palangoje ir Neringoje. Tačiau dabar ir Druskininkuose sparčiai auga investicijos – 2000 m. jos siekė 3.4 mln. litų, 2001 m. – 12.1 mln. litų, o 2002 m. – 41 mln. litų. Ten remontuojamos gydyklos, ketinama pastatyti vandens pramogų parką ir sporto bei sveikatingumo centrą, atgaivinti verpimų fabriką, atnaujinti ir pritaiktyti neįgaliesiems bei turistams dviračių ir pėsčiųjų takus. Per 10 šių metų mėnesių Lietuvą aplankė 3.5 mln. užsieniečių, o 2001 m. – 4.2 mln. **RSJ**

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Lougheed Funeral Home

Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury Ontario

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis

Tel. 905 383-9026

154 Darlington Dr. Hamilton, Ontario L9C 2M3

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPODIST **ROBERTAS NEKRAŠAS**

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA
- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŪS ĮRANKIAI

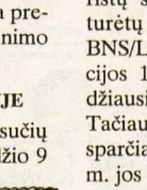

LIGONIUS PRIIMAME:

352 WILSON ST. E., ANCASTER, Ont. TEL 905 648-9176

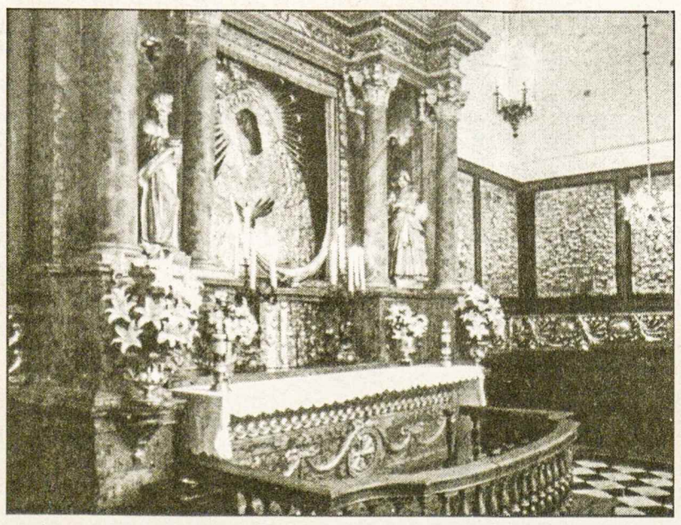

Aušros Vartų koplyčia Vilniuje švenčių dienomis

MIRTIES PRISIMINIMAS

Buvo dienos saulėtos, laimingos,
Buvo laimė – tai tu ja buvai...
Dabar valandos tamsios,
baimingos...
Ramina gražūs prisiminimai.

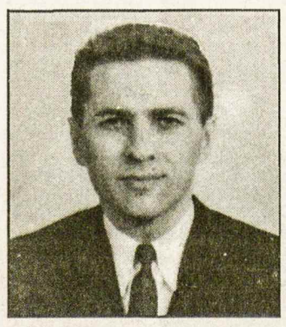

Prabėgo penkeri metai,
Kai Dievas pasišaukė į amžinąją karalystę

a.a. PRANĄ ŠIŪLĮ,

mylimą vyrą, brangų tėvelį ir tėvuką. Neužmirštame tavęs – esi mūsų mintyse, širdyse ir maldose.

Liūdintys – *žmona Marija, vaikai Rūta ir Rimas su šeimomis*

"Paženklinkime savo pasaulį..."

(Atkelta 3-čio psl.)

Išeivijos ateitininkija tiki, kad iš visų nūdienos lietuviškų sąjūdžių bei organizacijų ateitininkų sąjūdis turi bene didžiausią pajėgumą grąžinti lietuvių tautą į jai Dievo skirtas kristocentrines vėžes.

Ateitininkijos idėjos turtingumas, jos kristocentrinis supratimas tęsiasi nuo vieno ašigalio iki kito, būtent nuo Šalkauskio filosofinio Kristaus atradimo iki Dovydaičio dvasinio Kristaus pažinimo. Istorine prasme išeivijos ateitininkija per mažai gilinosi į jos katalikišką idėjinį įvairumą; gal per mažai suprato, kad ateitininko Vinco Kolyčiaus propaguojamas katalikiškas dvasingumas iš tikrųjų nebuvo kas naujo ar svetimo, bet išdava originalaus dovydaitiško ateitininkiško Kristaus supratimo ir tęsinys "metamorfozinės" Šalkauskio "Gyvosios Dvasios" sąjūdžio, nenukrypstant nuo Dovydaičio minties. Mes, eiliniai ateitininkai, eiliniai katalikai pasaulėčiai, pradedam atrasti ir suprasti ateitininkijos dvasinį turtingumą ir jos naudingumą bei spontanišką pritaikomumą mūsų skirtinguose gyvenimuose.

– Jūsų vadovaujama komisija rūpinasi metinės veiklos temos parinkimu ir jos puoselėjimu. Kokia tema parinkta 2003 metams?

– 2001 m. vasaros iki 2002 m. vasaros metų veiklos šūkis buvo "Drįsome būti kitokie 1911 metais, drįstame būti kitokie ir šiandien". Anais metais Pranas Dovydaitis savo straipsnyje *Trys pamatiniai klausimai* drįso stoti į kovą prieš lietuvių inteligentijoje bei universitetų studentijoje vyraujantį nihilizmą ir ateizmą. Dovydaitis šiuo savo straipsniu įžiebė šią drasą – "būti kitokiais" saujelei studentų, kurie dirbdami kartu, sukūrė nesustabdomą dvasinį, idėjinį judėjimą. Šis kristocentrinis sąjūdis dvidešimt metų tėkmėje triumfavo ir tapo Lietuvos visuomenėje dominuojanti intelektualinė ideologija. Dabar tiek Lietuvos, tiek Kanados ir Amerikos visuomenės baiminasi, kad materializmas, cinizmas, agnosticizmas vėl gresia užkariauti mūsų gyvenimą.

Mes ŠA ateitininkai drįstame būti kitokie, drįstame viešai kovoti už Kristų, drįstame viešai daryti gerus darbus, drįstame atnaujinti mūsų lietuvių telkinius, drįstame atnaujinti mūsų lietuvių parapijas, drįstame atnaujinti save pačius, drįstame branginti ir kovoti už lietuvybę, drįstame didžiuotis savo tauta, drįstame visur ir visuomet kalbėti lietuviškai savo tarpe ir puoselėti lietuvių kalbą. Šių, 2003 metų, veiklos šūkis: "Paženklinkime savo pasaulį meile ir viltimi!" Šis šūkis yra įkvėptas a.a. Adelės Dirsytės, Sibiro kankinės, parašiusios prieš 50 metų maldaknygę *Marija, gelbėk mus*. Joje labai ryškiai atsispindi meilė ir viltis.

Ateitininkė Adelė Dirsytė tremtyje buvo pakartotinai kankinama ir mirė 1955 m. Chabarovsko kalėjimo ligoninėje Sibire. Jos laidojimo vieta nėra žinoma, tačiau manoma, kad tai yra užprotokoluota to laikotarpio sovietų saugumo archyvuose. Šiuo metu aktyviai vyksta byla paskelbti ją Lietuvos šventąja. Jos palaikų atradimas bei grąžinimas į Lietuvą galėtų padėti jos bylai, stiprintų mūsų ateitininkijos misiją ir brandintų visų lietuvių tautinę bei katalikišką sąmonę.

— Ačiū dr. Petrui Kisieliui už įdomų pokalbį, išsamius atsakymus ir uždegančias mintis!

Kalbėjosi –

Romualdas Kriaučiūnas

Nauja ligoninė

Vietoje senutės ligoninės – nauji ir modernūs gydymo namai Čikagoje

Daug kas iš naujai Amerikon atvykusiųjų mūsų tautiečių jau spėjo susipažinti su Čikagoje esančia "Cook County Hospital". Tai ligoninė, kurioje gydomi ir medicininės apdraudos neturį šio krašto gyventojai.

Tie, kurie čia lankėsi stebėjosi šios ligoninės senumu ir nepritaikymu šių dienų pacientų aptarnavimui. Mat ligoninė pastatyta prieš 89 metus.

Todėl nenuostabu, kad šalia šio seno pastato neseniai išdygo naujas, kuris netrukus atvers savo duris. Senojo pastato adresas buvo 1835 W. Harrison St., o naujasis įsikūrė į pietus nuo jo – prie Polk ir Damen gatvių. Šios ligoninės oficialus pavadinimas šiek tiek kitoks: "John Strogar Hospital of Cook County".

Naujasis pastatas turi 8 aukštus. Jame įruoštos 464 lovos ligoniams. Prie jo įrengtas 2,100 automobilius talpinantis garažas. Ligoninės pirmosios pagalbos skyrius bus pajėgus aptarnauti 124,000 pacientų, o ambulatorinį gydymą galės suteikti 302,000 asmenims per metus.

Jeigu sename pastate ten guldomi pacientai buvo talpinami didokose salėse ir neturėjo jokio nei privatumo, nei vėsinimo, tai naujame pastate bus visai priešingai. Čia veiks vėsinimo sistema, privačios bei pusiau privačios palatos su atskiromis išvietėmis, televizoriais bei telefonais.

Naujoji ligoninė oficialiai atidaryta gruodžio 11 d. Sekančią dieną daugiau negu 300 pacientų pervežti iš senosios ligoninės į naująją. Gruodžio 16 d. naujame pastate bus atidarytas ambulatorinis gydymas astmos, cukraligės bei kitų ligų.

Naujas ligoninės pastatymas kainavo 551 milijoną dolerių. Ligoninė įsigijo ir apie 80 milijonų dolerių kainuojančios įrangos, galinčios palengvinti ir paspartinti ligonių aptarnavimą. Jų tarpe bus vadinamieji "CAT scans" ir robotai, kurių pagalba galima aptarnauti apie 200 vaistų receptų per valandą.

Mums apie šią naują, modernią ligoninę papasakojo ilgametis "Cook County Hospital" tarnautojas, kuris yra kartu ir Marquette Parko lietuvių telkinio veikėjas Joe Kulys.

Naujoji ligoninė, kaip ir anksčiau buvusioji, nemokamai aptarnaus ir lietuvius, neatsižvelgiant į jų statusą šiame krašte. Tik naujame pastate aptarnavimas bus greitesnis ir geresnis. Todėl medicininės draudos neturintieji mūsų tautiečiai yra kviečiami tuo pasinaudoti.

"Cook County Hospital" gydytojų personale ilgus metus buvo Čikagoje ir kitur žinomasis mūsų tautietis dr. Jonas Adomavičius, pasižymėjęs ne tik medicinos bet ir kitoje veikloje.

Edvardas Šulaitis

BPL Import/Export

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

SKAMBINTI

Petras Brasas

(905) 383-1650

Mokslo ir kūrybos simpoziumas

Šių metų pavasarį – gegužės 22-25 d.d. Pasaulio lietuvių centre Lemonte, IL (JAV) rengiamas Mokslo ir kūrybos simpoziumas. Numatyti pranešimai trylikoje sričių: lituanistika (literatūra, tautosaka), istorija, griežtieji mokslai (fizika, chemija, biologija, biotechnologija, biochemija, neurologija ir kt.), teisė, inžinerija, architektūra, medicinos mokslai, informatika, vadyba/marketingas, ekonomika, sociologija, politiniai mokslai, aplinkosauga ir kompiuteriniai mokslai. Pranešimus skaityti kviečiami šių sričių specialistai. Kiekvienai sekcijos sesijai duodama 2.5 iki 3 valandas laiko. Atskiriems pranešimams skiriama 20 minučių, po pranešimų 5-10 min. klausimams ir pastaboms. Susidarius didesnei grupei pranešėjų, sekcijos vadovai galės sudaryti ir daugiau sesijų. Pageidaujantys skaityti pranešimus prašomi pateikti organizatoriams savo vardus ir pavardes, adresus, telefono numerį, elektroninio pašto adresą, pranešimo pavadinimą ir maždaug 100-150 žodžių santrauką lietuvių ir anglų kalbomis iki š. m. sausio 15 d. Pilni pranešimai pageidaujami lietuvių kalba, bet išimtinais atvejais bus leidžiama pristatyti ir anglų kalba.

Taip pat numatyti visuomeninio pobūdžio seminarai su pranešėjais iš Lietuvos ir kitų pasaulio kraštų meno, muzikos temomis, taip pat Lietuvos, kaip ŠAS ir Europos sąjungos narės santykių su kaimyninėmis valstybėmis, su užsienio lietuvių organizacijomis; užsienio lietuvių pagalbos Lietuvai, Mažosios Lietuvos reikalų temomis.

Simpoziumą rengia Marius Naris – pirmininkas ir koordinatorius, el. paštas mnaris@att.net. Visų sekcijų (išskyrus inžineriją) organizatorius yra Vygintas Gontis, koordinuojantis su Kauno technologijos universitetu (el. paštas gontis@ktl.mii.lt), o KTU rektorate dėl Lietuvos inžinerijos sekcijų koordinavimo kreiptis el. paštu bansevicius@cr.ktu.lt. **Inf.**

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED

Associate Broker, 67 First Street Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,

pirkimo ir pardavimo atstovę.

Ji mielai jums patarnaus.

Darbo tel. 705-445-8500

Namų tel. 705-429-6428

Elektroninis paštas: angie@angiesalvaitis.com

Tinklavietė: www.homesgeorgianbay.com

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Amerikos lietuvių tautinės sąjungos 27-tasis suvažiavimas įvyko lapkričio 16 – 17 d.d. Balzeko muziejaus patalpose Čikagoje. Jį pradėjo sąjungos pirm. P. Bučas, pakviesdamas primininkauti R. Veitą ir sekretoriauti R. Sakienę. Sugiedojus Tautos himną, susikaupimu buvo pagerbti mirę sąjungos nariai. Sąjungos valdybos vicepirm. E. Bartkus apžvelgė Tautinės sąjungos praeitį Amerikoje. S-ga buvo įsteigta 1949 m. suvažiavime Niujorke. Prieš tai veikė trys tautininkų organizacijos skirtingais vardais Bruklyne, Klyvlande ir Čikagoje. Valdybos pirm. P. Bučas padarė veiklos pranešimą. Kasmet rengiami Kovo 11-tosios minėjimai, nemažai rūpesčių valdybai sudaro laikraščio *Dirva* leidimo ir finansiniai reikalai. Žurnalo *Naujoji viltis* paskutinis numeris pasirodė 2001 m. Dėl jo atgaivinimo valdyba nėra apsisprendusi. Tautinės sąjungos archyvinė medžiaga perduota Naujajam archyvui Vilniuje. Amerikos lietuvių taryboje dalyvauja 7 sąjungos nariai, 2 iš jų yra valdyboje.

Apie tautininkų veiklą Lietuvoje kalbėjo svečias iš Lietuvos A. Birbilas, Vilniaus lietuvių tautininkų sąjungos Naujamiesčio skyriaus pirmininkas. Lietuvių tautininkų sąjunga Lietuvoje atsteigta 1989 m. kovo 14 d. Per 12 metų buvę nemažai sukrėtimų, skilimų, ir nors praradusi narių, Tautininkų sąjunga nenustojo veikusi. Šiuo metu Lietuvoje yra 47 sąjungos skyriai, veikiantys įvairiose vietovėse su 1000 narių. Sąjungai priklauso trys Kovo 11-tosios akto signatarai: A. Antanaitis, J. Mačys ir K. Intas. Sąjungos būstinė yra Vilniuje, leidžiamas dvisavaitinis laikraštis *Tautininkų žinios*. Kur tautininkai stipresni, yra pavykę sudaryti atskirus sąrašus gruodžio 22 d. savivaldybių rinkimams. Lietuvoje brėstantis naujas antikorupcinis judėjimas, galintis išvirsti ir į politinę jėgą. Tautininkai turėtų su šiuo judėjimu bendradarbiauti.

Buvo veiklos pranešimai iš Bostono, Čikagos, Los Angeles, Detroito ir Floridos skyrių. Po pranešimų vyko diskusijos dėl tautininkų tolesnės veiklos Amerikoje ir apie Lietuvos tautininkų sąjungos būklę Lietuvoje. Dvejų metų kadencijai išrinkta valdyba: pirm. P. Bučas, vicepirmininkai – E. Bartkus ir J. Variakojis, sekr. I. Dirdienė, ižd. O. Kremeris; revizijos komisija: M. Marcinkienė, G. Biskis ir L. Šimulienė. Vakare vyko vaišės, surengtos Čikagos skyriaus. Sekmadienį, lapkričio 17, Tautininkų sąjungos mirusiųjų narių intencija Mišias atnašavo kun. K. Ambrasas, SJ, Tėvų jėzuitų koplyčioje. Per pamaldas giedojo solistai Margarita ir Vaclovas Momkai, akompanuojant muz. M. Motekaičiui. Po pietų vyko Tautinio kultūros fondo ir "Vilties" draugijos suvažiavimas. (*Draugas*, 2002 m. 229 nr.).

Britanija

Lietuvos jaunimui, kaip skelbia ELTA, atsirado galimybė legaliai pagyventi Britanijoje, išmokti anglų kalbą, susipažinti su britų kultūra. Tokią galimybę suteiks šiame krašte veikianti "Au pair" sistema. Nuo gruodžio 18 d. į šią sistemą įtraukiama Lietuva, Estija, Latvija, Lenkija, Bulgarija ir Rumunija. "Au pair" yra kultūrinių mainų programa, suteikianti progą 17 – 27 m. amžiaus merginoms ir vaikinams apsigyventi britų šeimoje iki dvejų metų. Tokie žmonės už minimalų atlyginimą padeda namų ruošos darbuose. Darbas gali trukti ne ilgiau kaip 5 valandas per dieną su 45 svarų savaitiniu atlyginimu. Šeima privalo suteikti maitinimą, atskirą kambarį, galimybę mokytis anglų kalbos ir dvi laisvas dienas per savaitę. Norintys dalyvauti "Au pair" programoje turi kreiptis į Didž. Britanijos ambasadą ir sužinoti, kokius dokumentus reikia pateikti imigracijos pareigūnams.

Lenkija

Seinų krašto mokytojų grupė sumanė aplankyti Lietuvą. Keliauta Lietuvos-Rytprūsių pasieniu. Aplankyta dr. Jono Basanavičiaus tėviškė Ožkabaliuose. Gyvenamajame name (atstatytame), taipgi ir svirnelyje, įrengtas šio žymaus aušrininko muziejus. Sodyba gražiai sutvarkyta, joje gyvena su šeima A. Klimas, šio muziejaus vadovas. Taipgi dr. Basanavičiaus tėviškėje auga "Atgimimo giraitė". Čia ąžuoliukus sodina nusipelnę veikėjai. Seniečiai ieškojo savo kraštiečio J. Vainos prieš porą metų pasodinto ąžuoliuko. Pabuvota ir poetės Salomėjos Nėries tėviškėje Kiršuose ant Širvintos kranto yra likę du ūkiniai pastatai ir gyvenamojo namo pamatai. Tėviškėje gyvena S. Nėries sūnus. Keliauninkai namuose rado tik jo žmoną, kuri juos pavaišino savo bičių medumi ir naminiu sviestu. Kudirkos Naumiestyje svečius priėmė šios vietovės mokytojai Irena ir Antanas Petraičiai, parodydami įspūdingą mokyklos muziejų, taipgi dr. Vinco Kudirkos muziejų. Didelį įspūdį padarę Petraičių namuose muziejiniai rodiniai, primenantys išnykusį pasienio miestelį Širvintą. Pasivaikščiota Kudirkos Naumiesčio gatvėmis, sustota prie Tautos himno autoriaus paminklo, pastatyto nepriklausomybės metais, išsaugoto nuo visų negandų. Temstant išskubėta į Kauno teatrą pamatyti komedijos *Ožys*. Vėlyvą naktį, pilni gražių įspūdžių, seniečiai grįžo namo. (*Aušra*, 2002 m. 20 nr.).

Australija

Geelongo lietuvių skautų "Židinys" spalio 6 d. Lietuvių Namuose surengė poeto Bernardo Brazdžionio pagerbimą. Jį pradėjo "Židinio" iždininkas V. Bindokas, pakviesdamas tylos minute prisiminti neseniai mirusį poetą. Paskaitą skaitė Australijos lietuvių fondo pirm. A. Šimkus. Pirmąjį eilėraštį B. Brazdžionis, 16 metų jaunuolis, išspausdino 1924 m. jaunimo laikraštyje *Pavasaris*, o pirmasis jo eilėraščių rinkinys *Baltosios dienos* pasirodė 1926 m., sėdint jam dar gimnazijos suole. Būdamas VIII klasės moksleivis dalyvavo jaunųjų poetų Antologijoje – *Pirmasis dešimtmetis*. Studijuodamas redagavo studentų laikraštį *Lietuvos studentas*, taipgi *Ateities spindulius, Pradalges, Dienovidį*. Poeto vardą įgijo, kai 1931 m. išleido eilėraščių rinkinį *Amžinas žydas*. Po to išleido visą eilę savo kūrybos rinkinių. 1942 m. suredagavo *Literatūros metraštį*, 1947 m. lietuvių rašytojų metraštį *Tremtinio metai*. Vytės Nemunėlio slapyvardžiu išleido rinkinius vaikams: *Mažųjų pasaulis, Drugeliai, Kiškio kopūstai, Meškiukas rudnosiukas, Vyrai pipirai, Po tėvynės dangum* ir kitus. Jis buvo ir literatūros kritikas. Rašė kritikos straipsnius *Židinyje, Naujojoje Romuvoje, Vaire, XX amžiuje, Aiduose, Gabijoje*. Po paskaitos vyko poeto kūrybos skaitymai, kuriuos atliko J. Starinskienė, T. Reilly (skaitė du eilėraščius, išverstus į anglų kalbą), A. Scano, V. Mačiulis, P. Čerakavičienė, R. Mikėnas, St. Lipšienė ir L. Bungarda. Programa užbaigta *Lietuva brangi*. Po jos vyko vaišės.(*Mūsų pastogė*, 2002 m. 46 nr.). **J. Andr.**

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 45 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		PASKOLAS	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	0.75%	Asmenines nuo	6.50%
santaupas	1.00%	nekiln. turto 1 m.	4.10%
kasd. pal. taupymo sąsk.	0.75%		
INDĖLIAI:			
90 dienų indėlius	1.55%		
180 dienų indėlius	1.55%		
1 m. term. indėlius	2.50%		
2 m. term. indėlius	3.00%		
3 m. term. indėlius	3.35%		
4 m. term. indėlius	4.00%		
5 m. term. indėlius	4.50%		
RRSP ir RRIF (Variable)	1.00%		
1 m. ind.	2.50%		
2 m. ind.	3.35%		
3 m. ind.	3.60%		
4 m. ind.	4.25%		
5 m. ind.	4.75%		

- *Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.*
- *Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu*

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

MASTER CARD KREDITO KORTELĖ – INTERAC KORTELĖ

TINKLALAPIS: www.talka.net

Algirdą Gustaitį išlydint

KĘSTUTIS ŠALAVĖJUS

2002 m. gruodžio 24, Kūčių dieną, iš šio pasaulio iškeliavo a.a. Algirdas Gustaitis, rašytojas, istorikas, žurnalistas, kartografas, lietuvių ir prūsų kultūrų tyrinėtojas.

Velionis gimė Mogiliovo gubernijoje, Pecersko dvare, Gudijoje 1916 m. spalio 16 d. (spalio 5 d. pagal senąjį kalendorių). Ten Pirmojo pasaulinio karo metu šeima pasitraukė iš Suvalkijos. Į Lietuvą šeima grįžo 1918 m. Įsikūrė Išlaužo dvare, netoli Kauno. Vėliau persikėlė į Kumečių dvarą Alvito valsčiuje, tuometinėje Vilkaviškio apskrityje, kur praleido dalį savo vaikystės. Vėliau gyveno Kaune.

Kauno gimnazijoje įsteigė skautų būrelį, Maironio vardo literatų būrelį, vėliau įstojo į šaulius, talkino Vilniui vaduoti sąjungai.

Nuo pat vaikystės domėjosi knygomis, spauda. Jau nuo 1930 m. ėmė bendradarbiauti lietuviškoje spaudoje, netgi rašė į *Argentinos lietuvių balsą*. 1938 m. įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą, pasirinkęs lituanistikos studijas. Priklausė Lietuvių studentų "Jūros" korporacijai. 1939 m. su korporacija dalyvavo pirmoje studentų baidarininkų kelionėje į tuometinį lenkų okupuotą Vilniaus kraštą. Vilniaus gatvėmis žygiuodami dainavo lietuviškas dainas. Lietuvai atgavus Vilnių, 1939 m. pabaigoje išvyko ten, studijavo Vilniaus universitete. Įsteigus "Jūros" korporaciją Vilniaus universitete, buvo išrinktas jos vadovu. Įsidarbino Vilniaus universiteto Teisės mokslų bibliotekoje. Apie korporaciją "Jūra" 1998 m. pasirodė jo knyga *Lietuvių studentų korporacija "Jūra" Lietuvos universitetuose.*

1940 m. sovietams okupavus Lietuvą, dirbo pogrindyje, priklausė Lietuvos laisvės kovotojų sąjungai, bendradarbiavo pogrindžio spaudoje, platino aplinkraščius. 1941 m. birželio 23 d. Vilniaus LLKS susirinkime buvo išrinktas vadovauti Vilniaus sukilimui.

A.a. ALGIRDAS GUSTAITIS

Vokiečių okupacijos metu atliko knygų rinkimo vajų Vilnijos ir Gudijos lietuviškų kraštų lietuviams. Vyko į Gudiją steigti lietuviškų komitetų Lydoje, Gardine, vos ištrūko iš lenkų organizuotos pasalos. Rizikuodamas savo gyvybe, įtikino vokiečius Gervėčių kraštą prijungti prie Lietuvos. 1943 m. tapo Vilniaus savivaldybės kultūros skyriaus vedėju, buvo atsakingas už muziejų, bibliotekų, koncertų renginius.

Vilniaus priešgaisrinės apsaugos viršininko Valerijono Šimkaus pakviestas, 1943-44 m. vadovavo Priešgaisrinės apsaugos ansambliui, apsaugodamas daug lietuvių nuo prievartinio tarnavimo vokiečių kariuomenėje, surengė daugybę koncertų Vilnijoje apsimetus, kad važiuoja demonstruoti kaip gesinti padegamąsias bombas. Valerijonui Šimkui išvykus atostogų, buvo pakeltas brandmajoru.

Sovietams antrąkart okupuojant Lietuvą, iš Suvalkijos pasitraukė į Vakarus; per Prūsiją, Lenkiją pasiekė Vokietiją, kasdien rašydamas dienoraštį, kol pagaliau apsistojo Hanau DP stovykloje. Ten buvo išrinktas į stovyklos valdybą, vadovavo kultūriniams reikalams, redagavo sieninį laikraštėlį *Hanau lietuviai.* Frankfurte prie Maino, Goethe's institute studijavo vokiečių literatūrą.

1947 m. kovo 14 d. atvyko į Niujorką. Čia neradęs darbo kėlėsi į New Jersey valstiją, dirbo pas Budrį vištų fermoje. Sunkiai susirgo. Tuo metu gimė jo dukrelė Birutė Marija Gustaitytė.

Vėliau persikėlė į Filadelfiją, dirbo metalo fabrike, kepykloje. Laisvalaikiu talkino BALFui, padėjo telkti lėšas lietuviškai veiklai. Po keleto metų persikėlė į Čikagą, dirbo namų apyvokos daiktų pardavėju. Vėliau dirbo metalo fabrike; baigęs metalo šlifavimo mokyklą, gamino precizines dalis. Redagavo savaitraščio *Laisvoji Lietuva* kultūrinį skyrių.

1955 m. iš Čikagos persikėlė į Los Angeles, įsidarbino "Times Mirror Press" bendrovėje korektoriumi, kurioje dirbo apie 25 metus. Los Angeles įsijungė į plačią kultūrinę veiklą. 1955 m. tapo Amerikos kino meno akademijos nariu. 1956 m. buvo priimtas į "Hollywood Foreign Press Association", kino kritikų organizaciją. Pasinaudojęs savo ryšiais Hollywoodo organizacijoje, jis 1963 m. surengė jūrininko Broniaus Rozinsko, jachta perplaukusio Atlantą, spaudos konferenciją amerikiečiams. Susitarus su garsiuoju Lawrence Welk 1959 m. per jo programą ABC kanale buvo sugrotas Juozo Bertulio lietuviškas valsas.

Prie Amerikos Lietuvių fondo sukaktuvinio 40-mečio simbolio šios organizacijos steigėjai (iš k.): dr. K. Ambrozaitis, dr. F. Kaunas, dr. G. Balukas, dr. J. Valaitis, dr. A. Razma Nuotr. Ed. Šulaičio

Įteikiant 25,000 dolerių premiją Vilniaus kvartetui per Amerikos LF pobūvį Lemonte (iš k.): D. Polikaitis, dr. J. Valaitis, A. Vainiūnaitė, A. Vasiliauskas, G. Jakaitis, A. Vasaitis, A. Šilalė Nuotr. Ed. Šulaičio

Terorizmas valstybiniu mastu

DR. RŪTA GAJAUSKAITĖ

Paprastai terorizuojamas pasiturintis, reikalaujant išpirkos už pagrobtąjį arba už nepadarytą žalą. Bet Sovietijoje viskas atvirkščiai. Antai čečėnai – teroru siekia ne materialinės naudos, o taikos. Paradoksas?

Pažvelgus visą sovietinio terorizmo istoriją, matyti paradoksų dar daugiau.

Žydrųjų (Zinovjevo-Kamenevo-Lenino) meilės trikampio tragedija, palikusi Leniną be partnerio, baigėsi daugelio rusų sušaudymu.

Kaplano kerštas Leninui už apkrėtimą sifiliu taip pat baigėsi daugelio Rusijos gyventojų sušaudymu.

Viešas "raudonojo teroro" paskelbimas – bene pirmoji pasaulyje valstybės įteisinta, 90 milijonų gyvybių kainavusi, teroro akcija. Ją vykdė ištisa plejada vadovų, ištikimų lenininio terorizmo pasekėjų, netgi įvardinusių atskirus etapus kaip kovą prieš buožes, sabotažnikus, nacionalistinius banditus... Ištisa terorizmo epocha, pavadinta aktyviausiojo vardu – stalinizmu, kuri per 70 metų sovietmečio apaugo tam tikra patirtimi, praktika ir tradicijomis...

Vienas efektyviausių sovietinio terorizmo metodų – savo įvykdytų akcijų, savo kaltės peradresavimas kitiems: nuo skaudamos ant sveikos galvos. Nauda dviguba – supjudomi nukentėję su nekaltais, o kaltasis – laimi. Taip falsifikuojama istorija ir įtakojama visuomeninė opinija...

Lietuvos partizanų pasipriešinimas buvo visuotinai remiamas gyventojų, todėl – nenugalimas. Tada okupantų KGB sukūrė netikras partizanų grupuotes, kurios kompromitavo partizanus plėšdamos ir terorizuodamos rėmėjus... Taip buvo siekiama izoliuoti partizanus, juos apjuodinti ir pateisinti ar bent pridengti stribų ("liaudies gynėjų") juodus darbus. Bet svarbiausia – pateikti pasaulio opinijai "banditizmo" įvaizdį, o ne laisvės siekimą. O kai teisybė išaiškėja, juodas darbas jau būna baigtas, gyvų nėra ir problemos nėra...

Tačiau Čečėnijos atveju pasitaikė ir išimčių. Antai nepriklausomas Rusijos televizijos kanalas (Gusiatino) nufilmavo ir pasauliui parodė gyvenamų namų tikruosius sprogdintojus Rusijoje. Visiems tapo aišku kieno užsakymu vykdomi "teroristiniai aktai", suverčiant kaltę čečėnams ir kad tuo buvo siekiama pateisinti naują karą su Čečėnija. Nepaisant juodų planų išviešinimo, karas antrą kartą buvo pradėtas, TV kanalas uždarytas, Gusiatinas patrauktas atsakomybėn. Tęsiama dezinformacija apie čečėnų terorą...

Pasaulio valstybių vadovai jau turi tikrą informaciją ir tikrą požiūrį į Čečėnijos kovą už laisvę. Todėl dažnokai primeta šią kortą Putinui, kai nori atmesti kokį nors Rusijos prašymą. Akivaizdu, kad reikia pakeisti pasaulio nuomonę nuo laisvės siekio į taip madingą terorą.

Ir gana nesunkiai galima tai pasiekti. Surinkai pusšimtį nusikaltėlių, pridengei jų veidus, ir štai – čečėnai teroristai. Nufilmavai tokią užsimaskavusią grupuotę su ginklais – štai teroristai. Įmontavai vieno vienintelio atviru veidu besimeldžiančio žinomo čečėno vaizdą į juostą, įkalbėjai lyg tai jam priklausančius ultimatumo žodžius, ir kas vėliau pastebės, kad lūpų judesiai neatitinka girdimų žodžių? Nevzorovų Rusijoje pakanka, o dezinformacija nuėjo per visą pasaulį...

Na, o po tokios dezinformacijos, kelias dienas pakaitinus visuomenę įkaitų liūdnu likimu jau ir galima dujomis nunuodyti 450 įkaitų – savų gyventojų, tuo dar pakurstant pyktį, nes aukos vis tiek bus nurašytos į čečėnų sąskaitą... Juk reikia likviduoti pusšimtį "užsimaskavusių čečėnų". Kas po to aiškinsis žuvusio teroristo tautybę? Svarbiau nepalikti galinčio prabilti liudininko. Reikia įslaptinti derybų eigą ir "antiteroristinius" planus bei jų vykdymą... Netgi panaudotų dujų kokybę slėpti nuo gydytojų, galinčių išgelbėti dar 42 aukas, mirtinai apnuodytas...

Teroro tikslas buvo pasiektas: Bušas skubiai susitiko su Putin'u... Ir tikėtina, kad buvę pažiūrų skirtumai į terorizmą yra išnykę.

Svetimų kalbų mokėjimas - didelis turtas

Mokėti daug kalbų, reiškia gyventi kambaryje su daug langų

L. STANKEVIČIUS

Visuomet labai malonu išgirsti, kai svetimtautis prašneka mūsų – lietuvių kalba. Tuoj pat jis mums pasidaro artimas.

Dirbdamas universitete, susipažinau su vienu ten dirbančiu kanadiečiu, kuris ilgą laiką draugavo su montrealiete lietuvaite ir pramoko keletą lietuviškų žodžių. Susitikdamas mane koridoriuje iš tolo sakydavo: "Labas Liudai, kaip einasi?" Jis didžiuodavosi, kad galėjo mane pasveikinti lietuviškai.

Kai tik lietuviai atvažiavo į Montrealį, dar nemokėdami užtektinai vietinės kalbos, eidavo į Lietuvos žydų krautuves, kur jie galėdavo laisvai susikalbėti lietuviškai. Prisimenu, kai gyvenau Verdune, kur buvo didelė "Fifth Avenue" pavadinta parduotuvė, joje vedėjas, o gal ir savininkas, buvo Lietuvos žydas. Kai tik užeidavau pas jį, mane prakalbindavo lietuviškai.

Prieš keletą metų, kai mes su žmona lankėmės Vienoje, gatvėje sutikome inteligentiškai atrodančius du vyrus ir moterį, kalbančius tarp savęs lietuviškai. Žmona juos užkalbino, sakydama: "Ir kur tik tų lietuvių nėra". Tuomet jie atsakė: "Mes, ponia esame žydai iš Izraelio".

Svetimtaučiams, kaip ir mums, taip pat malonu, kai prakalbi jų kalba.

Kai atvažiavau į Montrealį ir pradėjau dirbti "Canadair" bendrovėje, ten buvo didelė valgykla, kurioje dirbo moterys, tiekdamos valgius. Joje dirbo ir viena pagyvenusi rusė, kurią aš visuomet prašnekindavau rusiškai. Jinai buvo tokia patenkinta ir laiminga, kad man visuomet duodavo dvigubą davinį ledų.

Vienoje kepykloje, kurioje visuomet pirkdavau šviežią juodą austrišką duoną, dirbo pardavėja graikė. Aš ją pasveikindavau graikiškai: "Labas, panele, kaip einasi?" Jinai, nustebusi ir patenkinta, visuomet man parduodavo duoną su nuolaida. Žinoma, aš graikiškai tik tiek ir mokėjau.

Kepykloje, kur perku vien tik šviežius riestainius, pardavėja yra vietnamietė. Aš visuomet ją pasveikindavau vietnamietiškai. Jinai labai nustebusi ir patenkinta prie tuzino riestainių man pridėdavo vieną priedo. Aišku, aš vietnamietiškai kalbėti nemoku, bet kai mokiausi gimnazijoj Paryžiuje, tai ten turėjau labai gerą draugą vietnamietį, iš kurio išmokau keletą reikalingiausių vietnamietiškų žodžių.

Yra sakoma: mokėti daug kalbų, reiškia gyventi kambaryje su daug langų. O rusai tai net turi posakį: "Liežuvis net iki Kijevo nuves."

Pavyzdžiui, kodėl žydai yra geri verslininkai? Todėl, kad jie kalba visokiom kalbom, tuo pritraukdami pas save daug klientų. O blogiausi verslininkai yra Kvebeko prancūzai separatistai, nes jie nenori angliškai kalbėti. Tai angliškai kalbantis žmogus, nuėjęs į jų krautuvę ir negalėdamas susikalbėti, jau daugiau ten negrįžta.

1984 m. Kvebeko švietimo ministeris Yves Bérubé pasakė žurnalistams, kad yra nemoralu Kvebeko prancūzų vaikus mokyti angliškai prieš ketvirtą skyrių. Jis taipogi pareiškė, kad tai yra per daug anksti, kad tai laiko gaišinimas, net žalingas vaiko sveikatai.

Aš tiesiog apstulbau perskaitęs spaudoje tokią nesamonę ir tuoj pat parašiau laišką į Montrealio dienraštį *The Gazette.* Jis mano laišką išspausdino. Čia paminėsiu trumpai to laiško ištrauką. Būtent: "Aš stebiuosi, kad asmuo, turintis tokią aukštą poziciją, galėjo padaryti tokį kvailą pareiškimą. Žinomas kanadietis dr. Wilder Penfield, pasaulinio masto neurologas, yra pasakęs, kad kiekvienas vaikas, prieš aštuonerius metus amžiaus, gali išmokti be jokio sunkumo dešimt svetimų kalbų. Ir kuo anksčiau jis jas išmoks, juo geriau, nes kuo senesnis žmogus, juo jam sunkiau jas išmokti.

• **Didžiuosius žmones lydi kančia, kaip kalnus audra. Bet ant jų keterų lūžta audros ir tampa lygumų apsauga (Jean Paul)**

A†A
MATUI ROMEIKAI
mirus,

jo žmoną BIRUTĘ ROMEIKIENĘ ir dukrą MARIJĄ su šeima nuoširdžiai užjaučia –

Toronto Lietuvių Namų moterų būrelis

A†A
EDITAI STANAITIENEI
mirus,

nuoširdžią užuojautą reiškiame jos vyrui inž. VILIUI STANAIČIUI, dukroms – ILONAI ir BELLAI su šeimomis, seserims – ALYSAI ir TANIAI bei visiems artimiesiems.

Kartu liūdime netekus mielos narės-talkininkės –

Mažosios Lietuvos moterų draugija

MEDICINOS KRYPTYS

DR. VYTAUTAS MEŠKA

Įkritęs į akį krislas, nakčia atsiradęs danties arba galvos skausmas tuo metu kiekvienam mūsų yra svarbiausia sveikatos problema. Tokie smulkūs sveikatos sutrikimai ypatingos žalos nesukelia. Tačiau yra tokių sunkių ligų, kurios sukelia staigią mirtį arba, geriausiu atveju, sumažina gyvenimo trukmę ir kokybę. Šių ligų analizė įgalina skirti teorinės ir praktinės medicinos kryptis.

1. *Virusinės ligos*. Virusas yra mažiausias mikrobas. Jo dydis 10^{-9} metro, t.y. bilijoninė metro dalis. Virusas – neląstelinė struktūra. Jis dar vadinamas intraląstesiniu parazitu. Įsiskverbę į ląstelę virusai išskiria nuodus, sau pajungia ląstelės fermentines sistemas, ima sintezuoti sporas (virionus), kurios tiek karštyje, tiek šaltyje gali šimtmečius likti gyvybingos. Dabartiniu metu žinomi antibiotikai, kiti vaistai į ląstelės vidų nepatenka, todėl kovoti su virusais sunku. Perspektyviausiais laikomi priešvirusiniai skiepai.

Virusai sukelia sunkius susirgimus: tai ŽIV, Ebolo ir Nilo karštinė, pasiutligė, raupai, encefalitas, poliomielitas, pagaliau visiems, deja, gerai žinomas gripas. Kadangi šį susirgimą sukelia labai įvairios gripo viruso rūšys, net ir skiepais kovoti su gripu sunku.

2. *Piktybiniai navikai*. Per praėjusius 20 metų sergamumas padidėjo net 20 kartų. Kova su vėžio liga yra sunki. Visų pirma todėl, kad šios ligos išsivysto ne dėl vienos, bet keleto priežasčių: tai jau minėti virusai, kancerogeninės medžiagos (pavyzdžiui, automobilių dujose esantis benzpirenas, sunkieji metalai), radioaktyvus spinduliavimas (tik Lietuvoje šiandien yra per 80 įmonių, kuriose veikia 25,000 jonizojamojo spinduliavimo šaltinių!), mutagenai (jų Lietuvos atmosferoje, hidrosferoje ir litosferoje yra per 300!).

Didelės reikšmės vėžiui atsirasti turi vidinės priežastys, tarp jų – hormonų balanso sutrikimas, gydymui naudojami hormoniniai vaistai, o pagaliau daugumą mūsų paliečianti ištisinė nervinė įtampa (stresas), kuri alina organizmą, mažina jo atsparumą, slegia imuninę ir neurovegetacinę sistemą, sutrikdo svarbias reguliacines reakcijas.

3. *Kraujotakos sistemos ligos.* Tai aterosklerozinis procesas, širdies infarktas, smegenų insultas, reumatinis širdies pakenkimas.

4. *Psichinės ligos ir funkciniai centrinės nervų sistemos sutrikimai.* Šiandien šios ligos plinta, taip, kad pvz. Lietuvoje net 10% naujagimių reikalinga psichikos korekcija. Atsirado lakus posakis, kad neurozė – ne liga, bet normalus elgesys nenormalioje visuomenėje. Neuroleptikų panaudojimas numalšina tokių pacientų nerimą ir neracionalų elgesį. Šiandien modernioje klinikoje jie gydomi koncertais, grožinės lieteratūros kūriniais, spalvomis ir kvapais. Tačiau, kaip ir anksčiau, taip ir dabar be ilgalaikio ir sistemingo buvojimo specialioje klinikoje ir sanatorijoje neapsieinama.

Alkoholizmas, toksikomanija, narkomanija gali būti traktuojamos kaip šios grupės ligos. Jų plitimas visuose pasaulio žemynuose didėja beveik geometrine progresija. Daugumoje atvejų narkotikai naudojami nervinei įtampai, vidinei tuštumai, nerimui sumažinti. Didelės reikšmės šioms ligoms atsirasti turi blogas auklėjimas, "šalti" namai, tėvų meilės ir dėmesio stoka. Kita esminė priežastis – genetinio kodo iškrypimas.

5. *Paveldimos (genetinės) ligos.* Šiandien iš 10,000 žinomų ligų per 2,000 yra paveldimos, atsiradusios dėl genų pokyčio (liguisto genų pasikeitimo tėvų organizme). Jos atsiranda dėl aplinkoje kaskart didėjančių fizinių, cheminių, biologinių mutagenų. Prie mutagenų priskiriami ir kai kurie vaistai, ypač jeigu jie vartojami be saiko ir pakankamai ilgai.

Išskirtinę reikšmę tarp mutagenų turi antibiotikais, hormonais ir, svarbiausia, kaulų miltais įsodrinti gyvulių pašarai. Ateityje šia prasme dar pasireikš ir genetiškai modifikuoti augalai.

Šių pacientų gydymas ir reabilitacija, jų įjungimas į sveiką visuomenę mažai ką duoda. Pagaliau... argi taip jau sveika yra pati visuomenė?

6. *Alerginės ligos* (gr. *allos* – kitos, *ergeia* – veikimas). Dėl ne visai žinomų priežasčių kartais organizmas ima liguistai gintis nuo tokių dirgiklių, kurie jam nėra kenksmingi. Šie dirgikliai vadinami alergenais. Tai, pavyzdžiui, įvairūs, net ir visai nekenksmingi kvapai, maži maisto konservantų kiekiai, žiedų, drabužių, minkštų baldų, naminių gyvūnėlių dulkės, antibiotikai, kiti vaistai, pagaliau net vėjo, atmosferos slėgio, temperatūros svyravimai, taip pat psichiniai dirgikliai, nervinė įtampa, kurią neretai jaučia beveik kiekvienas.

Alergenų sukeltos ligos yra gana gausios. Tai visų pirma kvėpavimo (alerginė sloga, bronchinė astma), virškinimo sistemos (burnos edema, viduriavimas), odos ir gleivinių ligos (atopinis dermatitas, egzema).

Alerginių ligų mechanizme nustatytas įdomus reiškinys, kada įvairių alergenų derinys sukelia tik vienos rūšies alerginių antikūnių pasigaminimą ir kad dėl vieno ir to paties alergeno pasigamina įvairūs alerginiai antikūniai. Tai turi reikšmės skiepijant organizmą bei gydant alerginius susirgimus.

Ypatingą vietą užima autoalerginės – autoagresinės ligos, kada dėl nežinomų priežasčių arba visai nežymių, paprastai jokių organizmo funkcijų nesukeliančių dirgiklių (pavyzdžiui, lengvo šalčio, nežymaus pergyvenimo) organizme ima gamintis autoagresiniai antikūniai, kurie kovoja su normaliais organizmo audiniais (pavyzdžiui, sąnarių, širdies, kepenų, inkstų) ir juos naikina.

7. *Nuo Keiptauno iki Klyvlando,* taip pat ir Lietuvoje intensyviai puoselėjama perspektyvi medicinos sritis – *organų persodinimas*. Bet čia susiduriama su keliomis problemomis: tai organų, skirtų persodinimams, banko įsteigimas ir parūpinimas vaistų, kurie sumažintų organų "atmetimo" riziką.

Ar įvairių mokslų, tarp jų ir medicinos, pasiekimai, technikos, ekonomikos ir sociologijos pažanga padės išvengti šių ligų arba bent sėkmingiau su paveldimomis ligomis kovoti? Atsakyti sunku, nes kaip visur, taip ir čia viena išspręsta problema sukelia dešimtį naujų. Tačiau civilizacijos ir kultūros istorija leidžia teigti, kad, kol egzistuos žmonija, tol bus ligos, skausmas, kančia. Tai tvirtina ir prieškarinės Lietuvos filosofai, kaip A. Maceina, J. Girnius bei kiti. Tačiau negalima sutikti su vakariečiu Freiburgo universiteto profesoriumi M. Heidegger'iu, esą žmogus yra "nublokštas į pasaulį, ir juo niekas nesirūpina". Vydūnas tikėjo, jog žmogus gali gimti vis tobulesnis ir tobulesnis. S. Šalkauskis, L. Karsavinas, jau minėtas A. Maceina teigė, kad žmogus amžinas, ir tą amžinybę lemia Dievo buvimas. Medicinos teorija yra glaudžiai su tuo susijusi.

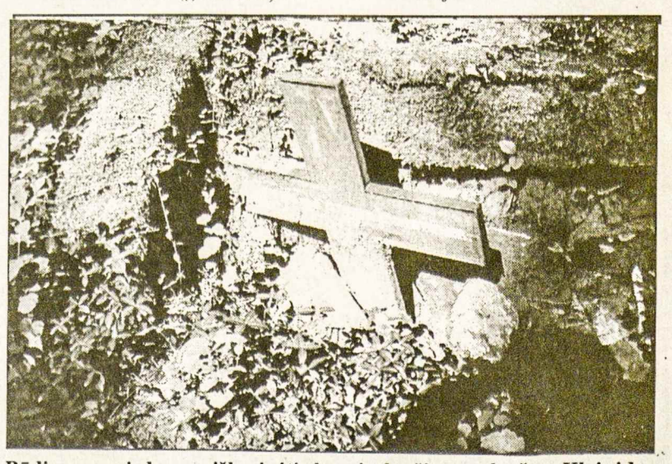

Būdingas vaizdas – iškasinėti kapai, kryžių nuolaužos Klaipėdos krašto kapinėse Nuotr. M. Purvino

Estų, latvių, lietuvių ir suomių jungtinis choras, atlikęs kalėdinę programą "Baltic Noël" Toronte
Nuotr. G. Paulionienės

Nauja operos teatro trupė Vilniuje

Lietuvos didikų palikuonis planuoja teatro grupę, panašią į buvusią Didžiojoje Lietuvos kunigaikštystėje

Lietuvos kunigaikščių ir didikų palikuonis akademikas S. Poliščiukas rengiasi atstatyti savo protėvių, gyvenusių Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės teritorijoje muzikinį teatrą, veikusį Vilniaus Žemutinės pilies Valdovų rūmuose. Vilniaus muzikinis teatras gali būti laikinai įsteigtas Maskvoje, – sako Karlova universiteto Prahoje akademikas Sergejus Vytautas Poliščiukas-Aleksandrovičius, – nes Lietuvoje kol kas nėra tiek lėšų, kad teatro trupė galėtų be sutrikimų dirbti. Apie tai *Tėviškės žiburių* korespondentė Vitalija Dobrovolskytė kalbasi su akademiku S. V. Poliščiuku-Aleksandrovičiumi.

– Papasakokite kur jūs mokėtės?

– Baigęs Valstybinį A. Surikovo meno institutą Maskvoje, mokiausi muzikos mokslų Gnesinu muzikos akademijoje solinio dainavimo klasėje. Po to teko dainuoti Maskvos Didžiajame teatre ir tęsti mokslus Pedagogikos ir psichologijos institute, praktinės psichologijos fakultete.

– Kodėl ruošiatės steigti Vilniaus muzikinį teatrą?

– Skatina teatralo specialybė, giminystės ryšiai su Lietuvos didikais, kuriais esu surištas. Protėviai ne kartą buvo už lietuvišką judėjimą kalinti caro ir sovietų režimų, todėl jų atminimui ir rengiuosi šiam įdomiam projektui.

– Kur gimėte?

– Gimiau Kazachstane represuotų lietuviškos kilmės asmenų šeimoje. Sovietmečiu patyriau visą politinių kalinių duonos skonį. Teko matyti daug pažeminimų ir rūpesčių dėl tėvų ir protėvių "kaltės" kad kilę iš Lietuvos didikų giminės. Tiksliau, sovietine terminologija, "buržuazinės kilmės" pėdsakai persekiojo mano biografiją eilę dešimtmečių. Tai trukdė ne tik siekti mokslo, bet ir baigus mokslus konkuruoti su savo bendraamžiais, kurie jau buvo kompartijos arba komjaunimo aktyvistai. Todėl savo laisvos veiklos perspektyvą išvydau tik po Maskvos pučo, kai visa kompartijos grietinėlė buvo priversta pasitraukti į pogrindį, ir Rusija pasuko demokratizacijos linkme.

– Jūs – menotyros daktaras, JUNESKO dailininkų ir grafikų konfederacijos narys, Prahos valstybinės operos garbės narys, dvarininkų sambūrio narys... Ar visur suspėjate?

– Laiko niekada nėra per daug. Štai spalio mėnesį praėjo Maskvos konferencija *Skriabinas ir Čiurlionis.* Savo lėšomis organizuoju parodas ir koncertus geriausiose Rusijos salėse. Štai ir dabar remiu vieną labai svarbų Lietuvos ir Rusijos kultūrinį projektą. Tačiau meilė operai leidžia viską trumpam palikti ir susitelkti naujai idėjai.

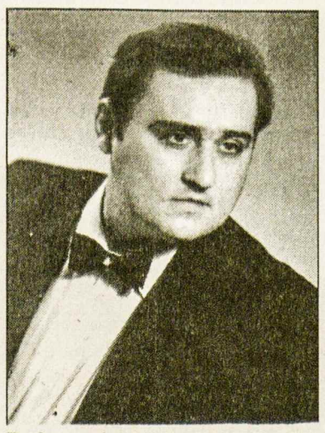

Prahos valstybinės operos garbės narys akademikas S. Poliščiukas svajoja Lietuvoje atkurti LDK teritorijoje gyvavusią operos trupę
Nuotr. A. Golubevo

– Kokios buvo LDK operos tradicijos?

– Renesanto ir baroko epochų sandūroje gimusio operos žanro atėjimas į Lietuvą ir įsitvirtinimas – tai tokios pat reikšmės kultūros įvykis, kaip K. Sirvydo raštų pasirodymas, Vilniaus universiteto įsteigimas, Šv. Kazimiero šventovės pastatymas bei kiti svarbiausi XVII š. pirmos pusės lietuvių kultūros istorijos reiškiniai. Vilniaus valdovų rūmų scena tada buvo viena iš nedaugelio pastoviai veikusių operos scenų Europoje. Šiandien tik iš aprašymų tegalima spręsti, kaip atrodė šis teatras, jo pastatymai, scenografija. Sprendžiant pagal juos bei kitus duomenis, Vilniaus scenoje buvo statomos operos su recitatyvais ir arijomis, choru ir baletu. Pastatymams buvo kuriamas puošnus, turtingas scenovaizdis, būdingas tų laikų baroko teatrui.

– Kada buvo aptikti pirmi oficialūs dokumentai apie operos teatro spektaklius?

– Lenkijos karaliaus ir Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Vladislovo IV globojamas ir puoselėjamas muzikinis teatras Vilniuje 1634-1648 m. savo veiklą pradėjo netgi kiek anksčiau negu pirmasis Europoje Venecijos viešas teatras, kurio įsteigimas datuojamas 1637 metais. Pirmasis operos spektaklis įvyko dar feodalizmo epochoje, kai 1633 metais Vilniaus žemutinėje pilyje buvo pastatyta karališkųjų rūmų kapelmeisterio M. Skakio opera-muzikinė idilė *Galatėja,* 1635 m. pavasarį rampos šviesą išvydo *Judite,* o tų pačių metų gruodžio mėnesį – *Dafne.* Į Lietuvą atėjusi opera pateko į brandžios profesinės muzikos kultūros aplinką. Lietuvoje, kaip ir visoje Europoje, profesinės pasaulietinės muzikos centrai buvo krašto valdovų rūmai. Dokumentais pagrįstos žinios apie Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rūmų muziką siekia karaliaus Mindaugo laikus.

Karališkojo teatro trupę sudarė pajėgūs italų dainininkai, muzikantai, įvairūs scenos technikos specialistai ir inžinieriai, kuriuos specialūs pasiuntiniai angažuodavo Venecijoje, Feraroje, Romoje, Paryžiuje ir kt.

– Kas dainavo toje žymioje LDK operos trupėje?

– Žemutinės pilies rūmų operos trupėje dirbo įvairių tautų instrumentalistai ir dainininkai – gausi italų grupė, vokiečiai, prancūzai, anglai, lenkai, lietuviai ir kt. Visi jie buvo puikūs atlikėjai, o kai kurie ir įgudę kompozitoriai. Muzikinėje veikloje dalyvavę talentingi žmonės, nuolat gyvenę valdovo rezidencijoje, kiti – prisidėdavo ir laikinai ten gyvenantys priešokiais. Todėl DLK gyveno įvairių tautybių muzikai, o jų sukurta muzikinė veikla susiklostė į savitą krašto muzikos kultūrą.

– Labai malonu, kad užsienyje gyvenantys lietuvių kilmės asmenys domisi lietuviška veikla. Ar Jūsų netrikdo, kad Lietuvoje labai išaugusi valdininkija dažnai stabdo kūrybinius procesus ir trukdo investicijų atėjimą iš užsienio?

– Biurokratija visur yra vienoda – JAV, Rusijoje ir Lietuvoje. Todėl mes, kultūros, mokslo ir meno žmonės, turime suvienyti savo pastangas, kad įveiktume visas kliūtis ir apeitume tuos slenkščius, kuriuos dirbtinai kuria biurokratinės organizacijos, stengdamosios daugiau iš to pasipelnyti nei padėti. Tam mes ir esame lietuviško kraujo emigrantai užsigrūdinę ir atkaklūs, kad įveiktume sąstingį ir abejingumą ne tik Lietuvoje, bet ir pas save šeimoje. Norėčiau visiems savo tėvynainiams, gyvenantiems JAV ir Kanadoje perduoti linkėjimus, geros sveikatos ir tikėjimu, kad 2003 metais lietuviškos parapijos ir šventovės už Lietuvos ribų būtų pilnos tautiečių, kad jie neišsibarstytų pašaliais, o dirbtų ir melstųsi Naujai Gimusios Valstybės idealams.

– Ačiū už pokalbį!

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1 tel. 416-889-5531
Remkime lietuvių veiklą Kanadoje!
Remkime Lietuvą!
Remkime per Kanados lietuvių fondą!
Prisiminkime Kanados lietuvių fondą testamentuose ir remkime jį savo aukomis
Raštinės darbo valandos pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p.
Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių

OVER A CENTURY OF SERVICE 18 74
Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

"Einu per žemę"

Melodinga Albino Slavicko kūryba – poezija ir proza

ALDONA GRICIENĖ

Palaiminti laisve tikėję,
Palaiminti mirę tremty.
Palaiminti ginti išėję
Tėvynės vaikeliai geri.

Tai Albino Slavicko žodžiai. Gimęs Suvalkijos kaime, išvaikščiojęs tėvynės laukus, jis klausėsi paukščių giesmių, o pats kurti pradėjo tik ėmus aušti Laisvės aušrai. Prieš tai buvo parašęs keliolika tekstų dainoms. Per 11 laisvės metų išleido vienuolika knygų: 8 poezijos ir 3 prozos. Pagrindinės kūrybos temos: tėvynė, partizanai ir tremtiniai, motina, žemė.

Kūrybos paukštė plačiai išskleidė sparnus jau pirmame eilėraščių rinkinyje *Einu per žemę.* Knygoje yra to paties pavadinimo eilėraštis (jam A. Bražinskas sukūrė muziką). Šią dainą dainuoja visa Lietuva. Joje išryškėja pagrindinės A. Slavicko meninės ypatybės: dainingumas, lengvumas, emocingumas. Žodžiai krinta į širdį, lyg pats skaitytojas ar klausytojas būtų juos sukūręs. Ir šiuo, ir daugeliu kitų eilėraščių susidomėjo kompozitoriai. R. Racevičius prakalbino eilėraštį *Krinta lapai,* V. Budrevičius suteikė sparnus oratorijai *Palikę kančią,* V. Mikalauskas natomis išreiškė *Duonos* vertę. A. Slavicko žodžiais kūrė 16 kompozitorių. Bendras jų darbo derlius – daugiau kaip 50 dainų. V. Mykolaičiui-Putinui muzika atrodė įstabiausia meno šaka. Jai prilygsta tik lyrika, nes taip pat betarpiškai apreiškia kūrėjo dvasią. A. Slavicko eilėraščių melodingumas lėmė tokio didelio skaičiaus dainų gimimą.

Daugelis poetų rašė apie gimtąją kalbą. A. Slavickui "kalba-tauriausias turtas mūsų". Trumpas, bet labai talpus eilėraštis *Prie Baltijos.* Prie Baltijos jūros balti padavimai, baltas kelias, baltas Vytis. Netgi nuodėmės ir kaltės baltos. Taip raiški metafora tampa autoriaus pagarba ir meilė tėvynei. Prie šio eilėraščio šliejasi *Oi lijo, prilijo.* Jame tėviškės upė išsupa bangą, taip pat ... *motinos vardą / Ir gimtąją kalbą.*

Palaimink skrydį skirta Dariui ir Girėnui. Išaukštinimas jų žygdarbio nemirtingumas. Eilėraštyje *Lietuva-Marijos žemė* poetas džiaugiasi, kad *už mus melsis Karalienė, – Karalienei Lietuva.*

Dažnai poetas kreipiasi į Aukščiausiąjį:

Palaimink, Dieve, žemę,
Palaimink Lietuvos.

Žemės tematika ryški jau pirmojoje eilėraščių knygoje. Poetas suranda taupius ir kiekvieno lietuvio širdžiai brangius žodžius. Eil. *Duona: Gražus pašaukimas – / Duonelę auginti, / Rugį parvest iš lauko / Atgal į namus.* Džiaugsmo jausmą sukelia eil. *Lietuvos šypsena,* kai poetas kartu su skaitytoju eina keliu ir gėrisi tėviškės gamta. Graži, maironiškai miela, *Liškiava:*

Susnūdus prie Nemuno vingio
Su senkapiais, piliakalniu žilu.
Javai kalneliais lingu lingu
Į tolių tolius pro šilus.

A. Slavicko stiprioji vieta – melodingų žodžių dariniai, kurie prašyte prašosi natų:

Vai lijo, išlijo – žiedai nuvilnijo, –
Baltųjų lelijų – pilna sietuva.

Mūsų didieji poetai – B. Brazdžionis, A. Miškinis su didžiule pagarba rašė apie motiną. A. Slavickas žodį MOTINA taip pat rašo didžiąja raide. Jai siunčia maldas: *Išgirsi, mama, mūsų giesmę, / Nuskris malda į amžinus namus.* Jai dėkoja už rūpestį: *Motulė dengė skara linine.* Jos ilgisi: *Stalas jau pajuodo / Be motulės rankų.* Mamai skiriami skambiausi epitetai, širdingiausios metaforos.

Lietuvos istorijai skirtuose eilėraščiuose meninės išraiškos priemonės sudėtingesnės: *Per lietuviškos istorijos gruodą... rieda karališkoji Jogailos karieta.* Arti poeto širdies žodžiai K. Donelaitį: didysis dainius sustojo *ant jo vieškelėlio ir sielą pakėlė nupuolusią.*

A. Slavickui Dievas davė lengvą plunksną. Nuo istorinės tematikos tarsi savaime pereina prie kasdienybės (*Tik rugio daigas kyla kaip kilęs*). Daugeliui eilėraščių galima taikyti posakį: "Žodžiams ankšta, o minčiai erdvu". Tai ryšku eil. *Kova:*

Kęstutaičių pulkai –
Sakalai,
Ten kryžiuočiai –
Pikti vanagai.

Emocingas, išreiškiantis meilę poeto kreipimasis į A. Kulvietį: *Ąžuol, Ąžuolėli.* Ne mažiau pagarbūs autoriaus jausmai skiriami V. Kudirkai, J. Basanavičiui. Baladėje *Lietuvai* panaudoti tautiniai istorijos motyvai: Pilėnų žygdarbis, Voruta. Jos fabula eskiziška, plėtojasi šuoliais. Baigiama ne kaip įprasta, tragiškai, bet tautosakiškai išreikštu laisvės geidimu (baladė parašyta 1979 m.).

Pastaruoju metu A. Slavicko kūrybinė kalvė keičiasi. Miniatiūrų knyga *Nukirsto lazdyno žiedas* išleista 2002 m. Joje atsisakoma rimo, rašoma verlibru (baltosiomis eilėmis). Aptariamos knygos eilės neturi aiškaus metro ir kartu turi intonacinių ypatybių, kurios atriboja jas nuo prozos. A. Slavicko baltasis eiliavimas yra intonacinis-melodinis. Meninės išraiškos priemonės turtingos. Metaforų liūtis sutinkama kiekvienoje miniatiūroje. A. Slavicko eilėraščiuose, parašytuose silabotonine eilėdara, epitetai paimti iš kasdienybės, palyginimai susiję su sakinio turiniu.

Piktieji griovėjai, ne kartą paminėti eilėraščiuose, ypač ryškūs prozos knygose. Skaitėme ir skaitome J. Daumanto *Partizanus,* grupės autorių *Leiskit į tėvynę, Sušaudytos dainos* ir daugelį kitų. Prie jų gražiai šliejasi A. Slavicko knygos. Vertingiausioji – *Viešpatie, sugrąžink tėvynę.*

Išgyvenau artimų jaunystės draugų netektį. Per juos tėvynė ugdė Laisvės Dainą, – pradeda autorius. Knyga parašyta jautriai, išspausdžia ašaras. Tremtis – tai vieta, kur nėra džiaugsmo, nežydi sodai, negirdėt paukščių čiulbesio. Autorius tarp savo teksto gražiai įkomponuoja A. Miškinio eilėraščius ir aktorės I. Paliulytės tėvo laiškus. Guosdamas žmoną, tremtinys rašo: *Esu stiprus kaip ąžuolas, tylus kaip žemė, kantrus kaip pakelės akmuo.*

Lygumos pabudo – knyga apie žmonių likimus tragiškais pokario metais. Vertingiausia dalis – dokumentiniai apsakymai apie Lietuvos žmonių ryžtą ginti tėvynę. Apysaka *Gyvenimas po kryžiumi* labai įtaigi. Ji atsiremia į žmogaus dvasinę stiprybę. Autorius atidus žmogui, pasipriešinusiam lemčiai. Visa medžiaga yra apgaubta poetinės nuotaikos. Visais laikais lietuvis gynė savo namus, kaip bitė gina avilį. Partizanui, ginančiam gimtąjį lizdą, raudonasis teisėjas pasakė: *Tu nuteistas mirti.* Pasiūlė rašyti malonės prašymą. Jaunuolis nesutiko: *tokioj santvarkoj gyventi nenoriu, priešų malonės neprašau.*

A. Slavickas sodina ąžuoliuką J. Basanavičiaus tėviškėje

KLB valdybos susitikime su Kanados valdžios pareigūnais 2002 m. lapkričio 28 d. Iš k. finansų ministeris John Manley, KLB pirm. Rūta Žilinskienė, valstybės sekretorė daugiakultūriniams reikalams Jean Augustine, KLB narys specialiems reikalams Petras Meiklejohn

KLB pirm. Rūta Žilinskienė dalyvavo Lietuvos seimo ir JAV LB komisijos posėdžiuose 2002 m. lapkričio mėn., susitiko su komisijos pirm. Liūda Rugieniene bei Lietuvos švietimo ir mokslo ministeriu Algirdu Monkevičiumi

Menininkų parodos Čikagoje

EDVARDAS ŠULAITIS

Žmogaus ir gamtos žiema – taip vadinasi leidinys – 31-sios kasmetinės lietuvių fotografijos parodos katalogas, kurį neseniai išleido Budrio lietuvių foto archyvas. Ši paroda vyko 2002 m. spalio 25 – lapkričio 3 d.d. Čiurlionio galerijoje.

Šios parodos kuratorius buvo Algimantas Kezys – parodos katalogo sudarytojas, tekstų rinkėjas, rodinių perfotografuotojas. Leidinyje – 74 puslapiai ir arti 500 nuotraukų, kurių dauguma yra mažo formato. Sudėtos visos parodos fotografijos, darytos 172 fotografų (dauguma jų gyvena Lietuvoje, o jų pavardės čia irgi yra sužymėtos). Yra nuotraukų iš parodos atidarymo ir jos aprašymai iš *Amerikos lietuvio* (aut. Daiva Genutis) ir *Draugo* (aut. Ed. Šulaitis). Įdėtas ir Algimanto Kezio rašinys anglų kalba. Viršelį puošia gana įspūdingas fotografo Sergejaus Lamanosovo kūrinys.

Kadangi šios parodos viena iš pagrindinių temų buvo senatvė, tai kataloge matome daug senų žmonų portretų, kurių dalis atrodo meistriškai. Ar tai būtų žinomų asmenų atvaizdai, ar tik paprastų piliečių, jie išlieka kaip dabarties atspindžiai, kurie pradžioje buvo įamžinti fotojuostoje, o dabar – leidinio puslapiuose. Net ir nesenus žmones vaizduojančios fotografijos turės išliekamosios vertės ir kaip meniniai, ir kaip dokumentiniai šių dienų atspindžiai.

Gaila, bet ši 31-ji kasmetinė lietuvių fotografijos paroda Čikagoje jau gali būti paskutinė. Tokiu būdu nutrūktų 1972 m. pradėtų panašių parodų ciklas, ženklinęs vieną iš ilgiausiai Čikagos lietuvių tarpe vykusių foto renginių. Kaip aiškina šių parodų siela – Algimantas Kezys, jis jaučiasi pavargęs ir negali šio užmojo tęsti, nes nori atsidėti tik kūrybiniam darbui.

Jeigų nutrūktų šios parodos, tai, žinoma, nebūtų ir leidinių, panašių kaip čia aprašomasis (kai kurie iš tokių leidinių buvo net gerokai didesni). Vien tik tokių per eilę metų jau netelpa į didelę knygų lentyną.

Kauniečių dailininkų kūriniai

Prieš Kalėdas Čiurlionio galerijos, įsikūrusios Čikagos Jaunimo centro pastate, sienos pražydo, galima sakyti, pavasariškomis spalvomis. Gruodžio 20 d. vakare čia buvo atidaryta kauniečių dailininkių Onutės Kujelienės ir Rūtos Čepinskaitės darbų paroda.

Šios parodos atidarymo dalyviai turėjo retą progą pasidžiaugti šių menininkių kūryba. Abi menininkės nėra naujokės. Onutė Kujelienė penkerius metus mokėsi Kauno aukštesniojoje meno mokykloje. Ją baigusi modeliavo pramoninį trikotažą. O. Kujelienės autorinės kolekcijos gaudavo respublikinius ir tarptautinius apdovanojimus. Jau spėjo surengti netoli pusšimčio asmeninių parodų ne vien tik Lietuvoje, bet ir kitose valstybėse, pradedant 1993. Jos parodos vyko Los Angeles, Baltimorėje, Klyvlande.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539
arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

Turininga literatūros popietė

Trisdešimt septintą kartą literatūrinis renginys, kuriame pagerbta rašytoja Alė Rūta

JUOZAS KOJELIS

2002 m. gruodžio 1 Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos salėje įvyko rašytojos Alės Rūtos literatūros popietė, pirmą kartą be poeto Bernardo Brazdžionio, bet su stipria nostalgija į literatūros vakarų prie Ramiojo vandenyno pradžią. Tų vakarų-popiečių maratono pradžia buvo 1966 m. Los Angeles lietuvių fronto bičiulių suruoštas literatūros vakaras su svečiu iš Čikagos rašytoju Aloyzu Baronu.

Tuo metu lietuvių literatūroje jau buvo įsitvirtinę trys nauji išeivijos vardai, kurie prieškario Lietuvoje buvo veik nežinomi: Alė Rūta (Elena Nakaitė-Arbienė), Jurgis Gliauda ir Aloyzas Baronas. Alė Rūta jau buvo laimėjusi premijas už romanus *Trumpa diena, Kelias į kairę* ir išleidusi penkis Didžiosios meilės ciklo ramanus; Gliauda jau buvo premijuotas už *Namai ant smėlio, Ora pro nobis, Šikšnosparnio sostas* ir *Delfino ženkle;* Baronas – už *Laiptai ir bedugnės* ir *Trečioji moteris.* Visi trys anuomet išgarsėję kūrėjai tą vakarą susitiko Šv. Kazimiero parapijos salėje. Programoj pasirodė ir daugiau talentų: poetė Elena Valiūtė-Tumienė, kompoz. Giedra Nasvytytė-Gudauskienė, jauna solistė Stasė Klimaitė-Pautienienė, jauna dailininkė, amerikiečių gimnazijos piešimo mokytoja Rita Medziukaitė-Bureikienė ir poetas-kritikas Pranas Visvydas. Su ta jaunesniųjų grupe tą vakarą dalyvavo lietuvių kultūroje įsitvirtinę vyresnieji: dar 60 m. nesulaukęs poetas Bernardas Brazdžionis ir kiek vyresnis komp. Bronius Budriūnas.

Alės Rūtos literatūros popietėje gruodžio 1 pirmojo vakaro programos dalyvių pasirodė nedaug. Penki jų – Bernardas Brazdžionis, Elena Tumienė, Jurgis Gliauda, Aloyzas Baronas ir Bronius Budriūnas vienas po kito per 37 metus iškeliavo "anapus mūsų laiko", ligos paliesta Gudauskienė dalyvauti negalėjo, scenoje matėme tik Alę Rūtą ir Stasę Pautienienę, o salėje – Ritą Bureikienę ir Praną Visvydą.

Alė Rūta, išgarsėjusi beletristine kūryba, labiausiai romanais, rašė ir poeziją. Yra išleidusi tris eilėraščių rinkinėlius, ir šį kartą atėjo su nauja poezijos knyga *Tyloj kalbėsi* – motinos poetiniai apmąstymai, skirti pačioje jaunystėje žuvusiam sūnui. Bet ir čia apie naująją knygą nebuvo kalbama, tarsi leidžiant ir auditorijai kartu su motina tyliai parymoti prie sūnaus kapo. Ji pati savo neilgą žodį skyrė savo kolegai, asmeniniam bičiuliui, prieš pusmetį šioje salėje dar su mumis bendravusiam poetui-klasikui Bernardui Brazdžioniui.

"Brazdžionis buvo gyvasis Lietuvos simbolis" – kalbėjo rašytoja, "ir kur tik jis buvo, kur dalyvavo, ten buvo ir Lietuva. Jo prieš pusmetį šioje salėje pasakyti žodžiai mums lieka lyg testamentas. O jis kalbėjo maždaug taip: *ką turėjau ir turiu, nešiojau savyje; išeidamas nieko neišsinešiu. Visa tai palieku jums.* Tais žodžiais jis įpareigoja ir mus, kad visa, ką turime vertinga, paversţume darbais ir atiduotume kitiems, nepalikdami sau, o skirtume savo tautai, savo Lietuvai".

Rašytojos Alės Rūtos kūrybiniais takais glaustu žodžiu pavedžiojo poetas ir žurnalistas Karolis Milkovaitis, o klebonas kun. Stanislovas Anužis netradicine kaip visada malda palaimino šią popietę. Rašytojos beletristinės ir poetinės kūrybos pavyzdžius meniniu skaitymu pateikė skaitovai ir deklamatoriai, o niekad nepabostantis vyrų kvartetas į sceną grąžino iškeliavusius – poetą Bern. Brazdžionį ir kompoz. Bronių Budriūną. Ištraukos iš romano *Vargingos tėvynės vaikai* skaitė solistė Stasė Pautienienė ir Juozas Pupius, o iš *Skamba tolumoj* – Ema Dovydaitienė. Buvo malonu klausyti gerai paruoštų, taisyklinga tartim atliekamų tekstų. Žinoma, parenkant epizodus iš didesnio kūrinio, reikia rūpestingai žiūrėti, kad ir klausytojai nepasiklystų minčių vingiuose.

Turbūt lietuviškiausia Los Angeles lietuvių šeima – aktorius-režisierius Algimantas Žemaitaitis su dukra Daina ir sūnum Saulium prisiėmė deklamatorių pareigas. Algimantas deklamavo iš naujojo rinkinio *Tyloj kalbėsi,* jaunieji – iš ankstyvesnės Alės Rūtos kūrybos. Visi jie sudaro tarsi šeimos ansamblį ir pasirodo ne tik čia, bet ir Lietuvoje. Šioje popietėje jų pasirodymas buvo labai trumpas ir jie neturėjo galimybės "įsibėgėti". Algimantas Žemaitaitis šiais metais laimėjo LB Kultūros tarybos teatro premiją ir derino šios popietės programą.

Vyrų kvartetas (A. Polikaitis, R. Dabšys, E. Jarašūnas, B. Seliukas ir akompaniatorė Raimonda Apeikytė) jaunatviškų entuziazmu atliko B. Budriūno *Šauksmas* (žodžiai Alės Rūtos) ir S. Sodeikos *Šiaurės pašvaistė* (žodžiai Bern. Brazdžionio). Pabaigoje rašytoja Alė Rūta padeklamavo porą naujojo rinkinio eilėraščių.

Patyrusi programų vedėja Violeta Gedgaudienė programos eigą tyliai stebėjo ir įsiterpdavo ten, kur būtinai reikėjo. Originaliu žodžiu ji užbaigė literatūrinę popietę, kurioje gausi publika galėjo pabendrauti su savo mylima ir gerbiama Rašytoja, kuriai buvo lemta gyventi, kurti ir dėl Lietuvos laisvės kovoti Vakarų tremtyje.

Literatūros popietės programos dalyviai ir organizatoriai su rašytoja Ale Rūta: sėdi – kun. Stanislovas Anužis, Karolis Milkovaitis, Alė Rūta, Stasė Pautienienė; stovi – Juozas Pupius, Violeta Gedgaudienė, Ema Dovydaitienė, Rimtautas Dabšys, Antanas Polikaitis, Raimonda Apeikytė, Saulius Žemaitaitis, Daina Žemaitaitytė, Bronius Seliukas, Vytautas Vidugiris, Emanuelis Jarašūnas ir Algimantas Žemaitaitis Ntr. J. Pupiaus

Rašytoja ALĖ RŪTA literatūros popietėje Los Angeles mieste
Nuotr. J. Pupiaus

DAINA ŽEMAITAITYTĖ deklamuoja Alės Rūtos poeziją
Nuotr. J. Pupiaus

Atsiųsta paminėti

METMENYS, 2002, 82. Kūryba ir analizė. Redaguoja Violeta Kelertienė, Rimvydas Šilbajoris. Dailės priežiūra – Nora Aušrienė. Techninė redaktorė – Henrieta Vepštienė. Administratorė – Marija Paškevičienė (306 55th Place, Downers Grove, IL 60516, USA). Pavienio numerio kaina – $10, metinė prenumerata – $20 (du numeriai).

MARIJA, GELBĖKI MUS. Antroji laida. Sibiro kalinių lietuvaičių maldaknygė, parašyta Adelės Dirsytės. Viename puslapyje jos rankraštis, kitoje – spausdintas tekstas. Įvadinis žodis – Kauno arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus. Išleido Šiaurės Amerikos ateitininkų taryba šios maldaknygės 50 metų parašymo sukakties proga. Kaunas, "Atmintis", 2002 metai, 256 psl. ši maldaknygė yra išversta į anglų, vokiečių, olandų, italų, ispanų, lenkų, prancūzų, kinų kalbas.

LITHUANIA HERITAGE, November – December 2002. Volume 9, Number 6. Publisher-Editor – Val Ramonis. Published bimonthly by Baltech Publishing (P.O. Box 225, Lemont, IL 60439-0225, USA). Subscription rates per year in the US – $29.95, Canada – US $41.95; other countries – US $57.95. Tai gausiai iliustruotas dvimėnesinis žurnalas, nestokojąs aktualių straipsnių bei informacijos iš lietuvių gyvenimo.

Tylus gilios vagos arėjas

Vilius Pėteraitis, Gedimino ordino kariūnas, Klaipėdos universiteto garbės daktaras

VYTAUTAS A. JONYNAS

Tauri tradicija apdovanoti ordinais nusipelniusius Lietuvai asmenis yra neabejotinai prasminga. Pasitaiko, žinoma, atvejų, kai patarėjai pasiūlo prezidentui ne visai aiškios moralės kandidatus. Buvo net karštakošių, kurie tokiu atveju išreiškė savo pasipiktinimą, atsižadėdami jiems priklausančio ordino. Ramiau pagalvojus – be reikalo. Klysti juk žmogiška. Iš kitos pusės, neužmirština, kiek tuo Gedimino ordinu atitaisoma skriaudų, nepelnyto ignoravimo ir kitokių šališkumo apraiškų, ypač, kai susiduriama su išeivijoj veikusiais asmenimis.

Džiugu, kad nieko panašaus nenutiko Viliaus Pėteraičio atveju. Kai pernai jam buvo suteiktas D.L.K. Gedimino ordinas, gal kai kas ir suabejojo prezidento atranka, bet niekam iš montrealiečių šis pagarbos pareiškimas nepasirodė nepelnytu. Veikiau kiek vėluojančiu. Kas be ko, tiek Kanados lietuvių, tiek Pasaulinės lietuvių bendruomenės, skirdamos savas kultūrines atžymas jį vis kažkaip aplenkdavo. Spėjamai todėl, kad iš šalies žiūrint, jo veikmė buvo pernelyg atskalūniška, nutolusi nuo konkrečių lietuvybės uždavinių. Matėsi jinai kaip kažkoks sausai akademiškas kripštukavimas, brikoliažas ("hobby"), su vandenvardžiais; naršymas jų kilmės. Tik Pėteraičio veikalui *Mažoji Lietuva ir Tvanksta* pasirodžius, išryškėjo jo ilgamečio triūso praktiškoji pusė, ir nenuostabu, kad autoriaus diskriminaciją atitaisė Klaipėdos universitetas, suteikdamas jam 1994 m. garbės doktoratą.

Ar dėl to akademinio pripažinimo pakito visuomenės požiūris į Vilių Pėteraitį, tai kitas klausimas. Sakyčiau – ne. Turime kuriozą. Vilių su Ada būdavo galima sutikti visuose reikšmingesniuose renginiuose. Keista tačiau, tai nepašalino etiketės, kad jo esama namisėdos, originalo, rašinėjančio ir braukinėjančio kažkokias korteles. Panašiai buvo įsiėdęs liaudies pasipiktinimas už akibrokštą, kurį padarė Pėteraitis Vokietijoj, kada išleido savo *Lietuvių-anglų kalbų žodyną.* Visi tada taip smagiai leidom laiką girtaudami, vaizbūnaudami, kvailėdami nuo kortavimo ir kitaip menkaverčiaudami. Ir štai, nei iš šio, nei iš to, atėjo įrodymas, kad galima sunaudoti savo energiją kur kas produktingiau. Taip ir šiuo kartu; paliekant išliekamos vertės kūrinį, kuriuo tikrai bus pasinaudota, kai bus prieita prie "juodosios skylės" Europoje – Karaliaučiaus srities klausimo – svarstymo. Dalį sukauptos medžiagos autorius vėliau panaudos kitam savo veikalui *Mažosios Lietuvos ir Tvankstos vietovardžiai,* kas dar labiau patvirtins jo tylų darbingumą. V. Pėteraitis yra atkaklus, plušus, devyndarbis, bet nemažiau būdingas jam ir kitas bruožas. Būtent bendruomeninių projektų pramatymas, jų įgyvendinimo galimybių apskaičiavimas ir galiausiai... realizavimas. Visuomeninė jo veikla yra nemažiau įstabi, kaip ir mokslinė, filologinė. Tik nereikia to užimtumo ir veikėjavimo suprasti banaliąja tų žodžių prasme:

Ir ne lietuvis tas veikėjas
kurs trumpa kalba pabarbės.
Kurs nuo veikimo suvaikėjęs
netrokšta didvyrio garbės.

VILIUS PĖTERAITIS

Taip vaizdžiai aptarė poetas Antanas Gustaitis įsiplieskusį išeivijos tarpe veikėjavimo ir tuščiakalbystės tipą. Šiuo požiūriu Pėteraičio ir apskritai mažlietuvių veikla Montrealyje suko priešinga infantilizacijai kryptimi. Gana anksti, apie 1952 metus, buvo įsteigta Pėteraičio iniciatyva Mažosios Lietuvos bičiulių draugija, kurios paskirtis buvo telkti draugėn kuo platesnį būrį bendradarbių ir garsinti draugijos siekius.

Būtinybė tausoti kultūrines pajėgas buvo viena pagrindinių Pėteraičio veiklos gairių. Vėliau dažnokai važiuodamas pražvalgų į Lietuvą V. Pėteraitis užmezgė sąlytį su ten dirbančiais mažlietuvių kultūrininkais. Taip atsirado 1985 m. Mažosios Lietuvos fondas, ėmęs skelbti įvairius konkursus, ir greitu laiku išvystęs plačią leidybos programą. "Žinai, aš pražilau, galvodamas apie Mažąją Lietuvą". Niekada Vilius nėra man taręs šių žodžių, bet man visai nesunku įsivaizduoti išsprūstant juos iš jo burnos. Taip akivaizdus visą laiką būdavo jo rūpestis šio nelaimingo Lietuvos kampelio problemomis. Jį jausdavai visur. Ne vien knygų, skiriamų būti Fondo leidiniais, atrankoj, ne vien konkursų sumanymuose, bet ir pačių leidinių galutinėje apdailoje. Retas kuris leidinėlis išeidavo be Pėteraičio įnašo, ar tai pratarmės, ar žodynėlio pavidalu. Kai kada vien jo kruopštumo dėka išvysdavo dienos šviesą koks sunkiai išskaitomas rankraštis (pvz. Lymanto atsiminimai). Vienu metu Fondo veikla buvo tapus vieninteliu šviesuliu apniukusiame išeivijos leidybos danguje, kaip kad pripažino prof. V. Trumpa *Akiračiuose.*

Ypatingai mane stebindavo jo orientavimasis šaltiniuose. Ne visos knygos, kurios buvo jam reikalingos, būdavo aptinkamos Montrealyje. Kai kurie tekstai, ypač straipsniai, rasdavosi retuose XIX š. vokiečių žurnaluose. Kadangi aš dirbau bibliotekoje, Vilius ateidavo mane prašyti, kad juos parūpinčiau, pasiskolinčiau nuorašus iš tolimų Amerikos bibliotekų (pagal "interlibrary loan" procedūrą). Numanu, kad jis apie juos sužinodavo iš užuominų kito skaitomo teksto paraštėje, bet ta jo užgaida viską išniukštinėti bei pasitikrinti rodė man, kad jo turėta tvirtų, akademinių įgūdžių kurie, pripažinkim, ne taip dažni dabartinėje intelektualų šutvėje.

Imponavo man ir kitas jo įprotis, vėlgi retas nūdienėje akademinėje terpėje. Būtent padėkoti visiems, padėjusiems jam redaguojant tekstą. Kai dėl pačių projektų pramanymo ir jų realizavimo jų būta ne vien leidybos srityje, bet ir kitose srityse, pradedant "Dainavos" vasarvietės įsteigimu, "Krivūlės" plokštelių gamyba ir baigiant paruošiamaisiais darbais dabar spausdinamai *Mažosios Lietuvos enciklopedijai.*

Idant šis darbas išjudėtų iš mirties taško, reikėjo kuo skubiausiai paruošti enciklopedijos vardyną, pasinaudojant mūsų bostoniškės enciklopedijos schema. Tą užduotį Pėteraičio savanoriai talkininkai atliko be priekaištų ir greit.

Mano manymu, tai gyvas talentingos vadybininkystės pavyzdys; tai dovana palenkti bendram tikslui kaimyną, nors gal tas darbas neturi nieko bendro su jo interesais.

Ištikimybe savo gyvenimo misijai Pėteraitis įrodė įvairiais būdais; prieraišumu buvusiems savo gimnazijos mokytojams (prof. J. Užupiui), dosnumu fondui, parama jaunam Klaipėdos universitetui (tiek Pėteraitis, tiek Ansas Lymantas perleido savo turimas bibliotekas tai mokslo įstaigai).

Bene išskirtiniausias mostas buvo tai, kad nepaisydamas kasdien silpnėjančios regos, Pėteraitis nesiliovė peržiūrinėjęs Vilniuje spausdinamosios enciklopedijos korektūrų, idant neprasmuktų kokie netikslumai. Paradoksalu, bet jis niekad nežiūrėjo į visus tuos poelgius kaip į kokius nuopelnus tautai ar valstybei, bet kaip į natūralią savo pilietinę pareigą. *Redde quod debes.*

Nedrąsu ir nesinori teigti, bet įsivaizduoju, kad ir Gedimino ordino paskyrimą V. Pėteraitis prisiims kaip ritualinį aktą, kuris niekuo nepakeis jo pasaulėvokos nei laikysenos su bendruomenės nariais. Negi gali būti kitaip? Jo reputacija, kaip tolerantiško, šviesaus, visais atžvilgiais kultūringo ir savo gyvenimo užduotį įkūnijusio žmogaus yra ir išliks solidi, nesugriaunama.

Biografinės žinios

Vilius Pėteraitis gimė 1914 spalio 18 d. Vaidaugų kaime (Klaipėdos apskr.). 1935 m. baigė Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnaziją, VDU studijavo teologiją, vėliau germanistiką, anglų kalbą – Southamptono universitete, švedų kalbą – Upsaloje. 1941 m. baigė anglistiką Vilniaus universitete, ten pat dėstė Pedagoginiame institute vokiečių kalbą. 1945-1949 mokytojavo Augsburgo lietuvių gimnazijoje. 1949 atvyko į Kanadą ir apsigyveno Montrealyje.

Mažosios Lietuvos bičiulių draugijos steigėjas, nuo 1952 m. valdybos narys ir pirmininkas (su pertraukomis). Nuo 1954 Mažosios Lietuvos rezistencinio sąjūdžio komiteto narys, Mažosios Lietuvos fondo steigėjas ir vicepirmininkas; nuo 1992 m. pirmininkas. Klaipėdos universiteto garbės daktaras (1994).

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Valstybinis Vilniaus Mažasis teatras savo XIII sezoną 2002 m. lapkričio pradžioje pradėjo gastrolėmis Klaipėdos dramos teatre su Rimo Tumino režisuota Michail Lermontovo pjese *Maskaradas.* Per penkeris savo triumfo metus populiarusis *Maskaradas* buvo rodytas Lietuvoje, Lenkijoje, Slovakijoje, Islandijoje, Rusijoje, Kanadoje, D. Britanijoje, Šveicarijoje, Ukrainoje, Italijoje, Kolumbijoje, Olandijoje, Vokietijoje, P. Korėjoje, Meksikoje, Gudijoje, Latvijoje; laimėjo apdovanojimus teatrų festivaliuose *Kontakt* Lenkijos Torunėje, *Baltijskij dom* Rusijos Sankt Peterburge, *Auksinę kaukę* Rusijos Maskvoje.

Užsienio kritika *Maskaradą* vertino itin palankiai: "*Maskaradas* yra šviesos sugrįžimo į teatrą pergalė, o vilniečių *Maskaradas* – kvapą gniaužiantis reginys. Rimas Tuminas kuria spektaklį, kuris tiesiog glumina savo grožiu." Spektaklis visur pakerėjo žiūrovus siautulinga atmosfera, pastatymo efektais, režisūriniais atradimais, moderniu požiūriu į klasiką, puikia aktorių vaidyba. Klaipėdos *Maskarade* vaidino Vytautas Rumšas, jn, Arvydas Dapšys, Adrija Čepaitė, Inga Burneikaitė, Regimantas Adomaitis, Sigitas Račkys, Andrius Žebrauskas; dekoracijas ir kostiumus kūrė scenografai Adomas Jacovskis ir Virginija Idzelytė, muzikos autorius – kompozitorius Faustas Latėnas.

Buvę Lietuvos baleto solistai Rūta Jezerskytė ir Mindaugas Baužys spalio mėnesį viešėdami Vilniuje atliko pagrindines partijas Sergej Prokofjevo balete *Romeo ir Džiuljeta* Lietuvos valstybiniame operos ir baleto teatre. M. Baužys taip pat šoko Miki Teodorakio balete *Graikas Zorba*. Abu šokėjai dirba užsienyje. Primabalerina Rūta Jezerskytė sėkmingai reiškiasi Olandijos Amsterdame, pasirašiusi neribotam laikui sutartį su *Het Nationale Ballet*, 2002 m. apdovanota prestižine Olandijos *Alexandra Radius* ir Rusijos *Alexandre Benois* premijomis. M. Baužys su žmona Vilija jau metai šoka nedidelėje JAV Arlingtono baleto trupėje, kurios repertuaro pagrindą sudaro George Balanchine baletai.

Lietuvos rašytojų sąjungos (LRS) XIII visuotiniame suvažiavime dalyvavo 221 iš sąjungai priklausančių 374 narių. Buvo išrinktas naujas LRS pirmininkas, 47 metų poetas Jonas Liniauskas. Suvažiavimo dalyvius pasveikino kultūros ministerė Roma Dovydėnienė. Sveikindama ji paminėjo, kad keičiantis rinkos situacijai ir menininko padėčiai, Kultūros ministerija negali reikalauti aukštos meninės vertės kūrinių, nekreipdama dėmesio į skurdžias menininkų ekonomines ir socialines sąlygas. "Todėl ministerija stengiasi sušvelninti neigiamą rinkos įtaką teikdama stipendijas, – tęsė ministerė, – remdama nevyriausybines organizacijas ir kūrybines sąjungas; valstybė teikia nedidelę, bet svarbią paramą ir literatūros leidiniams." Vienas iš dalyvių juokaudamas užklausė: "Kas parašė tokią blogą kalbą?" Tai gal ir ministerija skurdžiai verčiasi?

Suvažiavimo darbotvarkei pagyvinti įvyko balsavimas, kad išrinktų XX šimtmečio geriausių rašytojų dešimtuką. Apklausoje dalyvavo 130 dalyvių. Geriausiuoju balsavusieji išrinko Justiną Marcinkevičių. Po jo rikiavosi Salomėja Nėris, Vincas Mykolaitis-Putinas, Vincas Krėvė-Mickevičius, Balys Sruoga, Bernardas Brazdžionis, Maironis, Sigitas Geda, Juozas Tumas-Vaižgantas ir Jonas Aistis. Geriausiųjų tarpe buvo du dar gyvi rašytojai. Išrinktųjų tarpe pasigesta humoristų (pvz. Vytautė Žilinskaitė), daugiau moterų rašytojų. Suvažiavimo dalyviai patvirtino pirmuosius Lietuvos rašytojų sąjungos garbės narius: Nobelio premijos laureatą Czeslaw Milosz ir latvių poetą/-vertėją Knut Skujenieks.

Kompozitoriaus Broniaus Kutavičiaus 70 metų jubiliejus buvo paminėtas koncertu Vilniaus Valstybinės filharmonijos didžiojoje salėje. Jame buvo atliktos jubiliato oratorijos *Iš jotvingių akmens* (vokaliniam ansambliui ir senoviniams liaudies instrumentams, 1983 m.), *Paskutinės pagonių apeigos* (chorui, vargonams ir ragams, žodžiai Sigito Gedos, 1978 m.) ir simfonija mišriam chorui su orkestru *Epifanija praeinančiam laikui* (žodžiai Žygimanto Liauksmino, Sigito Gedos ir iš Bychovco kronikos, 1998 m.). Kūrinius atliko Gintarė Skėrytė (sopranas), Leopoldas Digrys (vargonai), kamerinis choras "Aidija", M. K. Čiurlionio menų mokyklos moksleivių choras, Kauno valstybinis choras, Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras, valtornininkai Zigmas Augaitis, Marius Rancovas, Vidas Vidzbelis ir Arvydas Urniežius. Dirigavo Romualdas Gražinis ir Gintaras Rinkevičius.

B. Kutavičius gimė 1932 metais Molainių kaime, Panevėžio apskrityje. Mokėsi Panevėžio muzikos mokykloje, vėliau Lietuvos konservatorijoje, prof. A. Račiūno klasėje, baigė kompoziciją. Dirba pedagoginį darbą Valstybinėje M. K. Čiurlionio menų mokykloje ir profesoriauja Lietuvos muzikos akademijoje. Sveikindamas kompozitorių jubiliejaus proga, prezidentas Valdas Adamkus pabrėžė, kad saviti ir talentingi B. Kutavičiaus vokaliniai ciklai, oratorijos, operos ir kiti kūriniai ne kartą buvo pripažinti ir įvardinti kaip įdomiausi šiuolaikinės mūsų muzikos pavyzdžiai. **G.K.**

(ELTOS, *Lietuvos ryto,* BNS, *7 meno dienos,* LGTIC informacija)

Kalėdų eglutė Lietuvių slaugos namuose Toronte, papuošta Lietuvių tautodailės instituto Toronto skyriaus narių Nuotr. A. Vaitonienės

PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje tel.: 905 566-0006 Fax: 905 566-1554

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 62 milijonus dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	1.25%
180-364 d. term.ind.	1.55%
1 metų term. indėlius	2.00%
2 metų term. indėlius	2.60%
3 metų term. indėlius	3.00%
4 metų term. indėlius	3.60%
5 metų term. indėlius	4.05%
1 metų GIC-mėn.palūk.	1.60%
1 metų GIC-met. palūk.	2.25%
2 metų GIC-met. palūk.	2.85%
3 metų GIC-met. palūk.	3.25%
4 metų GIC-met. palūk.	3.85%
5 metų GIC-met. palūk.	4.30%
RRSP, RRIF ir OHOSP "Variable"	1.00%
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	2.50%
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	3.10%
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	3.50%
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	4.10%
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	4.55%
Taupomąją sąskaitą iki	1.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki.	1.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	0.60%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	5.50%
Sutarties paskolas nuo	5.50%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	3.90%
2 metų	4.60%
3 metų	5.00%
4 metų	5.45%
5 metų	5.65%
Su keičiamu nuošimčiu 1, 2, 3 metų	4.50%

Duodame CMHC apdraustas nekilnojamo turto paskolas

Duodame komercines nekilnojamo turto paskolas

Duodame asmenines paskolas iki $100,000 ir nekilnojamo turto paskolas iki 95% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (travellers cheques) JAV, Kan. ir EURO valiuta. Dauguma patarnavimų teikiami nemokamai: spausdiname asmeninius ir biznio čekius, apmokame įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai *"INTERAC-PLUS" kortelė*

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLAPĮ: www.rpcul.com

ADVOKATAS
VICTOR RUDINSKAS
Tel. 416 240-0594

27 John Street, Toronto,
Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W.
ir Weston Road)

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

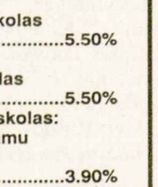

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) **763-5161**
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais. Patarnauju lietuvių visuomenei 16 metų

SKUBIAI PARDUODAMAS
Jane ir Bloor aukštas 7 kambarių namas, 4 miegami, garažas, arti prie požeminio. Prašo $399,900.

SKAMBINKITE
TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker

RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616;
namų 416-231-4937

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS
AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

MARGUTIS
4134 Dundas St. West, Toronto, ON, M8X 1X3
Fax: (416) 233-3042
Reguliarūs dvisavaitiniai maršrutai siuntiniams laivu ir lėktuvu tiesiai į Vilnių
Tel: (416) 233-4601

$2.00* off for 1 parcel $2.00* off
COUPON
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

Toronto skautai ir skautės, tradicinio kalėdojimo metu 2002 m. gruodžio 21 d. aplankę G. R. Paulionius
Nuotr. G. Paulionienės

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

nuo sužeidimo, patirto Kincardine ledo ritulio arenoje. Jaunas Les Costello žaidė Timmins jaunių *Holman Pluggers* rinktinėje, kuri tada laimėjo Ontario jaunių čempionatą. Vėliau kelerius metus žaidė Toronto *Maple Leaf* profesionalų komandoje, netrukus pakeitė gyvenimo kryptį ir įstojo į kunigų seminariją. Bet ir tada jo meilė ledo rituliui pasiliko. Būdamas stambaus sudėjimo, draugiško būdo ir stipraus balso, jis lengvai tvarkydavo ir žaidėjus, ir Šiaurės Ontario kasyklų nenuoramas darbininkus. Buvo pašarvotas Timmins ledo ritulio arenoje, netoli jo gimtųjų namų ir St. Alphonsus šventovės, kur jis 23 metus vikaravo. Laidotuvėse dalyvavo per 2,000 jo draugų, gerbėjų, kaimynų. Buvęs jo komandos žaidėjas, kun. Bill Scanlan, žvilgterėjęs į atvirą karstą, pastebėjo: "Pirmą sykį aš matau jį tylų, ramų. O jis buvo Dievo dovana daugeliui..."

Peter Oundjian, Toronte prieš 46 metus gimusiam dirigentui, buvo pasiūlyta muzikos direktoriaus kėdė Toronto simfoniniame orkestre (TSO). Dvejus metus gyvavęs be muzikos direktoriaus, pergyvenęs finansinius sunkumus, įvairius muzikų kivirčus, TSO tikisi šiuo žingsniu pradėti geresnį rytojų. Peter Oundjian gimė Toronte armėnų kilmės verslovininko šeimoje, 4 metų amžiaus persikėlė į D. Britaniją, kur, globojamas kompozitoriaus Benjamin Britten, tapo smuiko virtuozu. Sunegalavus rankai (*repetitive stress disorder*), 1995 m. perėjo į dirigavimą. P. Oundjian taps pirmu Kanadoje gimusiu TSO muzikos direktoriumi per visą orkestro 80 metų gyvavimo laikotarpį. Nuo 1922 metų TSO vadovavo 10 muzikų: Luigi von Kunits (austras, 1922-31), Sir Ernest MacMillan (britas, 1931-56), Seiji Ozawa (japonas, 1965-69), Karl Ancerl (čekas, 1969-73), Sir Andrew Davis (britas, 1975-89), Guenther Herbig (vokietis, 1990-94) ir Jukka-Pekka Saraste (suomis, 1994-2001).

Toronto viešojo transporto sistema (TTC) naudojasi nauja technologija, įgalinančią pagreitinti susisiekimą tramvajais ir kai kuriais autobusais. Tramvajui (ar autobusui) artinantis prie šviesoforu aptarnaujamos sankryžos, tramvajaus siųstuvas siunčia signalą šviesoforo priimtuvui: jei šviesa žalia, kad pratęstų ją, kol tramvajus pravažiuos sankryžą; jei šviesa raudona, kad galimai greičiau ją saugiai keistų į žalią. Tuo būdu, pasak TTC, kelionė gatve su 40 sankryžų būna sutrumpinama 8-10 minučių. Patenkinti keleiviai, nes greičiau pasiekia savo tikslą, o ir TTC, nes aptarnauja keleivius panaudodami mažiau tramvajų. Tokios signalizacijos sistemos jau įdiegtos visuose tramvajų (išskyrus Kingston Rd. ir Lake Shore) ir keliuose autobusų maršrutuose (viso 27). Ateityje planuojama šią sistemą įdiegti visur, pridedant po vieną maršrutą per metus. Reikiamus finansus parūpina TTC, o Torontas parūpina darbo jėgą. **G.K.**

• **Neatlikta pareiga tai tas pat, kaip negrąžinta skola. Vienąsyk ji sugrįš ir vis viena reikės su ja atsiskaityti. (J.F.Newton)**

Tony Genys **Sutton** GROUP

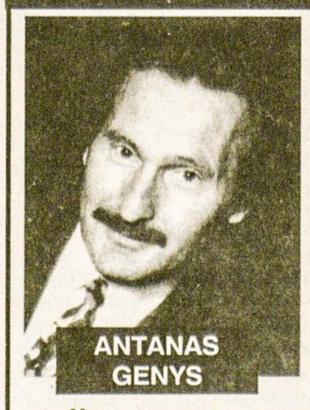

ANTANAS GENYS

PATYRĘS NUOSAVYBIŲ PARDAVĖJAS
netoli naujos
PRISIKĖLIMO PARAPIJOS
Prašau skambinti šiandien
tel. **416 236-6000**
pirkimo ar pardavimo klausimais
sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

SU ŠTURMU
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
LĖKTUVU arba LAIVU
905•271•8781
PETRAS ŠTURMAS
Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.
Skambinti tel. **416 769-0674**
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

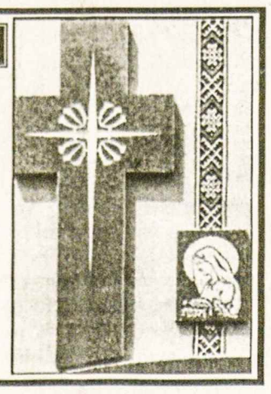

Skautų veikla

• LSS naujai išrinktos vadovybės pareigų perdavimas įvyks 2003 m. vasario 1, šeštadienį, Pasaulio lietuvių centre Bočių menėje, Lemonte, IL. Visi atvyksta penktadienio vakare, sausio 31 d. ir išvyksta sekmadienį, vasario 2. Norintys dalyvauti praneša iki sausio 20 d., LSS pirmininkei v.s. B. Banaitienei, 18 Nordone Cirle, Abington, MA 02351, USA. Pareigų perdavime dalyvaus abiejų kadencijų vyriausieji vadovai-vės. **F.M.**

Sportas

Numatytos žaidynės

– Šiaurės Amerikos lietuvių 53-sios sporto žaidynės įvyks š.m. gegužės 9-10-11 d.d. Klyvlande, Ohio. Rengia to miesto LSK "Žaibas". Vyks krepšinio, tinklinio, stalo teniso, šachmatų, gal ir plaukimo varžybos.

– Jaunučiai krepšininkai rungtyniaus Toronte, ON, š.m. gegužės 31 – birželio 1 d.d. Rengia Toronto PPSK "Aušra".

– Vyrų krepšinio pirmenybės vyks Hamiltone, ON, š.m. kovo 29-30 d.d. Rengia Hamiltono LSK "Kovas".

– Kalnų slidinėjimo varžybos bus š.m. kovo 25 d. Park City, Utah, USA. Rengia ŠALFASS-gos Slidinėjimo komitetas. Slidininkų iškyla prasidės kovo 22 ir baigsis kovo 29. Išankstinė registracija iki kovo 8 d. šiuo adresu: Gailė Ošlapas, P. O. Box 8247, Green Valley Lake, CA 92341-8247, USA. Tel. 310 880-2952. Faksas: 310 449-1015. E-paštas: gailute@msn.com.
ŠALFASS inf.

Žinios iš Lietuvos

KREPŠINIS: Vilniaus "Lietuvos telekomo" krepšininkės Eurolygos varžybose B grupės pirmąjį ratą užbaigė penktoje vietoje. Vilniaus "Lietuvos ryto" krepšininkai sėkmingai užbaigė pirmąjį ratą laimėdami visas rungtynes Šiaurės čempionų D grupės varžybose. Geriausiu 2002 metų Lietuvos krepšininku išrinktas Vilniaus "Lietuvos ryto" ir rinktinės puolėjas Ramūnas Šiškauskas. Antroje vietoje liko NBA klubo "Cleveland Cavaliers" vidurio puolėjas Žydrūnas Ilgauskas, trečioje – Maskvos CSKA krepšininkas D. Songaila.

RANKINIS: 2004 metų Europos čempionato pirmosiose atrankos grupės rungtynėse Lietuvos rankininkai svečiuose nugalėjo italus 23:22, o namuose 24:14. Europos moterų rankinio EHF taurės varžybų trečiojo rato pirmosiose rungtynėse Vilniaus "Eglė-Šviesa" išvykoje 17:29 pralaimėjo Volgograd AKVA (Rusija) rankininkėms.

SLIDINĖJIMAS: Prancūzijoje Alpe d'Hueze kurorte surengtame atvirajame Lietuvos kalnų slidinėjimo čempionate dalyvavo 62 sportininkai. Vyrų slalomą ir didįjį slalomą laimėjo kaunietis M. Švabas. Moterų varžybose greičiausia buvo JAV lietuvė J. Virskus. Abu slidininkai tapo ir dvikovės nugalėtojais.

AUTO LENKTYNĖS: Afrikos Dakaro dykumų lenktynėse dalyvavo trys Lietuvos automobiliai, bet nelabai sėkmingai. Po 10 važiavimų A. Lekavičius su V. Valiukevičiumi liko 69-ti, G. Petrus ir M. Čijunskaitė – 73-ti, A. Petraitis su A. Juknevičiumi – 74-ti. Laimėjo japonas H. Misuoka.

ŠOKIAI: Geriausiai sekasi Lietuvos šokėjams. Klaipėdos "Žuvėdra", praėjusių metų gruodį Vilniuje tapusi Pietų Amerikos šokių ansamblių pasaulio čempione, buvo įvertinta 250,000 litų. 16 šokėjų gaus po 10,000 litų, du komandos vadovai po 25,000 litų, trys trenerių padėjėjai ir penki atsarginiai šokėjai – po 5,000 litų.

TINKAMUMAS (fitness): Pasaulinės "fitness" federacijos (WFF) pirmenybėse čempionu tapo klaipėdietis M. Kvasys, laimėjęs vyrų figūros rungtį. Aukso medalį aerobikos grupėje laimėjo klaipėdietė J. Saprykina. Aukso medalį jaunių grupėje iškovojo klaipėdietė E. Borisevičiūtė. **V.P.**

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
PARAMA

AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME

1.00% už 30-89 d.	term. indėlius
1.25% už 90-179 d.	term. indėlius
1.55% už 180-364 d.	term. indėlius
2.00% už 1 m. term.	indėlius
2.60% už 2 m. term.	indėlius
3.00% už 3 m. term.	indėlius
3.60% už 4 m. term.	indėlius
4.05% už 5 m. term.	indėlius
1.60% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
2.25% už 1 m. GIC invest.	pažym.
2.85% už 2 m. GIC invest.	pažym.
3.25% už 3 m. GIC invest.	pažym.
3.85% už 4 m. GIC invest.	pažym.
4.30% už 5 m. GIC invest.	pažym.
1.00% už RRSP ind. (var. rate)	
2.50% už RRSP 1 m. term. ind.	
3.10% už RRSP 2 m. term. ind.	
3.50% už RRSP 3 m. term. ind.	
4.10% už RRSP 4 m. term. ind.	
4.50% už RRSP 5 m. term. ind.	
1.00% už OHOSP (variable rate)	
0.45% kasd. palūkanų čekių sąsk.	
0.80% už JAV dolerių 1 metų GIC	
0.60% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.	

IMAME

už asmenines paskolas nuo	5.50%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su	
– nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)	
1 metų	3.90%
2 metų	4.60%
3 metų	5.00%
4 metų	5.45%
5 metų	5.65%
– su keičiamu nuošimčiu	4.50%

DUODAME
• *asmenines paskolas*
• *mortgičius iki 95% įkainoto turto*
• *riboto kredito paskolas (Line of Credit)*
• *komercinius mortgičius*

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS) KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: info@parama.ca

KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ
PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
LN skyriuje – penktadieniais nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.
SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

MasterCard Interac Cirrus

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

ROYAL LEPAGE

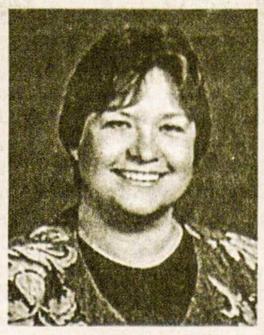

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

TŽ BENDRADARBIŲ IR SKELBĖJŲ DĖMESIUI!
Siunčiantys pranešimus ir žinias faksu yra prašomi įsidėmėti, kad NAUJAS TŽ FAKSO NUMERIS YRA 905 290-9802.

Astra Travel & Services Inc.
"Astra Travel" kelionių agentūros savininkė ir vadybininkė
ASTRA Skupaitė-Tatarsky
PERSIKĖLĖ Į NAUJAS PATALPAS
Naujas adresas: Royal York Plaza, 1500 Royal York Rd.,
(on Royal York, North of Eglinton) **Etobicoke, ON, M9P 3B6.**
Pačios žemiausios kainos į Vilnių, pradedant nuo $799, kelionių draudimai, organizuojamos grupės į šiltus kraštus.
Darbo valandos nuo pirmad. iki penktad. nuo 9.30 v.r. iki 6 v.v.
Tel: 416 538-1748 arba 416 249-7710 FAX: 416 249-7749

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS
Skambinkite Algiui Medeliui asmeniškai!

Į LIETUVĄ – šiuo metu geriausios kainos:
iki 2003 m. kovo 31 – $835+mokesčiai
Pensininkams 60 metų ir vyresniems pritaikau 10% nuolaidą!
SKRYDŽIAI Į 2003 METŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ IR DAINŲ ŠVENTĘ:
Turiu vietų birželio 23/24 ir liepos 1/2 dienos skrydžiuose.
ATOSTOGOS ŠILTUOSE KRAŠTUOSE – visuomet su nuolaida!
MALDININKŲ KELIONĖS: Roma, Lurdas, Fatima, daugiau!
Balandžio 22 – 12 dienų, gegužės 17 –14 dienų

Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, tik paskambinkit – sutvarkysiu! Bilietus pristatau X-PRESS paštu.

ALGIS MEDELIS @ Polish Syrena Travel
133 Roncesvalles Ave.
TORONTO, Ont. M6R 2L2
Tel. 416 531-4800

ALGIS ir STEFA MEDELIAI @ ***MEDELIS CONSULTING***
45 Forest Heights Street, WHITBY, Ont. L1R 1T7 Tel. 1-905-666-9086

Visos paslaugos atsikviečiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą.
JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius.
Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

Pagrindinė įstaiga:
3 Resurrection Road
Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400
Faksas: 416 532-4816
E-paštas: rpcul@rpcul.com

40 METŲ

PRISIKĖLIMO
KREDITO KOOPERATYVAS

Skyrius Anapilyje:
2185 Stavebank Road
Mississauga, ON L5C 1T3
Telefonas: 905 566-0006
Faksas: 905 566-1554
E-paštas: rpcul@rpcul.com

RRSP sezono pranešimai

Primename, kad 2002 metams RRSP įnašų paskutinė diena yra 2003 m. kovo mėn. 3 d.

Kooperatyvas išduoda asmenines paskolas, kad galėtumėte pilnai išnaudoti 2002 m. leistiną RRSP sumą. Tiems RRSP skolininkams duodame 0.5% papildomų nuošimčių vienerių metų RRSP indėliams.

Taupykite pensijai įdėdami į savo RRSP sąskaitą kas savaitę ar kas mėnesį per visus metus.

NAUJAS PATARNAVIMAS,
nauja paslauga

Internetinė elektroninė bankininkystė

PASIEKITE SAVO SĄSKAITĄ IŠ SAVO NAMŲ!
Septynias dienas per savaitę, 24 valandas per dieną.
– patikrinkite savo sąskaitų balansus
– sumokėkite savo sąskaitas
– perkelkite pinigus iš vienos sąskaitos į kitą
– kitos įvairios galimybės

APSILANKYKITE IR UŽSIREGISTRUOKITE ŠIAM NAUJAM PATARNAVIMUI!

Naujoje vietoje, naujose patalpose!
O mūsų tikslas tas pats – ne pelnas,
bet sąžiningas patarnavimas.

Patogus privažiavimas,
didelės ir nemokamos autoaikštės.

Greitas, sąžiningas ir draugiškas patarnavimas.
Drąsiai kreipkitės visais Jums rūpimais finansiniais klausimais ir Jums bus nuoširdžiai ir profesionaliai atsakyta.

Asmeninės saugos dėžutės nuomojimas

Saugiai laikykite savo svarbius dokumentus, pvz. nekilnojamo turto nuosavybės originalus, metrikacijos liudijimus, investicijų dokumentus, akcijas, pilietybės įrodymus, valstybinius pasus ir t.t.

Saugiai laikykite savo brangius daiktus, pvz.: juvelyrinius dirbinius, monetas ir kitas Jums vertingas brangenybes.

Metinė nuomos kaina* pagal dėžutės dydį:

maža	$30.00
vidutinė	$42.00
didelė	$48.00

** Nuomojimo kaina yra nurašoma pildant Jūsų metinius pajamų mokesčius.*

Kredito kooperatyvas, sėkmingai užbaigęs 2002 metus, dalį pelno išdalino savo nariams:
◆taupytojams išmokėjo papildomai 7.5% už gautas palūkanas ir
◆skolininkams sugrąžino 7.5% už sumokėtas palūkanas

Šaunios vestuvės

2002 m. gruodžio 28 d. Kalėdoms išpuoštoje Prisikėlimo šventovėje, kun. Edis Putrimas sutuokė Toronte gimusią ir augusią, užsienyje studijavusią Adrianą Karkaitę su Otavoje gyvenančiu Raimundu Verbyla. Adrianos sesuo Vilija buvo viena iš septynių pamergių, o brolis Darius vienas iš septynių pabrolių. Apeigų metu su vargonų palyda giedojo Indrė Viskontaitė ir Marius Polikaitis. Be to, jaunosios dėdė iš JAV-jų, Saulius Gylys, pritarė vienai giesmei su gitara. Šventovėje, o vėliau ir puotoje, dalyvavo daugybė svečių iš įvairių Kanados ir JAV-bių miestų.

ADRIANA IR RAIMUNDAS VERBYLOS

Vestuvinė puota buvo surengta Mississaugoje – Anapilio sodybos Juditos Kavaliauskienės išpuoštoje didžiojoje salėje. Jauniesiems įžygiuojant su duona ir druska juos pasitiko Adrianos tėveliai Aušra ir dr. Rimas Karka bei Raimundo tėveliai – Violeta ir Juozas Verbylos. Po puikių vaišių vyko programa, kurią vedė Nida (Januškytė) ir Brent Walsh iš Bostono. Pamergės ir draugės išlydėjo Adrianą į naują gyvenimą su gerai atliktu tradiciniu atsisveikinimo šokiu *Sadutė*. Tarti visų keturių tėvų ir Adrianos močiutės iš Čikagos, poetės Julijos Švabaitės-Gylienės, sveikinimo žodžiai. Po jų vyriausioji pamergė Vilija Karkaitė ir vyriausias pabrolys Daniel Blair pakvietė visus pakelti taures ir sugiedoti jauniesiems *Ilgiausių metų*. Adrianai ir Raimundui šokant pirmą valsą, jaunoji savo vyrui padainavo populiarią dainą prancūzų kalba *La vie en rose*. Po to visi dalyviai įsijungė į šokių sūkurį. Pašokus jaunieji pjovė vestuvinį raguolį, kuris buvo padėtas šalia gražiai Genutės Kobelskienės paruošto užkandžių bufeto. Jaunimas šoko ir linksminosi, kiti svečiai bendravo prie užkandžių, kol orkestras nutilo, ir žmonės po maloniai praleistų valandų, atsisveikinę su jaunaisiais ir su savo draugais, skirstėsi linksmai nusiteikę.

Adriana ir Raimundas Verbylos įsikūrė Otavoje, kur Raimundas dirba Kanados federacinės valdžios tarnyboje, o Adriana ketina tęsti savo karjerą muzikos terapijos srityje. **IR**

SPAUSTUVĖ PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

SKAITYTOJAI PASISAKO

RAMOVĖNŲ ARCHYVAS
Laiškas gen. J. Kronkaičiui

Didžiai Gerbiamas Generole,

Kadangi iš 52 "Ramovės" narių likom tik trys ir žengiame jau per 9-tą dešimtmetį, todėl ir uždarėme "Ramovės" veiklą Kanadoje. 2002 m. spalio 1 d. išsiuntėme 46 kg. turėto inventoriaus laivu Krašto Apsaugos Ministerio L. Linkevičiaus vardu Totorių 25/3, 2001 Vilnius, Lietuva-Lithuania. Inventoriuje patalpintos: trys vėliavos, lietuvių tautinė, Kanados ir Ramovėnų, žalia staltiesė su auksinės spalvos kutosais, užrakinta maža spintelė, jos raktas įdėtas šiame laiške ir pinigais $2000 Money order Nr. 1861672, Minute book, I dešimtmetis, II dešimtmetis 2 knygos, stampas, trys vėliavų kotai, trys vėliavų stovai, raštinės bylos ir vėliavos pašventinimo aktas, kuris, mūsų supratimu ir yra vykdomas, pakol dar esame pajėgūs!

Savo jėgomis ir ištverme išnešiojom virš 50 metų šias tris vėliavas, kurias dabar persiunčiame Tamstoms žinion tolimesniam tęstinumui, Tėvynės labui!

Su pagarba ir nuoširdumu iš Kanados padangės!

Juozas Vyšniauskas,
Kanados lietuvių veteranų sąjungos sekretorius

MINĖJIMAI

Nuostabą sukelia pamačius laikraščio *Skaitytojai pasisako* skyriuje, 51-52 numeryje Stasio Prakapo kritikuojantį straipsnelį *Minėjimai*. Kariuomenės šventės minėjime dalyvaujantis, pats save vadindamas žurnalistu, viską įvertina iš kritiškos pusės. Yra rašytojų, kurie savo knygose viską tik neigiamai aprašo apie lietuvius veikėjus. Taipat žurnalistas tokiomis akimis viską mato ir kritiškai atsiliepia apie tai. Ar nebeliko nieko geresnio parašyti? Gaila darosi žmogaus paskaičius tokius įvertinimus. Daugiau apgailestaujama, kai tas pats asmuo su pajuokimu vadina šaulių kuopos pirmininką maršalu.

TŽ 2002 m. 51-52 nr. rašo Stasys Prakapas apie Lietuvos kariuomenės šventės minėjimą Toronto Lietuvių Namuose: "Scenoje kabo šaulių ženklas ir kažkoks audinys šalia". Nebuvo pakabintas joks atskiras audinys, kabojo Šaulių sąjungos sportinė vėliava, kurioje yra šaulių ženklas ir atitinkamos spalvos. Apie tą pakabintą vėliavą buvo minėjimo dalyviams paaiškinta. Vėliavą pakabinome pasitarę su Lietuvos gynybos štabo viršininku plk. Antanu Jurgaičiu ir minėjime dalyvavusiais karininkais. Nekliudė tai karininkams, nekliudė minėjime pristatytiems prieškarinės Lietuvos karininkams. Užkliuvo tik asmeniui, kuris net netarnavęs savoje kariuomenėje. Priekaištaujama, kad nebuvo tautinės vėliavos nei Vyčio. Nejaugi nebuvo pastebėta tautinė vėliava, kai ji buvo įnešta ir pagarbiai pastatyta su Kanados ir šaulių kuopos bei rinktinės vėliavomis? Toliau rašoma: "Dalyvavo būrys Lietuvos karininkų, ir jie nustebo tokiu salės išpuošimu". Apie nustebimą gali komentuoti ir rašyti tik patys karininkai, todėl norėčiau, kad tai karininkai padarytų. Priekaištaujama sveikintojui už netinkamą kalbą. Sveikintojai kalba išreikšdami savo nuomonę; jei minima pažanga Lietuvos kariuomenėje ir paminima pažanga ekonomikoje, ar verta kritikuoti ir sakyti, kad tai nesiderina su šventės programa ir nuotaika?

Vytautas Pečiulis,
Vlado Pūtvio šaulių kuopos vadas

MONOGRAFIJA "PAPILĖ"

Labai džiugu, kad Jūsų leidinys suartina gyvenančius Lietuvoje su kraštiečiais, gyvenančiais svetur. Į Jūsų laikraštyje paskelbtą žinutę apie papilėniškių sumanymą išleisti knygą *PAPILĖ* atsiliepė kraštiečiai, gyvenantys Jungtinėse Amerikos Valstijose, Kanadoje. Už paramą knygos leidybai norime nuoširdžiai padėkoti J. Bakiui, gyvenančiam Montrealyje.

Knygos autoriai jau parengė straipsnius; šiuo metu jie redaguojami ir maketuojami, vyksta kiti leidybiniai darbai. Tikimės, kad kovo mėnesį turėsime vadinamąjį "signalinį" egzempliorių. Toliau knygos leidybos darbams renkame lėšas. Atsiskaitymui su "Versmės" leidykla dar turime surinkti 11,000 litų. Jei mūsų sumanymą palaikys bendruomenė, tai 2003 metų birželio 27 d. jau galėsime pristatyti skaitytojams monografiją *PAPILĖ*. Ta proga Papilėje numatoma organizuoti konferenciją, vyks šventiniai-pramoginiai renginiai.

2003 metų rudenį minėsime garbaus žemaičio, švietėjo Simono Daukanto 210-ąsias gimimo metines. Ta proga Papilėje vyks "Poezijos ruduo".

Kviečiame kraštiečius dalyvauti mūsų renginiuose.

Antanas Vaičius,
Papilės seniūnijos rėmimo fondo administratorius, Papilės seniūnas,
J. Basanavičiaus g. 23, Papilė,
Akmens raj. LT – 5456
Lithuania

MINISTERIO LAIŠKAS

Didžiai gerbiamas Juozai Vyšniauskai,

Nuoširdžiai dėkojame Jums už Krašto apsaugos ministerijai perduotą ir patikėtą saugoti Kanados lietuvių veteranų sąjungos "Ramovė" archyvą.

Su šiais vertingais istoriniais dokumentais ir kita medžiaga bus įdomu ir naudinga susipažinti dabartinės Lietuvos kariuomenės kariams, karininkams, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos kariūnams, kultūrinių kariuomenės tradicijų tęsėjams bei visiems, kurie domisi Lietuvos ir jos kariuomenės istorija.

Dėkojame Jums už aktyvų rūpestį toli nuo Tėvynės išlaikyti lietuvybę ir Lietuvos kariuomenės tradicijas. Tikime, kad "Ramovės" puoselėta patriotiška dvasia gyvuos Jūsų ir Jūsų bendražygių širdyse ir lydės visus kilnius darbus.

Grąžiname du antspauduotus dokumentų puslapius.

Linas Linkevičius,
Krašto apsaugos ministras
2002.XII.4

Toronto Maironio mokyklos antras skyrius su mokytoja Nora Jenčiukaite ir padėjėja Ina Sungailiene **Nuotr. A. Šimonėlienės**

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE LAW FIRM
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West į staigoje ilgiausiai dirbantis agentas
◆ 25 metai namų remonto patyrimas ◆ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ◆ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu į staigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577
Nemokamas namų į vertinimas

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D. S.
115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 (į vakarus nuo Hurontario)
Tel. 905 271-7171
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

ORTODONTAS
(Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)
416 769-2526

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.
ONTARIO LAND SURVEYOR
40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7
TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

TORONTO ONT

Anapilio žinios

– Sausio 12, sekmadienį visose Mišiose minėjome tragiškąją Sausio tryliktąją. Melskime Dievą, kad šis kraujo krikštas šventintų Lietuvą ir kilnintų visus jos gyventojus.

– Sausio 11, šeštadienį, iš Montrealio Šv. Jono lietuvių kapinėse palaidotas a.a. Bronius Staškevičius, 82 m. amžiaus.

– Religinės sekcijos posėdis bus sausio 14, antradienį, 7 v.v. klebonijos posėdžių kambary.

– Vaikų choras "Gintarėliai" vad. Deimantės Grigutienės, ruošiasi dalyvauti Pasaulio lietuvių dainų ir šokių šventėje, kuri vyks liepos mėnesį Lietuvoje. Kelionei paremti aukos priimamos per parapiją.

– *Žodis tarp mūsų* sausio-vasario knygelių laidą platina Albina Augaitienė sekmadieniais parapijos salėje.

– Anapilio knygyne gauta nauja garsajuostė bei garsaplokštė *Kur giria žaliuoja* ir Janinos Ugincienės skanių lietuviškų valgių bei receptų knyga *Viešnagė senelių pastogėje.* Knygynas kviečia paremti Vilniaus kunigų seminariją. Tai galite padaryti įsigydami knygyne seminarijos giesmių garsaplokštę už $20.

– Reikia paramos kun. A. Lipniūno jaunimo kultūros centrui, kuris rūpinasi įvairia Panevėžio vyskupijos jaunimo katalikiškaja veikla.

– Paramos prašo vaikučių savaitraštis *Kregždutė.* Redakcijos adresas: J. Biliūno gatvė 20 – 15, LT4930 Anykščiai, Lietuva. Aukoti galima per mūsų parapiją.

– Mišios sausio 19, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Vincentą Vaitkevičienę; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 2 v.p.p. už a.a. Raimundą ir Zigmą Laurinavičius; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje sausio 18, šeštadienį, 3 v.p.p. už Gailevičių šeimos mirusius.

Išganytojo parapijos žinios

– Sekmadienį pamaldos 9.30 v. ryto.

– Sausio 28, 7.30 v.v. – kalėdinis tradicinis tarybos posėdis Žilinskų namuose, kuris buvo atšauktas gruodžio mėnesį.

Maironio mokyklos žinios

– Sausio 25 d. bus daromos nuotraukos mūsų mokykloje. Prašome mokinius gražiai apsirengti. Abiturientai dėvi baltus marškinius ir kaklaraiščius.

– Maloniai kviečiame tėvelius vasario 1 d. atvykti į mokyklą pasiimti pažymėjimų ir pasikalbėti su mokytojais. Tėvelių lauksime nuo 9.30 v.r. iki 11.30 v.r.

– Mokykla prašo, kad mokiniai nedėvėtų lauko batų klasėje. Prašome atsinešti persiavimui kitą avalynę (batus, šlepetes). **Živilė**

Lietuvių Namų žinios

– Sausio 12 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 180 svečių. Pranešimą padarė ir su svečiais supažindino LN kultūros komisijos narė G. Bijūnienė. Svečių knygoje pasirašė V. Stanaičio dukros, žentai, vaikaičiai – Z. R. Carson, I. R. Gilbert, K. S. Carpenter, visi iš Barrie, Ont., T. Gilbert ir R. Walsh iš St. Catharines, Ont.

– LN valdybos posėdis – 2003 m. sausio 30, ketvirtadienį, 7 v.v. Lietuvių Namų seklyčioje.

– Vasario 22 d. LN Vytauto Didžiojo salėje įvyks Medžiotojų ir žūklautojų klubo "Tauras" 50 metų sukaktuvinis pobūvis su žvėrienos vakariene, vynu ir turtinga loterija. Dainuos vyrų choras "Aras", šokiams gros V. Povilonis.

– Sekmadieniais Lietuvių Namuose galima skaniai papietauti ir pasiskaityti naujausių žinių iš Lietuvos dienraščių, pasižiūrėti Lietuvos televizijos laidų, pasinaudoti interneto tinklapiu.

Slaugos namų žinios

– Slaugos namų statybai po $100 aukojo: a.a. E. Stanaitienės atminimui L. I. Yčai ir M. P. Stanat; a.a. Z. Romeikos atminimui L. I. Yčai aukojo – $100; A. S. Ciplijauskai – $30; a.a. E. Matušaitienės atminimui – $30 aukojo Visockų, Cassidy, Bruyn ir Stoddart šeimos; a.a. S. Dziko, a.a. V. Paulionienės ir a.a. Z. Sakalienės atminimui – $100 aukojo Z. Stančikienė su dukromis Živile ir Rūta. Alg. ir Ald. Vaičiūnai slaugos namams aukojo – $400.

Slaugos namų komitetas dėkoja visiems už aukas. Jos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A6.

A. a. Vyto Jakubaičio šviesiam atminimui pagerbti, užjausdami velionies visą šeimą, H. Kairienė ir sūnūs *Tėviškės žiburiams* aukojo $25.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Praeitą sekmadienį per 10.30 v.r. Mišias giedojo parapijos "retkartinis" choras. Daugiau žinių apie šį chorą galima gauti pas Laimą Underienę 416 536-8388.

– Šv. Pranciškaus Pasauliečių ordino šios parapijos skyriaus narių Mišios ir susirinkimas vyks šį ketvirtadienį, sausio 16, 10 v.r. "Vilnius Manor" patalpose.

– KLKM dr-jos parapijos skyriaus valdyba, pasitraukus Saulei Kimsai, išsirinko pirmininkę – Ireną Vibrienę; vicepirmininkė Danguolė Baziliauskienė. Skyriaus susirinkimas įvyks šį sekmadienį, sausio 19, po 12 v.d. Mišių. Programoje Aušros Dalindienės paskaita sveikatos klausimais, loterija ir einamieji reikalai.

– St. Petersburge, FL, mirė dr. Gediminas Grinis, dr. Astos Vaidilienės tėvas ir dr. Rimo Karkos dėdė. Putnam, CT, mirė ses. Apolinara Urnikytė, 91 m. Lietuvoje mirė a.a. Elena Perednienė, Elzbietos Sondienės sesuo, ir a.a. Stefa Savickienė bei Jurgis Sapijanskas, Bronės Sapijonienės pusseserė ir vyro brolis.

– Parapijos 50-mečio jubiliejiniai renginiai prasidės su Velykom ir baigsis su Kristaus Karaliaus švente; parapijos choro 50-mečio paminėjimas vyks gegužės 24 d., parapijos 50-mečio iškilmingas pokylis bus spalio 18 d., o jubiliejinės Mišios spalio 19 d., jubiliejinių metų užbaigimas ir 10-ties metų sriubos virtuvių Lietuvoje rėmimo paminėjimas vyks lapkričio 23 d., Kristaus Karaliaus šventėje.

– Parapijos 50-mečio fotografiniam leidiniui šeimos ir pavieniai parapijiečiai fotografuojasi šeštadieniais, sausio 25 ir vasario 1 d.d. Užsisakyti laiką parapijos raštinėje. Leidinio dalį, kurioje bus aprašyta parapijos istorija su nuotraukomis, sutiko redaguoti Gabija Petrauskienė.

– "Kretingos" stovyklavietėj, Vasagoj, šią vasarą stovyklos vyks: liepos 13-26 d.d. lietuviškai nekalbantiems lietuvių kilmės vaikams, liepos 27-rugpjūčio 9 d.d. lietuviškai kalbantiems vaikams, šeimų su vaikais stovykla rugpjūčio 10-16 d.d. Stovyklų laikas pakeistas dėl Lietuvoje vykstančios Dainų, šokių ir sporto šventės bei įvairių suvažiavimų.

– Mišios sekmadienį, sausio 19: 8 v.r. už a.a. Česlovą Januškevičių; 9.15 v.r. už Praną ir Juzę Dovidaičius; 10.30 v.r. už Didžbalių šeimos mirusius, už Ašoklių šeimos mirusius; 12 v.d. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Šv. Kalėdų ir Naujųjų metų proga *Tėviškės žiburiai* susilaukė gausių sveikinimų iš Lietuvos ir išeivijos. Redakcija, negalėdama visiems atskirai padėkoti, nuoširdų ačiū taria sveikinusiems, pareiškusiems linkėjimus ir toliau prasmingai darbuotis lietuvybės gerovei puoselėjant tautinę kultūrą savuoju spausdintu žodžiu. Dėkojame už dėmesį, gražius žodžius ir visokeriopą paramą mūsų savaitraščiui.

Kanados lietuvių bendruomenės krašto valdyba dėkoja "Talkos" kredito kooperatyvui už 4,000 dolerių auką.

A. a. Prano Šiūlio šviesiam atminimui pagerbti, minint penktąsias mirties metines, žmona Marija, vaikai Rūta ir Rimas su šeimomis *Tėviškės žiburiams* aukojo $100.

Krikštasūniui a.a. Auksuoliui Valiūnui mirus, nuoširdžiai užjausdama tėvus Genę ir Algį Valiūnus bei seserį Snaigę Šileikienę su šeima, Birutė Petrušaitienė *Tėviškės žiburiams* aukojo $60.

A. a. Leonui Ržešauskui mirus Montrealyje, pagerbdami jo atminimą ir reikšdami užuojautą jo šeimai bei giminėms, J. ir Z. Dabrowski *Tėviškės žiburiams* aukojo $35.

A. a. Petrui Augaičiui mirus, nuoširdžiai užjausdama žmoną Zosę, dukras Birutę, Dainą bei artimuosius, Ona Juodikienė *Tėviškės žiburiams* aukojo $30.

Kauno arkivyskupijos *Vaikų dienos centrams* aukojo: $100 – P. O. Vėžauskai; $50 – V. Poškaitis.

Lietuvos Vietinės rinktinės 1944 m. savanorių palaikų pervežimui iš Ašmenos į Lietuvą $100 aukojo Linas Balaišis. Čekius rašyti KLB vardu pažymint (L.V.R.); sąskaitos nr. 14143 "Paramoje". Adresas: 2975 Bloor St. W., Toronto, ON, M8X 1C8. **F.M.**

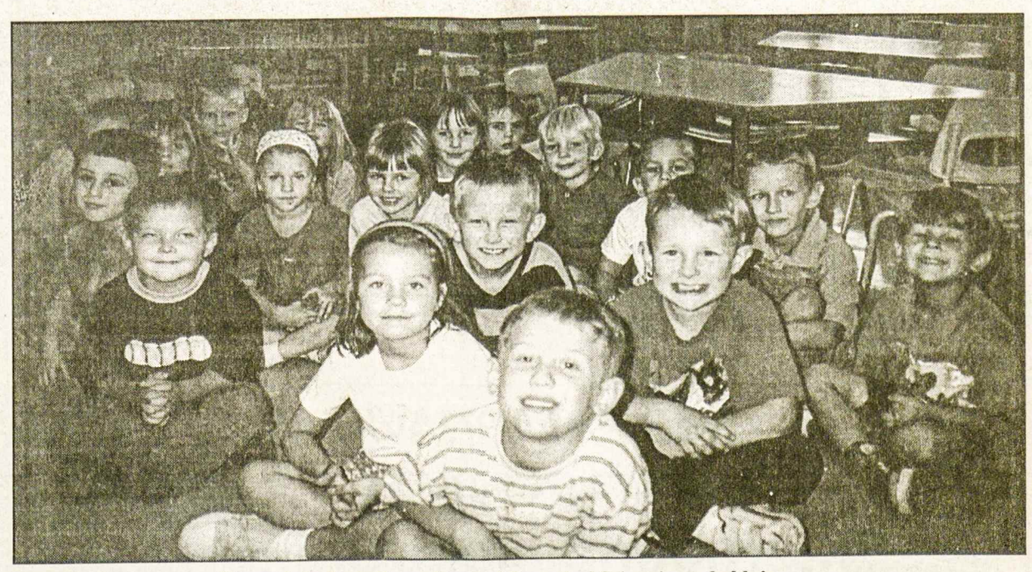

Vyresniojo darželio mokinukai Toronto Maironio mokykloje

PARAMA praneša, kad 2002 metais grąžino savo nariams

DAUGIAU KAIP $500,000

Lietuvių kredito kooperatyvo "PARAMA" valdyba praneša, kad užbaigus 2002 metus su geru pelnu, valdyba išmokėjo savo nariams:

- Už investicijas (GIC, terminuotus indėlius ir taupymo sąskaitas) **11.38%** papildomų palūkanų
- Už asmenines ir nekilnojamo turto paskolas grąžinta **6.44%** sumokėtų palūkanų

Pinigai tiesiogiai pervesti į kasdienines narių sąskaitas

PARAMA

VALDYBA

Toronto vyrų choro "Aras" 25 metų veiklos koncertas įvyks vasario 2 dieną. Kviečiami visi buvę "Aro" choristai dalyvauti koncerte ir sukakties vaišėse. Prašoma pranešti apie dalyvavimą valdybos pirmininkui Vytautui Pečiuliui telefonu 416 247-2221. **Choro valdyba**

Pasaulio lietuvių dainų šventė rengiama Vilniuje šių metų liepos 3-6 dienomis. Dalyvaus lietuvių liaudies dainų ir šokių grupės iš įvairių pasaulio šalių. Šios šventės proga kultūriniai renginiai vyks nuo birželio 30 dienos. Informaciją galima gauti internetu Lietuvos liaudies kultūros centro tinklapyje www.lfcc.It, o informaciją turistams – valstybiniame www.tourism.It arba plataus ieškojimo tinklapyje www.search.It.

Tėviškės žiburių **redakciją** pasiekė Lietuvių rašytojų draugijos 2002 m. veiklos žiniaraštis, kuriame apgailestaujamas išeivijos rašytojų pasitraukimas amžinybėn, džiaugiamasi naujai išleistomis knygomis, pranešama apie gautas premijas. Čikagoje balandžio 19 d. įvyko Hypatijos Yčaitės-Petkus knygos *Springtime in Lithuania* sutiktuvės, o lapkričio 15 d. – tradicinis literatūros vakaras "Pavasaris rudenį". Pasveikinti premijų laimėtojai ir 2001 m. Lietuvių rašytojų dr-jos premiją už visą gyvenimo kūrybą laimėjęs Australijoje gyvenantis poetas Juozas Almis Jūragis. Draugijos pirmininkė Stasė Petersonienė valdybos vardu sveikina visus narius Kalėdų ir Naujų metų proga.

A. a. Onos Tunaitienės atminimui Gailė Šaltmiraitė *Tėviškės žiburiams* aukojo $30.

Šv. Jono lietuvių kapinėms $200 aukojo V. Stanaitis.

REIKALINGA namų valytoja Richmond Hill rajone. Tel. 905-884-5956.

IEŠKOME MOTERS, kuri laikinai galėtų atvykti 3-4 kartus per savaitę į "Sheridan Villa Nursing Home" Mississaugoje po 2 valandas pabūti su 98 metų moterim. Taip pat vėliau reikalinga prižiūrėti tą pačią moterį mūsų namuose, gyvenant kartu Mississaugoje. Skambinti Alytei 905 823-0408.

"Gintarėlių" kelionei į Lietuvą $50 aukojo M. G. Petroniai.

Vysk. Paltaroko vidurinei mokyklai $50 aukojo V. Poškaitis.

Vaikučių savaitraščiui *Kregždutė* aukojo: $200 – P. O. Vėžauskai; $50 – V. Poškaitis.

A. a. Editos-Ernos Stanaitienės atminimui pagerbti lietuvių slaugos namams "Labdara" aukojo: $100 – C. Bakšys, Orlando Park, IL, USA, J. B. Bedarfai, W. V. Dauginis (In Trust), V. Stanaitis, J.V. ir A. Šimkai, B. S. Yokubynai; $60 – L. E. Adomavičiai; $55 – T. B. Stanuliai; $50 – L. Balsienė, S. Carpenter, Shanty Bay, ON, E. Delkuvienė, S. M. Jokubaičiai, G. Kuzmienė, H. G. Lapai, N. S. Pečiulytė, G. P. Puodžiūnai, V. V. Rasiuliai, H. E. Stepaičiai, H. E. Taylor ir šeima; $40 – V. G. Butkiai, F. I. Meyn, I. Meiklejohn, A. P. Kaziliai; $30 – J. Andriulaitis, G. Jocienė, A. Mačiulis, F. V. Mašalas, W. D. Stanat, A. A. Sukauskai; $25 – A. J. Augustinavičiai, V. Balsienė, V. B. Biretos, L. Kybartas, R. Lapas, dr. A. ir S. Pacevičiai, P. A. Skilandžiūnai, E. Stanat, A. J. Sungailos; $20 – M. Adomavičienė, C. Bergermann, A. Byszkiewicz, L. Cheminek, L. Draudvilienė, I. Dresher, S. Gamp, D. L. Garbaliauskai, A. J. Gudavičiai, V. R. Jankaičiai, K. Janowicz, M. E. Kazakevičiai, A. B. Kerniai, V. Kulnys, A. Langas, A. Lėmežys, A. Mikšienė, I. Paškauskienė, A. M. Pranevičiai, A. Povilaitis, G. A. Povilaitienė, J. Povilaitienė, L. Pocienė, J. Poška, E. Pukas, V. L. Sendžikai, R. A. Simanavičiai, E. J. Steponai, P. G. Stripiniai, H. L. Sukauskai, dr. A. ir A. Valadkos, P. Voss, J. E. Wolber, O. Yčienė; $10 – V. Baltrušaitienė, E. Bartminas, A. Barzevičius, A. Monstvilas; $5 – A. Duobienė, T. Kobelskienė. Aukas surinko M. Povilaitienė ir B. Matulaitienė.

Prašo pagalbos laiške iš Lietuvos Germana Astrauskienė, ištikta dar vienos ligos – podagros ir stiprios depresijos. Ji dėkoja anksčiau ją paremusius lėšomis. Jos adresas: Germana Astrauskienė, Svėdasai, Anykščių raj., Lithuania.

Habil. dr. Vladas Stauskas, žymusis Lietuvos architektas ir mokslininkas, Vytauto Didžiojo universiteto profesorius, 2002 m. gruodžio 21 d. sulaukė 70 metų amžiaus. Sukakties proga VD un-to leidykla išleido 48 psl. knygelę *Vladas Stauskas – darbų bibliografinė rodyklė 1957-2002.* Joje lietuvių ir rusų kalbomis aprašyti sukaktuvininko architektūros ir kraštotyros projektai, planai, programos, skelbta publicistika, kongresai, konferencijos, simpoziumai, sukaktuvininkas kaip disertantų mokslinis vadovas arba mokslinis konsultantas, sukaktuvininko visuomeninė veikla.

Sukaktuvininkui pagerbti š. m. sausio 15 d. Kauno Architektų namuose įvyko jo darbus apžvelgianti paroda, spaudos konferencija ir priėmimas VD un-to Svečių namuose, Muitinės gatvėje. Sukaktuvininkas yra Toronte gyvenančio inž. Petro Stausko pusbrolis. **Inf.**

Kanados paveldo departamentas (Canadian Heritage) ateinantį pavasarį rengia "National Forum on Diversity and Culture" – daugiakultūrių reikalų konferenciją. Jos tikslas – su valdžios ir įvairių bendruomenių atstovais aptarti glaudesnį bendradarbiavimą ir pasidalinimą. Tiksli data bus paskelbta. Taip pat paveldo ministerė Sheila Copps ir valstybės sekretorė daugiakultūriams reikalams paskelbė, kad birželio 27 d. nuo šiol bus metinė Kanados daugiakultūriškumo diena, visi kviečiami šią dieną švęsti.

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

- **ATLIEKAME: staliaus, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus**
- **ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves**
- **STATOME: verandas, tvoras**
- **DENGIAME stogus.**

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ

Skambinti

ALVYDUI GRIGUČIUI

tel. (905) 848-9628

nešiojamas (416) 560-0122

MONTREAL QUE

A. a. Bronius Staškevičius, ilgametis ir uolus *Tėviškės žiburių* bendradarbis, daugelį metų šioje skiltyje rašęs žinias iš Montrealio lietuvių gyvenimo bei veiklos, po sunkesnės ilgokos ligos, sulaukęs 82 metų, 2003 m. sausio 6 d. iškeliavo amžinybėn, palikęs veiklią lietuvišką šeimą, daug giminių, draugų, didelį būrį liūdinčių bendradarbių bei bendraminčių Montrealyje ir kitose vietovėse. Su velioniu atsisveikinimas įvyko sausio 9 d. Aušros Vartų parapijos šventovėje. Apeigas atliko klebonas kun. R. Birbilas. Sausio 10 d. po gedulinių Mišių velionis išlydėtas į oro uostą ir atskraidintas į Torontą. Sausio 11, šeštadienį, dalyvaujant dideliam būriui tautiečių, po gedulinių Mišių Lietuvos kankinių šventovėje palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse Staškevičių kapavietėje. Gedulines Mišias aukojo ir laidojimo apeigas atliko velionies brolio sūnūs – klebonas prel. Jonas Staškevičius ir kun. Vytautas Staškevičius, pasakęs įspūdingą pamokslą. Mišių metu giedojo ir vargonavo sol. L. Turūtaitė, skaitinius skaitė velionies vaikai ir vaikaičiai. Po laidotuvių dalyviai buvo pakviesti pietų į parapijos salę.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

Mažosios Lietuvos fondui aukojo: $1,045 – V. Pėteraitis (19,302) – A. Juškos knygos *Mažosios Lietuvos mokyklos amžių bėgyje* leidimui; $500 – Petras Vilutis (5,376) – enciklopedijai ir Kar. kr. mokykloms; $478.96 – a.a. Elenos Lymantienės atminimui (vardinis sąrašas skelbtas anksčiau); $300 – Vytautas Montvilas (1,930) – enciklopedijai, mokykloms, kitiems reik.; $250 – dr. M. Arštikaitytė-Uleckienė; po $200 – St. Jaugelis (700) – enciklopedijai; Ald. Gailius (1,200) – enciklopedijai, Edita ir G. Šernai (2,920) – enciklopedijai ir kitiems reik., Antanas Bumbulis (2,250) – $100 – encliklopedijai, po $50 – mokykloms ir a.a. A. Lymanto atmin., Irena Meiklejohn (1,480); $150 – Išganytojo p-jos Moterų dr-ja (950) – Kar. kr. mokykloms; po $100 – F. Mockus (350) – enciklopedijai, a.a. Vidos metinių prisimin., prel. P. Gaida (1,350) – Kar. kr. mokykloms, Lydija Balsienė (1,780), Br. Laučys (780) – Kar. kr. mokykloms; po $50 – R. Žiogarys (100), J. Rovas (100), I. Kaliukevičienė, Erikas Petrus (1,025) – enciklopedijai; $20 – Ald. Stonkus (220).

Nuoširdžiai dėkojame už įnašų papildymus, a.a. Lymantų šeimai už aukų nukreipimą į Maž. Liet. fondą. Sveikiname naują narę I. Kaliukevičienę.

MLF valdyba

Norėčiau susirašinėti su asmenimis, kurie domisi NSO (Neatpažintais skraidančiais objektais), žolės ratais laukuose, saulės mėnulio energetiniu lauku. Keistis neištirtų reiškinių nuotraukomis bei komentarais-aptarimu. Gali būti ir kitomis kalbomis. Rašyti: Birutė Jarutienė, Vilties 14 – 20, Alytus 4580, Lithuania.

Neužmirškime spaudos

Rašant testamentą kyla klausimas, kam palikti savo santaupas. Neužmirština, kad tarp įvairių fondų, lietuviškų institucijų bei organizacijų yra jau daugiau kaip 50 metų leidžiami *Tėviškės žiburiai* – plačios apimties savaitraštis. Iškeliauja tautiečiai į anapus vienas po kito, o *Tėviškės žiburiai* lieka šviesti ir toliau. Mažėjant tautiečių skaičiui, jie reikalingi vis stipresnės paramos, ypač nuolat didėjant paruošimo, spausdinimo ir pašto išlaidoms. Testamentinis palikimas *Tėviškės žiburiams* yra ir prasminga parama visai lietuviškai veiklai. Adresas: *Tėviškės žiburiai,* 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada. *TŽ leidėjai*

Įvairios žinios

Lietuvoje tik 10% visų tikinčiųjų katalikų sekmadieniais lanko šventoves ir tik 6% mokinių registruojasi religinėms pamokoms, nors krašte katalikų yra 80%. Tai pranešė Panevėžio vysk. Jonas Kauneckas lankydamasis Vokietijos Miunchene, kur susitiko su Lietuvos tikinčiuosius remiančios "Kirche in Not" organizacijos atstovais. Pasak vyskupo, religinės praktikos sumažėjimas – tai ilgametės sovietinės okupacijos padarinys ir vakarietiškojo materializmo įtaka. Apie tai žinutę paskelbė *Das Ostpreussenblatt,* 2002 m. lapkričio mėn. (Inf. Le Kro).

PRAŠOM UŽSISAKYTI Birutės koldūnų su įvairios mėsos, varškės, bulvių arba grybų įdaru. Kaina $17 už 100 vnt. Skambinti tel. 416 233-5996.

REIKALINGA MOTERIS, galinti prižiūrėti 2 metų mergaitę Hamiltone. Gali gyventi kartu. Skambinti tel. 905 318-2527.

REIKALINGA PAGALBA senesnei moteriai dvi ar tris dienas per savaitę nuo 11 v.r. iki 4 v.p.p. Skambinti vakarais tel. 416 565-7337.

IEŠKOME auklės, kuri ateitų į namus arba gyventų kartu ir padėtų prižiūrėti du vaikus, 1 m. ir 4 m. amžiaus. Skambinti tel. 416 239-4445.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

• Nepriklausomybė gali būti prarasta... ir vėl atstatyta, bet mirusios tautos jau niekas nebepažadins. **Dr. J. GIRNIUS**

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783.

BS *Bijūnas Translation Services*

VERTIMAI ŽODŽIU ir RAŠTU lietuvių, rusų, anglų ir prancūzų kalbomis.

Esu Ontario provincijos akredituota vertėja prie Teisėsaugos ministerijos (Ministry of the Attorney General)

Genovaitė Bijūnas, Ph.D.

tel. **416 621-1638,** fax **416 621-8479**

Adresas: **106 Meadowbank Road, Etobicoke, Ontario M9B 5C9**

KĘSTUTIS

Sukursiu gražų paminklą pagal jūsų pageidavimus

Dailininkas ***Kęstutis Keparutis***

Tel. FAX 905 540-1705

238 Emerald Street North, Hamilton, Ontario L8L 5K8